

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
PLOIEȘTI

CASA DE CULTURĂ
"ION LUCA CARAGIALE"
A MUNICIPIULUI PLOIEȘTI

Atitudini

DE ZIUA ORAȘULUI MEU, CHIAR SUNT SENTIMENTAL... ȘI JUSTIȚIAR...

de Gelu Nicolae Ionescu

Trăim vremuri în care unele culturi – evident, cele mari! – încearcă să le-nghită pe altele – evident, pe cele mici! – prin invazie subtilă sau mai puțin subtilă. Susținute puternic de artileria economică, marile culturi „lucrează”... Vine apoi corpul armatei – mass-media, în special internetul, vin instituțiile de învățământ și multinaționalele care procedează cu dezinvoltură la „racolarea” forței de muncă foarte capabile, a tinerilor bine înzestrați.

Să nu se supere pe mine Doamnele Mari Puteri, dar nu cred că se comportă tocmai *fair* cu țărișoara noastră! Să ținem salariile la un nivel absolut ridicol, în condițiile în care suntem, totuși, parte dintr-o mare familie și întâiul principiu care guvernează orice familie este acela al binelui comun, nu este tocmai un semn că „surorilor” europene le-ar păsa de noi! De la aspectul economic pleacă, până la urmă totul: corupția, subdezvoltarea, subdimensionarea, sărăcia, slăbirea aparatelor de stat din toate domeniile... Dacă ne mai și iau oamenii capabili, atunci cum cred Domniile-Lor că vom reuși noi să clădim aici un stat puternic, democratic? Pe ce se bazează?

Ca să fie totul „perfect”, mai suntem și învrăjbiți între noi și hăituiți cu tot felul de amenințări și cu tot felul de scandaluri interne...

Nu fac politică, dar aceste adevăruri se văd și, mai ales, se simt.

Țara noastră este din ce în ce mai slăbită și orașele ei mari, cetățile noastre economice și culturale, sunt și ele din ce în ce mai slăbite! Și? Pe cine interesează? Rapoartele comițiilor și comitetelor europene nu consemnează, oare, precaritatea situației noastre economice? Oare nu s-ar impune, Doamnelor Mari Puteri, un proiect gândit pe 20-30 de ani, de democratizare și de scoatere din sărăcie a acestei țări? Nimeni nu vorbește despre

asta... Suntem criticați, ni se cere să ne „alinăm”, să cumpărăm arme, să găzduim baze militare și să facem chestii care de fapt nu ajută la consolidarea și progresul statului de drept, democratic și înfloritor economic și cultural.

Pe cine interesează criza demografică a României? Pe cine interesează că, în anul Centenarului Marii Uniri, România Mare nu mai există, din pricina unei... cum să o numim, ca să nu supărăm superputerea de la Est? Noi, românii, oameni buni și cuminți respectăm pe toată lumea, dar lumea, oare, ne respectă pe noi?

Să știți, Doamnelor Mari Puteri, că nu suntem așa de proști pe cât ne credeți, că citim, vedem, simțim! Istoria va consemna aceste fapte și să nu credeți că lor nu li se va răspunde ca atare. Există, acolo sus, și pentru cei slabi un Dumnezeu și o Dreptate Divină!

Este rușinos ceea ce ni se întâmplă. Este inuman și incorect tratamentul aplicat nouă în istorie și în prezent! Vă arăt respectuos obrazul și vă rog a citi și a începe să ne respectați. Niciodată nu e prea târziu să fim cu adevărat oameni, purtători ai adevăratelor valori!

Există aici un popor care merită să trăiască și să fie respectat, măcar pentru sângele vărsat pentru apărarea porților Europei, a creștinismului și pentru creierile luminate care au ajutat la progresul omenirii.

Mare Doamnă de la Est, te rugăm, mai ușor cu istericalele feudale! Așteptăm o declarație de neagresiune și de susținere a refacerii Marii Uniri chiar din partea Domniei-Voastre.

Îmi declar dragostea pentru locurile unde am deschis ochii, unde am învățat liniștea și vorbirea deopotrivă, unde am cunoscut culorile, unde am privit prima dată soarele, luna, stelele, unde am avut întâile sentimente și unde am cunoscut întâii oameni, prin

fapte: revista **Atitudini**, număr cu pagini dedicate istoriei Ploieștiului și personalităților orașului – pagini ce se pot citi și în celelalte luni, nu doar în luna aniversară! – târgul de carte, festivalul **I.L. Caragiale** cu cele două mari componente: **Concursul Național de Teatru Amator** și **Concursul Național de Proză Scurtă**, serata **Atitudini**. Am considerat că faptele trebuie să meargă umăr la umăr cu vorbele, altfel, vorbele nesusținute de fapte sunt cam șubrede...

Să vă fie bine!

La mulți ani, Ploiești!

La mulți ani, România!

POEM...

Invitație la plimbare-n neștiut

Noi
Scriserăm o poezie
Cărora ceilalți
Îi tot puneau
titluri
era mingea de safir
a gândului lor...
pe care-o băteau
mai ceva ca ai mici
pe iarbă de lumină
și o loveau cu șuturi fierăstraie
și o prindeau cu ochi
în patru
în zece
în câte raze de soare...
și deodată ne-am trezit din cuvinte
în așternuturile liniștii
și-ale primăverii
și-am vrut, în loc să zicem,
să-nflorim...
să ne cercelim
și deodată ne-am trezit din cuvinte
în hohote de râs
de dragon
de minge
de safir
de fierăstrău de ce nu?

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: Ion Stratan

Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Baicu

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești

e-mail: gelunionescu@yahoo.com

revistaculturala@casadecultura.ro

tel./fax: 0244/578 148

0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Layout & DTP: Adriana Nicoleta Zamfir
Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

Fotografii copertă: Sorin Petculescu, fotograf profesionist

Turnul cu ceas al Halelor Centrale (coperta 1), Clădire modernă (coperta 2)

Tipărire: S.C. Seladocom S.R.L., Brăila

O RELAȚIE DE PRIETENIE SPIRITUALĂ (XXIV)

de Traian D. Lazăr

Începând din 1986, profesorul Ion Grigore este, tot mai mult, la curent cu activitatea și realizările științifice ale lui Basarab Nicolescu. A primit cartea acestuia *Nous, la particule et le monde*, premiată de Academia Franceză, a cunoscut rolul important al lui Basarab Nicolescu în lucrările Colocviului de la Veneția și în redactarea *Declarației de la Veneția*, a fost informat asupra experimentului desfășurat la CERN pentru verificarea conceptului teoretic Odderon formulat de Basarab Nicolescu. Scrisorile profesorului își înnoiesc tematica și tonul. Dispar reproșurile/rugămintele de a fi mai amplu informat despre activitatea științifică a fostului său elev. Tonul de autoritate profesorală este înlocuit cu exprimarea percepției că fostul elev, ucenicul, a devenit maestru, iar expresia „după părerea mea” precede opiniile fostului maestru formulate cu modestie.

Aflat la o vârstă înaintată, profesorul Ion Grigore se pasionează de căutările cunoașterii umane în care Basarab Nicolescu era puternic implicat. Faptul îl înviorează, îi menține vie activitatea spirituală. În context, profesorul Ion Grigore își informează partenerul de corespondență că pregătește publicarea unei antologii și, în acest scop, selectează cele mai bune epigrame dintre cele 1300-1400 pe care, de-a lungul timpului, le-a prezentat la concursuri ori le-a publicat în diverse ziare și reviste. Prin grija d-lui Mircea Gociman, antologia a fost tipărită, după decesul profesorului, în anul 1992, sub titlul *Profesor Ion T. Grigore, Epigrame, Gociman SRL*.

Întrucât, recent, experimentele de la CERN au confirmat validitatea conceptului Odderon, am rugat pe domnul Basarab Nicolescu să împărtășească ploieștenilor detalii și semnificația faptului: „Acum 44 de ani, în colaborare cu fizicianul polonez Leszek Lukaszuk, am formulat o nouă teorie în cadrul interacțiilor tari la energii înalte, fundamentată pe principiile fundamentale ale fizicii (teoreme asimptotice). Conceptul rezultat, numit «Odderon», a fost considerat în acel moment ca fiind revoluționar și chiar eretic. El prevede o diferență cu totul neașteptată între difuziunile proton-proton și proton-antiproton. Zece ani după aceea, teoria la modă (cromodinamica cuantică) redescoperă acest concept. Dar, pe

plan experimental, nu exista nici o evidență, verificarea consecințelor experimentale ale Odderon-ului cerând energii foarte înalte, care nu erau disponibile. Acum sunt disponibile, la Centrul European de Cercetări Nucleare (CERN) de la Geneva, prin construirea accelerato-rului Large Hadron Collider (LHC). O experiență recentă, efectuată de colaborarea TOTEM, a verificat teoria noastră, prin descoperirea unui efect precis, indiscutabil. Am fost invitat la CERN la sfârșitul lui septembrie 2017 pentru a ține un seminar despre semnificația acestei descoperiri. M-am bucurat, desigur. Viata m-a învățat vidul vanității. Bucuria mea este legată nu de vanitate sau de glorie, ci de adevăr. Fizica m-a învățat virtuțile răbdării în căutarea adevărului. Ceea ce se întâmplă acum este, pentru mine, un nou eveniment pe «scena lumii»”.

DOCUMENTE

1) Scrisoare a profesorului Ion Grigore adresată lui Basarab Nicolescu -14 ianuarie 1988

Ploiești, 14 ian(uarie) (1)988

Dragul meu Basarab,

De obicei las să treacă mai multă vreme până răspund la scrisoarea ta de Anul nou. Îmi trebuie un răgaz propice. De rândul acesta mă grăbesc să răspund la trei zile, după ce am lichidat treburile urgente, lăsând altele să aștepte.

Firește, cauza este vestea cu privire la experiența de la C.E.R.N. și „vârtejul” în care ești prins, drept consecință. Ar fi într-adevăr extraordinar ca descoperirea din Geneva să confirme ipoteza ta din 1973 (atât de repede după sosirea ta în Franța) și aș fi fericit să iau și eu o fărâma din satisfacția ta, derivând din această afirmare la nivel atât de ridicat.

După priceperea mea, cred că și dacă experiența nu este concludentă încă, debaterile pe care ea le-a iscat, la care participă savanți din tabere diferite constituie un moment important în istoria (și dezvoltarea) fizicii. Știi mult mai bine ca mine că astfel de momente au împins mai sus cunoașterea umană despre realitate, cu caracterul ei asimptotic. Da, sigur că e minunat să trăiești rolul de personaj într-o asemenea capodoperă piesă de teatru. Ce bine ar fi să mai trăiesc câțiva ani!...

Îți mulțumesc pentru urări și în special pentru aceea privind curajul. Poate te-au impresionat unele temeri ale mele, bazate pe cauze obiective, dar nu curajul în fața morții îmi lipsește. Starea proastă

a sănătății e augmentată de iarnă. Eu nu sunt făcut pentru iernile din România, fiind vulnerabil la frig. Și-apoi e vârsta. Am intrat cu aproape trei luni în al nouălea deceniu. (La 80 de ani, un grup de foști elevi, sub conducerea ing(inerului) Mircea Gociman, mâna dreaptă a lui Anastasiade la sărbătorirea celor 70 de ani, a organizat și în oct(ombrie) 1987 manifestări aniversare, cu caracter restrâns. Pentru că la restaurante nu mai e posibil un banchet cu sute de persoane, s-au aranjat două mese festive cu foștii elevi, azi în București, la Park Hotel, lângă Casa Scânteii, pe 9 X: cu elevii rămași în Ploiești, la Rest(aurantul) Nord, care acum 10 ani fusese ocupat în întregime. S-a făcut o selecție extrem de severă a amatorilor, pentru a nu depăși numărul de 30 pentru fiecare din cele două mese, fixat de localuri. Până la urmă au fost primiți 45, respectiv 50, grație responsabililor și considerației lor pentru mine.

Liceul meu, I.L.Caragiale m-a sărbătorit printr-o masă la Palace în Sinaia. Sedințe festive la Clubul Umoriștilor Prahoveni și la Clubul Epigramiștilor din România.

În prezent, în afară de lectura cărților din bibliotecă, am trei ocupații: a)pregătirea matematică a unei fete din familia care mă îngrijește de câțiva ani, elevă în clasa a X-a, fără înclinare spre matematică și cu mari lacune inadmisibile din trecut pe care am adus-o ca acum să aibă media 10; b) participarea la concursul trimestrial al Clubului Epigramiștilor din R.S.R.; c)la inițiativa acelorași apropiați elevi, fac o selecție a epigramelor selecționate deja anterior prin concursuri, majoritatea în cadrul Clubului național, pentru ca să rămână de pe urma mea mai mult decât cele 108 epigrame din volum și să zic 100, diferite de astea, publicate de reviste, ziare. Mi s-a părut cam grea treaba asta, să scriu de mână și cu dificultățile mele la vedere, ceea ce găsesc prin registrele în care am – cu unele excepții – epigramele remarcate la concursuri. Până acum însă, după două-trei zile mai dificile, am început să prind plăcere. Am trecut deja de o mie, dar cred că voi încheia cu 1300-1400.

Am avut câteva săptămâni blânde de iarnă în decembrie-ianuarie, dar prevederile autorizate sunt mai negre în continuare.

Închei, felicitându-te pentru... starea de vârtej... urându-ți tot ce e bun pentru tine și familia ta.

*Cu multă dragoste,
I.Grigore*

continuare în numărul viitor

CONSTANTIN STERE: CASTELANUL DE LA BUCOV DE PRAHOVA, MARE LUPTĂTOR PENTRU UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA (III)

de Ion Ștefan Baicu

Și marele istoric și critic literar *George Călinescu* avea să fie, la un moment dat, oaspetele lui *Constantin Stere* la Bucov; el a lăsat posterității un dinamic și colorat *PORTRET* al scriitorului și unionistului atunci în vârstă de 67 de ani: *Închipuiți-vă un boier de țară năvălind pe toată ușa, odată cu ceața și cu mirosul de zăpadă, într-o haină de moșie cu blană sură la gât, bună la vânătoare ca și la oraș, cu glasul și tusea profunde, imperative. Vorba și mâna îi sunt prietenoase și egale pentru toată lumea, în felul democrației rurale a unui fermier, care dă bună ziua vecinului și Timiditatea, dorința de afabilitate se traduce în cuvinte aspre boierești, iar zâmbetul ochilor este înghețat de masca plumburie și gravă a feței; în fine, Am răscuit și eu sufletește o căciulă în fața domnului STERE, dar viforul prelung de stepă, ce-l înconjură cu zăpezi în imaginația mea, mi s-a părut numai vântul, care urlă în hornul unui conac boieresc – vezi Pentru ce cu domnul Stere în nr. din 6 noiembrie 1932 al *Adevărului Literar și Artistic*.*

În incinta boierească și liniștită a legendarului conac de la Bucov și-a elaborat, se știe, marele creator de proză epică celebrul lui roman fluviu, în opt volume, cu semnificativul titlu *ÎN PREAJMA REVOLUȚIEI*; în memoriile lui, fiul, **Gheorghe Stere** va consemna: *Tatăl meu vorbea cu multă ușurință, dar se așeza greu la scris. De aceea i-a mirat pe mulți, când, în ultimii ani de viață, el a scris amplul său roman autobiografic. În realitate nu l-a scris, ci l-a dictat cuvânt cu cuvânt în opt volume la rând. În perioada respectivă stătea mai mult la Bucov. Acolo îl vizitau prietenii și cunoscuții. Era un mediu de reculegere, unde se simțea bine și care predisunea la amintiri. Avea o memorie fenomenală, care, în ciuda vârstei lui înaintate, își păstrase intact tezaurul – în nr. 3 pe 1975 al revistei *MANUSCRIPTUM*. Să adăugăm: STERE se plimba ca un leu în*

*mansarda micului său castel de la Bucov, dictând secretarului până la miezul nopții. Cine ar fi știut că acolo, departe pe câmp, unde dăinuie în noapte o slabă lumină, se alcătua opera aceea ardentă, care a stârnit atâtea fulgere în anii din urmă? – se va întreba **George Călinescu**; de asemenea: *După o viață agitată și aventuroasă, spintecatată ca o noapte de fulgere de voluptatea acțiunii, întors pe drumul de țară al contemplației, STERE și-a trăit bătrânețea în amintiri plâsmuite, creând, pe neașteptate, romanul cel mai îmbulzit de viață ce s-a putut închipui vreodată în literatura română după ION al lui Liviu Rebreanu și Proza lui STERE depășește cu mult simpla documentație; ea e o epopee grandioasă a infernului geografic, o operă de contemplație și de construcție – cf. nr. din 21 februarie 1932 al *Adevărului Literar și Artistic* și, de același **George Călinescu**, *Istoria Literaturii Române*, Buc., 1982: *REDITARE* cu o prefață de **Alexandru PIRU**.**

III. În epocă, aprecieri cu privire la *PARCUL* și *CONACUL* de la *BUCOV*, inclusiv comentarii pe marginea *operei literare* a lui *STERE* au formulat și alte importante figuri de intelectuali, cei mai mulți fiind scriitorii, precum: **Tudor ARGHEZI** (*Stere dispunea de toate avuțiile intelectuale*), **Mihai RALEA** (*A rupt zăgazul mediocrității unei epoci*), **Mihail SADOVEANU** (*Viața lui a fost ca un vifor*), **Petre ANDREI** (*Ce cap admirabil avea acest om*), **Iorgu IORDAN** (*El se mânia cu Nicolae Iorga: același patos și etos, la marele istoric mai mult sentimental, la emulul său, însă, revoluționar*), **Eugen LOVINESCU** (*Poporanismul e mai mult un sentiment general, o atmosferă intelectuală și emoțională decât o doctrină*), **Alexandru PIRU** (*Poporanismul era o doctrină larg democratică*), **D.I. SUCHIANU** (*Patriotul Stere*), **Mihail SEVASTOS** (*Democratismul său era împletit cu*

toată ființa-i sufletească), **Șerban CIOCULESCU** (*În Preajma Revoluției este opera unui spirit sintetic și constructiv*), **Gala GALACTION** (*Viața Românească era nu numai farul literar și cultural al Moldovei, dar și al întregii țări*), **Octav BOTEZ** (*Romanul e o frescă de mare amploare și impunătoare*) și alții din întreaga țară – apud *op. cit.* de **Gheorghe Marinică** și **Mircea Cosma**. Vezi și suplimentul cultural-istoric *Anotimpuri Românești*, nr. VI din 2007, eseu apărut la *PLOIEȘTI*.

Se înțelege că destule referințe au aparținut și unor personalități din *Republica Moldova*. În adevăr, în numeroase ocazii, în prim plan s-au aflat: în primul rând academicienii **Nicolae DABIJA** și **Mihai CIMPOI** – cel dintâi fiind director al revistei *Literatură și Artă*, iar secundul președinte al *Uniunii Scriitorilor din Basarabia* (*Interesant e faptul că STERE, când umbla prin Europa, aducea acasă câte un arbore exotic, pe care îl planta acolo; să subliniez ca o minune că nimeni din regimurile trecute nu i-a tăiat*). Merită de menționat și alte nume, precum **Iurie Colesnic** (*Stere-un demiurg al politicii românești*), **Andrei VARTIC** (*În acest panteon – Alea Scriitorilor din parcul Bucov – se vede, ca în oglindă, România Întregită*), **Vasile ȘOIMARU** (*Sunt emoționat și fericit că am trăit un asemenea moment de renaștere națională a neamului românesc*); de asemenea, cuvinte alese, în contextul manifestărilor consacrate comemorării lui *STERE* și soției sale *Aneta*, fostă *Radovici*, inclusiv climatului de la *Bucov*, au rostit și **Constantin UNGUREANU**, odinioară ministru al culturii, dar și **Dumitru ROTARU** – redactor la *Radio Național* din *CHIȘINĂU* – apud **IBIDEM** și numerele din martie 2002, iunie 2003, martie 2005 și 2007 ale periodicului *PLOIEȘTII*, revista **AXIOMA** din martie 2002 și ziarul **PRAHOVA** din 9 iunie 2003.

În anii postdecembriști s-au implicat și unii prahoveni în recuperarea grandioasei **OPERE** a lui **Constantin Stere** – castelanul de la **BUCOV**. Pe linia întâi s-a situat veteranul **Mircea IONESCU-QUINTUS** – fiul fostului lider liberal ploieștean și avocat **Ion Ionescu-Quintus** din perioada interbelică, fratele **Anetei Radovici-Stere**: ea se născuse în anul 1873 și va trăi până în anul 1954 (*I-am cunoscut, în mod direct, familia lui STERE: eram cam de aceeași vârstă cu fiul lor, IOAN, cu care mă jucam, deseori, prin minunatul parc înflorit de la Bucov și mărturisesc aici că sunt mișcat și profund emoționat pentru că am ajuns să trăiesc aceste momente unice de sărbătorire a trecutului familiei Ionescu-Quintus*). Se vor adăuga: inginerul **Mircea COSMA** – președintele societății cultural-istorice **Mihai Viteazul** (Conacul din parcul de la Bucov a constituit, între anii 1930-1936, locul său de suflet, în care atât natura, cât și mediul familial i-au oferit suportul moral și psihologic, necesare conceperii și redactării vestitului roman autobiografic, în opt volume, *În Preajma Revoluției*, prin care a intrat glorios în cetatea literelor românești), apoi doctor în științe politice **Gheorghe Marinică** (*Bucovul – o oază a spiritului și a creației lui STERE și STERE – scriitorul, un adevărat miracol: Fie ca memoria lui să dăinuiască veșnic în conștiința românilor de pretutindenți*), de asemenea, profesor emerit **Paul D. Popescu** (La rubrica *Ei și Prahova* din **AXIOMA** a înserat o evocare cu meritele profesorului după stabilirea lui la conacul de la Bucov) și prof. univ. dr. **Ion Șt. BAICU** (*Elevul STERE s-a afirmat la Chișinău, studentul și profesorul STERE au contribuit la dinamizarea vieții spirituale din dulcele târg al Ieșilor, poposind și la Ploiești și, în*

fine, retras la conacul soției lui de la Bucov), inclusiv doctor în istorie **Lia Maria VOICU**, președinta Fundației **Constantin Stere** (*Și Ana, soția sa din stirpea Ionescu-Quintus, pentru care venise el aici, la Bucov, dar și IOAN, fiul lui și SILVIA, fiica consoartei își vor ocupa locul de altădată în spațiul noului Muzeu Memorial de la Bucov*) – cf. **IBIDEM** și ziarul **PRAHOVA** din 24 și 25 martie 1992.

Unele contribuții aduse la omagierea familiei și operei lui **Constantin Stere** au aparținut, în ultimii ani, unor prestigioși profesori universitari, precum: **Ioan SCURTU**, **Ioan AGRIGOROAIEI** și **Constantin HLIHOR**; de asemenea, au fost implicați: muzeograful **Eugen** și **Iulia STĂNESCU**, bibliofilul **Marian CHIRULESCU** și colecționarul de artă **Victor ADAM**, jurnaliștii **Ioan GROȘESCU**, **Luiza RĂDULESCU**, **Leon CHIRILĂ** și **Ioan POPESCU**, istoricii **Nicolae DUMITRESCU**, **Gavriil PREDA**, **Constantin DOBRESCU** și **Dorin STĂNESCU**, inclusiv regretatul om de cultură **Nicolae BOARU**. La un moment dat, însuși academiicianul **Florin CONSTANTINIU** – și el trecut în eternitate – avea să noteze ritos: *Doresc să-l apăr pe acest om politic român, atât de puțin cunoscut astăzi, de acuzația de trădare, adusă după primul război mondial, gest ce a avut drept consecință marginalizarea lui pe scena publică și El, patriotul, el care a jucat un rol decisiv în unirea Basarabiei cu România – în 27 martie 1918 – el care a fost preocupat, până în ultima clipă, de direcția în care va evolua România Mare, a purtat cu resemnare crucea apăsătoare a acuzațiilor de trădare – în nr. 12 pe 1992 al revistei **MAGAZIN ISTORIC**.*

În sfârșit trebuie amintit și episodul din jurul anului 2000, când

Suzana Simona STERE PALEOLOGUL, nora marelui enciclopedist, stabilită la **PARIS**, a donat terenurile și bunurile imobiliare din **Parcul Bucov** către **Consiliul Județean PRAHOVA**; să precizăm scopul și condițiile: amenajarea unui muzeu memorial cu numele de **Constantin și Ioan Stere** în edificiul fostului conac al **Anetei Radovici** de la **BUCOV**. În cele din urmă, *așezământul cultural-istoric* avea să fie ridicat și inaugurat în data de 26 iunie 2010; în perioada anterioară se realizase valoroasa **ALEEA SCRITORILOR** cu busturile lui **Garabet IBRĂILEANU**, **Nicolae IORGA**, **Octavian GOGA**, **Liviu REBREANU**, **Gala GALACTION**, **Mihail SADOVEANU**, **Calistrat HOGAȘ**, **Alexei MATEEVICI**, **George TOPÂRCEANU** și **Al. Brătescu-VOINEȘTI**. Să încheiem cu aceste memorabile versuri: *Spre ziuă, când de veghe au adormit copacii/ Și-ascunse printre tufișuri se aud privighetori/ Pe ronduri, ca pe ruguri, ard trandafirii în zori/ Și încă sângerează prin ierburi'nalte macii și Și-ntr-un târziu, când cerul se apleacă peste parcul/ Împovărat de trestii, de murmur și tăceri/ O umbră cât Hotinul, venind de nicăieri/ Cutreieră grădina, potecile, CONACUL – din poezia **Umbră lui Stere la Bucov** de **Mircea Ionescu-QUINTUS**: martie 2006 în **Anotimpuri Românești**. Vezi și nr. din iunie și iulie 2010 ale periodiceului **PLOIEȘTII**, director fondator **Ioan MARINESCU**. Se cuvine, în spiritul străvechi cronicăresc, să exclamăm: ce bărbat, ce om politic și de cultură, ce ființă umană controversată; merită toată admirația și aprecierea întregului popor român, inclusiv din partea europenilor: a fost și rămâne inegalabilul intelectual **CONSTANTIN STERE!***

FOLCLORUL POETIC DESPRE EVENIMENTELE DE LA 1918 (IX)

de Victor Rusu

De observat că în precedentele două cântece de război, după nararea evenimentelor cu o anume obiectivitate, după ce construiește osatura epică a discursului, autorul anonim se implică total afectiv în partea finală a creației, exprimându-și cu franchețe atitudinea și trăirile generate de cele ce se întâmplă și, mai ales, durerea indescriptibilă pentru soarta „copilului ursat/ Ca să moară împușcat” și regretul la fel de profund ca în iureșul cumplit al luptelor nu poate fi împlinit ritualul tradițional al „îngropăciunii”, după datinile și obiceiurile strămoșești, ancestrale.

Registrul predominant elegiac cunoaște intensități rare, de cea mai profundă și răscolitoare rezonanță tragică în cântecele de război în care sunt focalizate urmările nefaste ale primei conflagrații mondiale, precum în această antologică, frisonantă secvență cu pregnanță imagistică dinamică și perspectivă panoramică de film neorealism italian: „Foaie verde trei lalele,/ De la București la vale,/ Mi s-a ntâmplat o-ntâmplare/ C-au mers trenurile tare; / Doi servanți că mi-au căzut,/ Unul mi l-a omorât./ Pe-l de mi l-a omorât/ Mi-l păzește-o fată mare/ Cu păr negru pe spinare,/ Cu dreapta pe lumânare./ Cu dreapta face răcoare. (Gestică poetică de efect. S. și n.n.)/ Ofițerii trec călare/ În galopul cel mai mare/ Și strigă în gura mare:/ - Lasă-l, fată, nu se scoală,/ C-așa-i viața de soldat,/ Să moară undea picat,/ Fără așternut și pat”... Am subliniat repetatele pronume personale la cazul dativul etic, care, în cunoscuta manieră a folclorului poetic, are funcționalitatea expresivă de a sublinia, de a trăda totala adeziune afectivă a eului liric la „întâmplările” narate. De efect, de asemenea, și contrastul puternic, revelator, dintre gestică de o sfântă candoare și uitare de sine a fetei și atitudinea, vorbele de o aparentă duritate și insensibilitate ale ofițerilor ce trec, nu întâmplător, „În galopul cel mai mare”, cu sufletele vremelnice împietrite de experiența

dură, mutilantă a războiului, de noianul de scene terifiante, atroce, de care avuseseră parte.

Încărcate de același tragism extrem sunt și versurile acestui cântec de război, ce izbuteste să concentreze în structura unei telegrafice „scrisori” imaginare, trimise de pe front mamei, o înfricoșătoare, pustiitoare dramă familială: „Când am plecat la război,/ Avea mama doi flăcăi; / Acum, întorși din război,/ Lipsește unul din doi./ Al mai mic este rănit,/ Al mai mare-i prăpădit,/ Sus, pe vârful muntelui,/ La poarta Predealului. (O altă localizare a evenimentului foarte realistă, foarte probabilă, un alt toponim cu mare frecvență. N.n.)/ N-are cal, n-are nici șea,/ Și-i răzimat de-o petricea,/ La o coadă de vâlcea. (este ușor sesizabilă în versurile care îl prezintă pe fratele „prăpădit”/ mort tratarea în registru alegoric a imaginarului la care se face apel, pentru a se configura, poate numai din instinct artistic, poate și voit, o mică alegorie a morții în spirit mioritic)./ - Maică, află despre mine/ Că sunt în spital de-o lună/ Și mi-au pus picioar de gumă. (Un alt motiv recurent în folclorul despre război n.n.)/ Decât cu picior de gumă,/ Mai bine de moarte bună; / Că cin'mă vede-n picioare/ Zice c-am putere mare; / Eu putere nu mai am,/ C-am lăsat-o la Predeal”...

Una dintre dimensiunile esențiale, definitorii, ale viziunii eroului liric popular asupra lumii, vieții și morții este dată de aspirația, de idealul unei depline, armonioase comuniuni om-cadru natural, al unei cosmice, absolute integrări. De aici superba intervenție a celor mai dragi și mai cântate corpuri cerești, Luna și Soarele, în desfășurarea evenimentelor, de aici îngrijorarea Lunii „că războiul se-ntetește,/ De nu se mai isprăvește/ Și lumea o prăpădește”, de aici compasiune, înțelegerea și afecțiunea pentru cei greu loviți în destin de ororile războiului: „Grea osândă ne pândește” (a se remarca folosirea verbului la plural, prin care

Luna se face pârtașe la osânda care-i „pândește”, deopotrivă, pe români, pe ea și pe „mândrul Soare”, căruia i se adresează a confesiune și cosmic dialog despre război și nevinovatele lui victime: „Rămân case părăsite,/ Rămân femei văduvite,/ Rămân mame-ndurerate/ Și fete nemăritate./ Și lumea-i dusă la moarte,/ Doamne, asta nu-i dreptate!”

Versul final vine să întărească, o dată în plus, ideea că atașamentul romanticului corp ceresc pentru oamenii pe care îi simte în grea încercare și suferință, este atât de mare, încât îi dă tăria și curajul de a-i spune lui Dumnezeu că războiul acesta „nu-i dreptate” și parcă a uitat că El este Cel care face dreptate pe pământ. Dar să cităm în întregime o altă variantă a poeziei comentate, la fel de realizată artistic: „Foaie verde de cicoare,/ Cât e pământul de mare,/ Numai foc, potop și jale (formidabilă capacitate de a sintetiza întreaga situație în discuție, a acestui lapidar vers!)/ S-a oprit luna din cale/ Și-ntreabă pe sfântul soare:/ - Ce ne facem frățioare?/ Clopoțele tălângesc (s.n.)/ Tobele mereu vuiesc,/ Trâmbițele-ncep să sune,/ Pe români să mi-adune,/ Să-i trimită-n depărtare,/ Peste Dunărea cea mare./ C-acolo de doi ani de zile/ Numai plânset și suspine,/ Căci războiul se-ntetește,/ De nu se mai isprăvește”.

Colecția de folclor poetic a lui Gh. N. Dumitrescu-Bistrița este singura din volumul citat care conține în cadrul grupajului de cântece de război, fără a se constitui într-o secvență aparte și a fi catalogate astfel, și ceea ce am numi noi cântece de prizonierat. Este atestat istoric că, în luptele din defileul Jiului și în cele care s-au dat cu încrâncenare în apropierea Sibiului, inamicul a luat un număr însemnat de prizonieri, care au fost trimiși în Ungaria.

continuare în numărul viitor

MONUMENTUL DIN BUȘTENI – SIMBOL AL EROISMULUI OSTAȘULUI ROMÂN DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL (VII)

de Constantin Dobrescu

18. Starea civilă a eroului

Caporal Mușat Constantin
Caporal Mușat Constantin Ma-
tricola Nr. 348/ 912

Născut în Comuna Crucea, jude-
țul Ialomița fiul lui Ion și al Chira
Necăsătorit de meserie croitor
Mort în ziua de 31 iulie 1917 și
înmormântat pe câmpul de luptă

*Ptr. Conformitate
Șeful Biroului Mobilizări
Locotenent
Indescifrabil"*

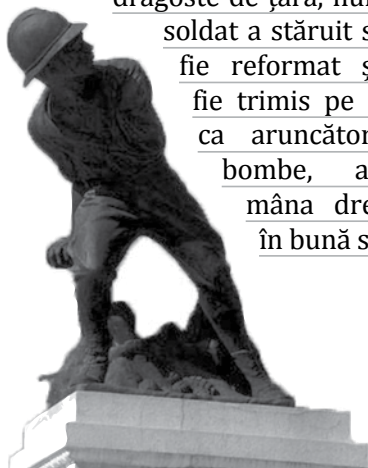
19. „1928

Copie după înaltul ordin de zi
nr. 32 din 12 februarie 1917 pri-
vind pe eroul Caporal Mușat Con-
stantin din Regimentul 2 Grăniceri
mort în luptele din satul Nicorești
Județul Bacău la 31 iulie 1917 și
înmormântat pe câmpul de luptă.

Eroul CAPORAL Mușat Constantin
Fost în Regimentul 2 Grăniceri

Copie

În spitalul Veniamin Nr. 272/
103 din Iași, Comisia medical de
reformă a fost de părere că soldatul
Mușat Constantin din Regimentul 2
Grăniceri să fie reformat din cauză
că I se amputase brațul stâng, ca
consecință a unei plăgi provenită
prin împușcare pe câmpul de luptă,
cu multă bărbăție și însuflețit de
cele mai frumoase sentimente de
dragoste de țară, numitul
soldat a stăruit să nu
fie reformat și să
fie trimis pe front
ca aruncător de
bombe, având
mâna dreaptă
în bună stare.

*Cinste lui pentru pilda frumoasă
ce dă camarazilor lui de armă.*

*Dat la Marele Cartier General,
astăzi 12 febr. 1917.*

Ferdinand

Acest erou a murit în luptele de
la satul Nicorești Județul Bacău în
ziua de 31 iulie 1917 și a fost înhu-
mat pe câmpul de luptă.

*Conform cu originalul,
Șeful Biroului Mobilizări,
Locotenent
Indescifrabil"*

*(Arhivele Naționale Prahova,
Fond Primăria orașului Bușteni, do-
sar 13/ 1919, f.259-260)*

20. „Bușteni, 9 septembrie 1928

Programul serbărilor prilejui-
te de inaugurarea monumentului
eroilor din Bușteni.

Program

Pentru inaugurarea Monumen-
tului Eroilor ce va avea loc în ziua
de 9 Septembrie 1928, orele 11 a.m.

1) Primirea Înaltei Familii Rega-
le și a Suitei Lor

2) Oficierea serviciului Divin de
către Părintele Archimandrit Sera-
fim Georgescu, înconjurat de clerul
și corul Bisericei.

3) Semnarea actului comemo-
rativ și zidirea lui sub soclul monu-
mentului.

4) Discursul Părintelui Archi-
mandrit Serafim Georgescu

5) Predarea monumentului de
către Dl Otto Schiel Președintele
de onoare al comitetului în primi-
rea Primăriei

6) Discursul D-lui Ioan Bănescu
Primarul comunei și Președinte ac-
tiv al Comitetului

7) Discursul Domnului Ioan Spu-
dercă locotenent invalid de război

8) Defilarea trupei și a celorlal-
te societăți care vor lua parte."

*(Arhivele Naționale Prahova,
Fond Primăria orașului Bușteni, do-
sar 13/ 1919, f. 255)*

21. „Bacău, 11 septembrie 1928

Scrisoare adresată de avocatul
Mihail I. Văgăonescu din Bacău
Comitetului Monumentului din
Bușteni prin care solicita ca o dele-
gație să depună o coroană de flori
la mormântul eroului caporal Mu-
șat situate în satul Bahna, comuna
Bogdănești, jud. Bacău.

Mihail I. Văgăonescu
Avocat,
Bacău
11 septembrie 1928

Onor

Comitet al monumentului din
Bușteni, jud. Prahova

Luând cunoștință de inaugura-
rea frumosului monument din pi-
toreasca Dv. localitate și felicitân-
du-vă cordial pentru frumoasa idee
ce ați avut de a simboliza și acolo
pe legendarul grănicer Mușat, îmi
permit a vă aduce la cunoștință
următoarea știre, care poate fi de
prisos pentru unii și anume:

Osămintele grănicerului Mușat
însemnate printr-o modestă cruce
se găsesc pe fostul front al Oituzului
și anume pe teritoriul satului Bahna
din comuna Bogdănești, jud. Bacău
unde ar fi nimerit cred – să I se așe-
ze o coroană de admiratorii săi din
Bușteni și ocaziunea ar fi binevenită
la 23 septembrie curent când se in-
augurează marele monument de la
Tg. Ocna-Măgura și când cred că se
va face un pelerinaj la mormântul
acestui brav între bravi.

Cu toată stima,
M. Văgăonescu

maior invalid de război cavalier
al Ordinului *Mihai Viteazul* Preșe-
dinte al Soc. *Invalizii de război* și al
Soc. *Cultul Patriei*."

*(Arhivele Naționale Prahova,
Fond Primăria orașului Bușteni, do-
sar 13/ 1919, f. 275)*

continuare în numărul viitor

DESTINE COMUNE ÎN RĂZBOIUL DE ÎNTREGIRE (VI)

de Traian D. Lazăr

„Pe la ora 12:45, când trupele inamice ajunseseră la marginea orașului și nu se mai putea face nimic pentru salvarea Capului de Pod, un monitor al nostru (Al Lahovary) sub comanda comandorului Toescu și o vedetă reușesc, din proprie inițiativă a veni la Turtucaia și sub protecția focurilor sale (?), să ia pe bord personalul comandamentului Capului de Pod”.

Întâmpinată de focul viu al artileriei inamice, bătută din eroare de propria artilerie, infanteria română, din fostele sectoare II și III, nu și-a putut îndeplini misiunea de a recuceri fortificațiile din linia a doua de rezistență și s-a retras. Era aproximativ ora 16-16,30. „Infanteria trecând mereu în retragere și focul inamicului fiind din ce în ce mai puternic, colonelul Grigorescu, comandantul regimentului de obuziere a ordonat și toate bateriile s-au retras la fortificația tunului antiaerian” (loc numit la Reduit)².

Sublocotenentul Maspero relatează retragerea și lupta de la Reduit: „În ultimul moment am fost încadrați și bătuți și dacă am mai fi stat am fi fost distruși. Din poziția de pe șoseaua Daidîr nu am primit ordin de retragere, ci ne-am retras din proprie inițiativă. În retragerea către Șeremet, căpitanul Grigorescu s-a dus înainte spre a recunoaște o nouă poziție. Ajuns la Șeremet cu bateria am văzut niște chesoane din Regimentul 3 Artilerie mergând spre Dunăre și am mers cu ele. În drum, m-am întâlnit cu ordonanța căpitanului Costescu care mi-a spus unde se găsește Regimentul 5 Obu-

m-am pus sub ordinele colonelului Grigorescu, care m-a încadrat în bateria locotenentului Otopeanu.

După 5 minute s-a înapoiat și căpitanul Grigorescu Traian în baterie și a condus tragerea bateriei instalat într-un pom înalt de la dreapta bateriei locotenentului Otopeanu. S-a tras până la ora 6 (18, n.n.). Locotenentul Constantinescu Toma a venit și el cu bateria sa pe valea din față, dinspre Dunăre și a pus în baterie la dreapta mult. Colonelul Grigorescu l-a observat că de ce vine din vale. Tot înspre dreapta erau și bateriile conduse de maiorul Divary și care trăgeau cu pulbere cu fum. Îmi aduc aminte că colonelul Grigorescu îi striga: Divary, nu mai trage că ne descoperă.

„Dar pe celălalt mal jandarmii îi primeau cu focuri de carabină”.

Infanteria a stat cu noi mereu; nu a venit nimeni ca să o retragă. Colonelul Grigorescu voia ca să dea atac cu infanteria și cerea ajutoare, care însă nu au venit”³.

Pe la ora 16, colonelul Mărășescu, comandantul Brigăzii 18 infanterie și al Sectorului I, căruia îi revenea de drept comanda Turtucaiei după plecarea generalului Teodorescu, a venit la Cercul Militar și a preluat conducerea tuturor trupelor. Luând cunoștință de situația existentă, el a decis acceptarea capitulării. A trimis ofițeri, care să anunțe decizia, comandamentului bulgar și propriilor trupe.

Finalul ultimei rezistențe din Turtucaia, de la Reduit, este redat de căpitanul Buholțer: „Către seară a venit colonelului Grigorescu ordin de încetare a focului, dar nu a voit să asculte. După ce au terminat munițiile au stricat tunurile și s-au retras. M-am retras și eu spre pădure și apoi la Dunăre, unde deja se formaseră coloanele de prizonieri; și eu cu colonelul Grigorescu și cu alți 30 de ofițeri

ne-am atașat la o coadă de coloană, care intra în Turtucaia”⁴.

Căpitanul Traian Grigorescu s-a dus către malul Dunării, a încercat să meargă spre Silistra, dar drumul fiind blocat de către militarii bulgari s-a predat împreună cu alte câteva zeci de ofițeri.

Unitatea militară din care făcea parte George Topârceanu a avut, în cursul zilei de 24 august, misiunea „să facă deocamdată paza la pontoane, în jurul cărora stătea mare mulțime de răniți, așteptând să fie trecuți dincolo”. În zonă se îmbulzeau „cei fugiți din foc, unii fiindcă își pierduseră cu totul nădejdea în izbândă, iar alții din pură mișelie, pândind cu ochi de lup vreun mijloc de trecere. Jandarmii îi alungau cu focuri de armă, dar peste puțină vreme ei reveneau în număr și mai mare, amenințând să strivească în picioare răniții de la capătul punții de ponton”. Unii dintre fugari, se aruncau în apă încercând să ajungă înot pe malul nordic al fluviului. „Dar pe celălalt mal jandarmii îi primeau cu focuri de carabină”⁵.

Treptat, pe măsură ce bătălia de apărare a Turtucaiei se contura dezastruoasă pentru români, numărul refugiaților militari și civili din fața inamicului a sporit, iar panica a cuprins mulțimea. „Locotenentul striga, jandarmii trăgeau focuri în grămadă – degeaba! Nici revolverul, nici carabinele care le trosneau sub nas nu erau în stare să-i oprească. Cei din spate împingeau pe cei din față, care începuseră a se rostogoli în Dunăre peste balustrada de dincolo (a pontonului, n.n.) ruptă... În cele din urmă, chiar puntea care lega pontonul de mal se rupse. Cei rămași sus (pe ponton) coborâră pe un podeț de cadavre, înghesuite până în marginea nisipului”⁶.

continuare în numărul viitor

Cadrilaterul și Turtucaia

Sursa foto: <http://www.istorie-pe-scurt.ro>

Note:

¹ C Teodorescu ...p. 119, în C Zagoriț, p.489

² Ibidem, p.422

³ C Zagoriț, op cit, pp.481-482

⁴ Ibidem, p.482

⁵ G. Topârceanu, op., cit., pp.42,43

⁶ Ibidem, p.45

REGELE FERDINAND ÎN MIJLOCUL OSTAȘILOR (I)

de Traian D. Lazăr

„Regele Ferdinand și principele Carol nu au fost un singur moment rege și principe în tranșee, care să împartă cu soldații primejdia și lipsurile, cum a fost în Belgia regele Albert”¹. Regele Ferdinand nu a vrut războiul, „nu l-a voit deloc. Nu era războiul lui; se pomenise încurcat în el și nu știa nici dânsul cum, fiindcă îl împinsese alții, cum am spus-o. Suferea adânc conștiința lui de Hohenzollern, căci din două jurăminte călcase unul”². Astfel definea și justifica, cinicul și sarcasticul politician Constantin Argetoianu, rolul militar al regelui în războiul întregirii.

Adevărul istoric este însă mai nuanțat. Începând din ianuarie 1917, când a făcut prima vizită pe linia frontului apărât de Armata a II-a, regele Ferdinand s-a aflat adeseori în mijlocul militarilor.

Regele Ferdinand nu a vrut războiul, nu l-a voit deloc.

***

Generalul Averescu a sesizat că, începând din ianuarie 1917, regele Ferdinand și regina Maria au adoptat o atitudine de mai mare apropiere față de armată. La 15/28 ianuarie 1917, regele Ferdinand a sosit la Bacău, oraș în care era situat comandamentul Armatei a II-a, de unde s-a deplasat cu trenul pe front. A fost vizitată mânăstirea Cașinului. Regele a trecut în revistă trupele care se găseau acolo. S-a trecut și pe la unele tranșee din linia a doua. Seara a sosit și regina Maria la Onești. „Vizita aceasta, precizează generalul Averescu, are scopul ca Familia Regală să ia contactul ceva mai intim cu trupele”³.

În timpul acestei vizite a regelui pe front, colonelul Alexandru Sturdza, care se va dovedi ulterior un trădător, a înaintat mult cu regele spre tranșeele inamice încercând „să-l expue gloanțelor germane sau chiar să-l predea prizonier dușmanului”⁴.

La Onești, în ziua de 16/29 ianuarie 1917, regele a decorat drape-

lele unor regimente, ofițeri și grade inferioare din Divizia a XV-a, aflată sub comanda generalului Eremia Grigorescu. Regele a ținut aici, după aprecierea generalului Averescu, un „discurs pompos”. Răspunzând discursului regelui, generalul Grigorescu a arătat că Divizia XV „a scăpat de două ori soarta țării, odată în Dobrogea și odată la Oituz. A înscris în istoria țării pagini nepieritoare, iar regele a fost astăzi în șanțurile din prima linie ale pozițiilor noastre”. Generalul Averescu, aprecia că se exagera: „Dacă se vorbește astăzi așa în fața celor care cunosc personal realitatea, ce se va povesti mâine”. Aciditatea cuvintelor generalului Averescu izvorăște din firea acestuia, care nu suporta ideea că, vreun alt militar, îi este superior prin fapte.

După amiaza, regele și suita au mers la Drăgușeni, în zona Diviziei III comandată de colonelul Al. Mărgineanu. S-au decorat drapelele Regimentelor 24 și 22, ofițeri și trupă⁵. Ulterior, ajuns la Bacău, regele a inspectat câteva școli militare. Unitățile Armatei a II-a și comandantul ei au produs o impresie favorabilă. „Nu se poate tăgădui, scrie regina Maria, că Averescu lasă o impresie foarte bună – se vede că știe ce vrea și că oamenii îl urmează de bună voie, fiindcă e un adevărat conducător. Ia măsuri inteligente – dacă am putea să fim ceva mai siguri de caracterul lui, ar putea fi omul pe care îl căutăm”⁶.

Prin intermediul maiorului Barbu Știrbei, regele (influențat de regină, după opinia lui I. G. Duca) a tatonat posibilitatea formării unui guvern militar condus de generalul Averescu. Informațiile lui I.G.Duca, privind noua etapă a conspirației antiliberale, sunt confirmate și completate, acum, de cele ale lui Al. Averescu și ale reginei.

Aflându-se la Onești împreună cu regele și regina, în 16/29 ianuarie 1917, maiorul Știrbei din Statul Major Regal are o convorbire separată cu Averescu. Contactul a fost intermediat de atașatul militar italian, col. Ferigo, care îl însoțise pe rege în timpul inspecției. Maiorul i-a spus lui

Averescu: „ar fi bine să se facă ceva, pentru a scăpa de catastrofa economică la care suntem expuși prin încordarea relațiilor dintre guvern și Marele Cartier General”. Știrbei se referea, probabil, la diferendul dintre Prezan și Mărzescu, iar în atragerea lui Averescu miza pe adversitatea acestuia față de Prezan, întrucât își manifestase dezaprobarea la numirea acestuia în fruntea Marelui Stat Major. Averescu a propus formarea unui organ cu putere nelimitată în care să intre reprezentanții armatei române, ai populației și ai armatei ruse⁷. Când regele și suita au revenit la Iași (22ianuarie 1916/4 februarie 1917), Barbu Știrbei a mers la regină „ca să-mi spună ce trebuia să știu”⁸.

Din discuția cu Știrbei, Averescu a dedus că regele voia un nou guvern cu caracter mai mult sau mai puțin militar, oferindu-i șefia acestuia. Era de acord, dar își dădea seama că nu va deține șefia guvernului întrucât nu se bucura de încrederea forțelor implicate: „eu voi fi arătat ca prea periculos și chestiunea va cădea”.

continuare în numărul viitor

Note:

¹ Constantin Argetoianu, Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri, august 1916 – iunie 1917, vol II, Editura Albatros, București, 1993, p.127

² Ibidem, p.120

³ Mareșalul Averescu, op cit., p.121

⁴ I.Gh. Duca, op. cit., III,1, p. 165

⁵ Mareșalul Al. Averescu, op. cit., pp. 122-123

⁶ Maria Regina României, op. cit., pp. 319, 320

⁷ Mareșalul Averescu, op., cit., pp.123-127

⁸ Maria Regina României, op. cit., p. 327

REGINA MARIA – „SOLDAT ȘI MEDIC” PE FRONTUL DIN MOLDOVA: 1916-1918

de Ion Ștefan Baicu

MARIA a fost principesă și apoi regină a României, membră de onoare din 1915 a *Academiei Române*. Viitoarea suverană s-a născut în anul 1875 la *Eastwell Park*, comitatul Kent din Anglia: ea purta numele de *Maria Alexandra Victoria de Saxa Coburg și Gotha*; să menționăm că a fost mare prințesă a Marii Britanii și Irlandei, fiind nepoata reginei britanice *Victoria* și rudă apropiată a *Mariei Alexandrova Romanova*, mare ducesă a Rusiei, unica fiică a țarului *Alexandru II* al imperiului cu capitala, atunci, la Sankt-Petersburg. După o ședere scurtă, cu familia, în *Malta*, ea se va afla mai mult timp în orașul *Coburg* din Germania, unde tatăl ei va deveni conducătorul ducatului de Saxa. *Oricât aș îmbătrâni, mirosul frunzelor uscate de toamnă îmi va aduce mereu, în fața ochilor, imaginea vechii case englezești. Acea aromă, oriunde aș fi, îmi evocă viziunea locului de la East Well Park cu cărările sale prin pădure, pe care le băteau pașii noștri copilărești – își va aminti cu nostalgie viitoarea regină în memoriile cu titlul *Povestea Vieții Mele*, 1991. Vezi și informațiile din enciclopedia on line, 2016, **WIKIPEDIA**.*

Să precizăm că **MARIA** de Saxa Coburg va avea parte de o prea scurtă adolescență, ea fiind obligată să intre în complicatul balet politico-diplomatic al căsătoriilor monarhice europene din a doua jumătate a veacului XIX – cf. **IBIDEM**; în adevăr: în epocă, nici nu se pune problema să ceri părerea copiilor, care urmau să se căsătorească din motive ce nu țineau de sentimente, ci de politică: ea va trebui să se incline în fața sorții obișnuite; în context, pentru tânăra prințesă, având un caracter atât de ferm, va fi o rană, care nu se va cicatriza decât după mulți ani, maternitatea și, apoi, politica devenind, într-un fel, substitute ale unei dragoste neîmplinite – va semna, în 2010, istoricul **Guy Gauthier** în opera sa *Missy, regina României*. În aceeași perioadă, *Casa Regală a României* se găsea și

ea în căutarea unei partide pentru prințul moștenitor **FERDINAND**, scopul fiind, desigur, să se asigure viitorul dinastiei de Hohenzollern în țara de la sud și est de **CARPAȚI**. În urma unor presiuni din partea celor două tabere, la 10 ianuarie 1893, va fi celebrată căsătoria dintre tineri în localitatea germană *Sigmaringen*: pentru întâia dată, după decenii, o prințesă protestantă, luterana Maria, devenea consoarta unui prinț catolic, Ferdinand. Deși regele **Carol I**, preocupat întotdeauna de simțul datoriei, le-a urat doar *honigtag*, adică *o zi de miere*, noul cuplu princiar va petrece, totuși, *o lună în doi* la un castel din Bavaria; în continuare au efectuat o călătorie spre țară, în drum îndeplinind cea dintâi sarcină oficială: primirea, la Viena, de către împăratul *Franz Josef*. În România, întâmpinarea avea să fie călduroasă și urmată de un șir de ceremonii și de recepții cu caracter oficial; se va dovedi că, într-adevăr, *românii erau latini, vorbind cu inima și cu mâinile și adoptând-o, din primele momente pe Maria și după aproape 30 de ani de monarhie prusacă, serioasă și competentă, dar ducând lipsă de imaginație, a venit, în sfârșit, momentul pentru o regalitate, care vorbea sufletului; în fine, va urma un dialog, care, între Maria și Poporul Român, va continua, în ciuda vicisitudinilor, timp de 45 de ani – cf. op. cit. de **Guy Gauthier**.*

Se știe că, inițial, în relațiile dintre cei doi soți au apărut tensiuni: *Noi suntem naturi total diferite, nu putem înțelege anumite lucruri pentru că mintea noastră lucrează complet altfel. În tinerețea noastră ne făceam unul pe altul să suferim, eram ca doi cai rău împerecheați, deși erau întotdeauna probleme asupra cărora cădeam de acord – va mărturisi ulterior regina **Maria** în *Însemnări Zilnice*, vol. I-VIII, 2002-2012. În timp, însă, după apariția copiilor, după o mai bună integrare a prințesei în casa regală și în societatea*

Regina Maria

băstinașă, inclusiv și ca urmare a înțelepciunii, dovedită de prinț, multe dintre asperități vor fi depășite, ceea ce a contribuit la stabilitate pentru viitorul dinastiei de Hohenzollern: *Ce păcat că a trebuit să irosim atâția ani ai tinereții ca să învățăm cum să conviețuim – o sinteză exact formulată de **MARIA**, energica suverană a României. Să mai amintim că ea s-a adaptat destul de greu în noul mediu uman; de altfel, în lucrările sale memorialistice va recunoaște: *Nu am fost adusă în această țară pentru a fi adorată și răsfățată, ci pentru a face parte din construcția imaginată de regele Carol I. Am fost importată pentru a fi șlefuită, educată și antrenată conform viziunii marelui bărbat. Atmosfera va căpăta o adevărată destindere din momentul când se va decide instalarea tandemului princiar în cele două noi reședințe: la palatul **COTROCENI** și, apoi, pe timp de vară, la castelul **PELIȘOR** din Sinaia; în astfel de condiții avea să obțină ceva mai multă independență în viața privată, iar tânăra prințesă se va bucura și de numirea ei în calitate de comandant onorific al **Regimentului 4 Roșiori** – vezi enciclopedia on line **WIKIPEDIA**; de asemenea: *Istoria palatului Cotroceni*, 2012, de **Florin Stoican** și *Regina Maria și Regimentul 4 Roșiori* în *Revista Forțelor Terestre* din 28 august 2013.**

continuare în numărul viitor

„DE VORBĂ CU NICHITA”

de Ion Bălu

Conferențiarul univ. Alexandru H. Popa, de la Universitatea „Petrol-Gaze”, a găsit la oborul din Ploiești un volum aparte. L-a achiziționat și mi l-a împrumutat. Un volum fără menționarea editurii, nici a tipografiei, tipărit în condiții grafice precare, așa cum erau editate în comunism și în primii ani de după revoluție numeroase volume de literatură.

Pe versoul primei coperte, culeasă cu litere majuscule, drepte, se află o mențiune: „31 martie 1991/ 50 de ani/ de la nașterea/ poetului național/ Nichita Stănescu.” Însemnarea este eronată. La 31 martie 1991, data când a fost imprimat volumul, de către fostul său coleg de liceu, trecuseră 58 de ani de la nașterea poetului. În vâltoarea evenimentelor provocate de căderea comunismului, la sfârșitul lunii decembrie 1989 și a evenimentelor desfășurate în prima jumătate a anului următor, apariția volumului intitulat: „De vorbă cu Nichita” se singularizează prin prezentare grafică și prin structura lăuntrică.

Numele autorului, „traian bădulescu”, este cules fără majuscule inițiale, procedeu generalizat în anii ce vor veni pe multe volume de versuri și proză. Titlul este imprimat în partea de jos a copertei, cu litere drepte, majuscule, de culoare albă, așezat pe un fond negru decolorat de vreme. Două desene în peniță, așezate între numele autorului și titlul volumului, înfățișează fețele personajelor, surprinse din profil: în partea stângă, „traian bădulescu”, în dreapta, Nichita!

1. Structura

Pe ultima copertă, o amplă frază, așezată între puncte de suspensie, oferă receptorului minime informații despre autor și poet: „... colegi de liceu, în clase paralele – la Liceul Sf. Petru și Pavel din Ploiești – am pornit să scriem amândoi deodată. Când am fost secretarul cenaclului literar al elevilor din Ploiești, el nu a citit. Venea. Tăcea. Asculta. Se uita. Zâmbea senin. Părea că are gândul în altă parte. Undeva mai adânc, mai profund?...”

Volumul este deschis printr-un „Requiem”, redactat – precizează vocea autorului – la 13 decembrie 1983, la vestea morții poetului și cules pe întâia pagină: „Ai pornit cu noi odată/ strict ca o prezentă rară/ și-ai

atins perfecțiunea/ -n ordinea interioară.// Inedit dar la-ndemăna/ tuturor ca un miracol/ arta ta din prea cuvinte// este un etern spectacol.”

Pe a doua pagină, „Requiem”-ul a fost pus pe un portativ de note muzicale: „Iartă-mă că vin târziu/ să-ți spun două necuvinte/ de pe vremea când să fiu/ mi-o lua timpu'nainte...”

Culegerea cuprinde treizeci de poeme. Cele mai multe au fost redactate în perioada temporală cuprinsă între 13 decembrie 1983 și 13 decembrie 1989, la șase ani de la trecerea poetului în neființă. Un altul, la 25 decembrie, iar ultimul la 13 decembrie 1990.

În poemul „Ninge cu libertate”, Traian Bădulescu elogiază „libertatea” recâștigată prin jertfa a peste o mie de tineri, uciși în zilele lui decembrie - și prezintă colindele tradiționale readmise pentru întâia oară, după mai bine de patru decenii, în programele de televiziune: „E incredibil, Nichita!.../ Noțiunile mă cutremură/ pentru că le-am readus/ piepturile tinere/ care s-au deschis/ în fața armelor tiraniei...”

„Raport de inimă”, datat „13 decembrie 1990”, este un reportaj liric despre poezia și amintirea lui Nichita Stănescu, un spectacol desfășurat sub cupola Ateneului. „Atunci – mărturisește autorul - ți-am dat citire eului/ în forma lui cea mai aleasă/ readucându-ți spiritul acasă./ Atunci am simțit în puținele mele plăceri/ «ce frumos iese soarele peste noaptea de ieri...»”

La spectacolul dat de Casa de Cultură din Ploiești în memoria poetului prahovean au participat Ana Blandiana, Dan Laurențiu, Sorin Dumitrescu, Leopoldina Bălănuță, părintele Galeriu. Iar cei doi ploieșteni „din slujba Thaliei/ au vorbit – din tine – veșniciei.” Cercul viitorilor poeți și Ars Nova din Pitești ți-au spus colinde „cu voci îngerești”. Tot atunci a fost interpretată „și-o joacă de-a ta modernistă/ cu un flautist și-o pianistă”. Deschiderea și închiderea spectacolului a fost făcută de Mircea Gociman, „zglobiul nostru coleg de clasă.” Printre spectatori, în lojă, „s-a aflat și inima ta/ Dora!/ Iar într-un colț, în umbră mereu - / Eu...”

2. Intertextualitatea

Noțiunea – comentată de Mihaela Mancaș în Dicționarul de științe ale

limbii – este considerată o trăsătură a textului literar de a fi legat de alte texte, elaborate de autori anteriori. Inițial, noțiunea a fost utilizată de Mihail Bahtin, când a analizat structura „polifonică” a romanelor lui Dostoevski. Ulterior, intertextualitatea a fost preluată, disecată și înnobilită de naratologia franceză: Julia Kristeva, Roland Barthes, Gerard Genette. În sens larg, noțiunea este definită astfel: „preluarea și transformarea în interiorul unui text a altor texte.” În sens restrâns, presupune „preluarea directă” a unui fragment de enunț, aparținând unui alt text, elaborat de alt autor.

Cu această ultimă semnificație, versurile lui Nichita Stănescu sunt utilizate de Traian Bădulescu. Noțiunea de intertextualitate nu era folosită în timpul comunismului românesc.

Întâile douăsprezece poeme evocă atmosfera anilor de liceu. **Pe bănci, sub stele**, elevii ascultau prelegerile profesorilor Canciu, Râpeanu, Simache, Milica. Ei au deschis „un arc de cerc/ al limbii române,/ porțile către stele/ și ferestrele spre adâncul din noi.” Uimit de orizontul deschis în orele de clasă, Traian Bădulescu aude aievea Vocea lui Nichita, aflat în clasa paralelă, „șoptind negrăind”: „a fi e numai în ești”!

La ora de dirigenție, la îndemnul profesorului: „Ia ziceți voi ceva din ce vă doare...”, în tăcerea generală, s-a auzit atunci un glas: „Vai, vai, vai, mamă/ Când te-a putut durea/ Când m-ai născut”!

La întrebarea firească, în adolescență: ce este viața? – răspunsul lui Nichita a fost: „Viața este/ o scurtă absență/ între două inexistențe.” La altă oră de dirigenție, la o altă întrebare: „Ce-ați vrea voi, băieți,/ să fiți în viață?” – Nichita a șoptit: „Dacă pleci la drum lung/ fă-te cuvânt și numai cuvânt...” (**Gânduri despre viitor**).

Altădată, **La prima noastră bere**, Nichita, puțin amețit, a rostit: „a fi e numai și numai în ești”!

În poemul **Despre cuvinte**, Bădulescu evocă spaima lui Nichita în fața cuvintelor: „Mi-e frică de cuvânt, mamă,/ când stelele cu raze mă adăpă”. Profesorul Simache l-a arătat celorlalți, cu degetul posterității: „Tu ești acela!.../ Porți povara harului/ pe care va trebui/ Să-l duci pe umeri...”

Prin universul poemelor, trec faptele de vis ale Nadiei Popescu „înalță, subțire, fină”, Doina Ciurea, viitoarea soție a poetului, Aurora Cornu, citind versuri la cenaclul literar, prezidat, atunci de prozatorul Eusebiu Camilar. Fascinat de frumusețea fizică a elevei, autorul romanului „Negura”, în paginile căruia a așternut o privire denigratoare asupra participării armatei române la războiul antisovietic, a invitat-o – notează ironic evocatorul – „să citească ambiguități/ din suavitatea buzelor ei...”

3. „Studenti n-am fost de-odată”

În anul 1952, tinerii absolvenți de liceu erau lăsați să dea examene de admitere în învățământul superior. Dar imediat după anunțarea rezultatelor, cei admiși erau obligați să efectueze un stagiul militar redus la un an, la sfârșitul căruia primeau gradul de sublocotenent în rezervă. Ceilalți care – din felurite circumstanțe – nu s-au înscris la examenul de admitere sau, înscriși fiind, nu au obținut admiterea, satisfăceau stagiul militar obișnuit de trei ani.

Așa se explică de ce Nichita Stănescu și Traian Bădulescu n-au fost studenți „de-aodată”. Admis la Facultatea de Filologie din București, Nichita Stănescu a efectuat stagiul militar, în Bărăgan, la strângerea recoltei agricole. Nici ceilalți nu erau scutiți de muncile agricole. La patru ani după declanșarea procesului de colectivizare a agriculturii, după modelul sovietic, țărani refuzau să mai muncească pământul!

Bădulescu a lucrat la Editura Militară, unde – mărturisește – „Îi corectam pe necorecți/ și stam la redactori drepți.” Și el a fost în Bărăgan, la strângerea recoltei, unde a fost martor „zicerilor” lui Nichita: „Când se înnoadă orizontul cu un soare/ apare sfânta oboeală a muncii/ și apare temeinicia sensului...”

De acum încolo, întâlnirile dintre cei doi vor fi aleatorii. La întrebarea lui Nichita: „Zi-mi ce mai faci, bătrâne,/ prin lumea asta mare” – Traian

Bădulescu a răspuns „trist și târziu”: „Sunt... un oarecare.../ Căci mi-a fost teamă/ să fiu/ așa precum mă știu.”

Sunt „așa – își continuă gândul – precum oricine/ dar nu cum mi-ar fi fost mai bine.” La trei luștri după trecerea lui Nichita în neființă – rostește versurile următoare, așezându-se valoric, alături de fostul coleg de liceu: „Ce fericit aș fi/ de-aș putea ști/ că din tine/ că din mine/ va rămâne...” „O, ești și prea ești” – l-ar fi încurajat Nichita, eludând politicos apropierea valorică exprimată de celălalt: „... ești și prea ești/ În tine, în copii, în povești...” („La escribenți”, II)

Pentru Bădulescu, apropierea valorică rămâne consolatoare. Însă vocile multora, „cunoscuți și neștiuți” i-au perceput poezia la dimensiunile firești: „când mi se spune de sterpi/ că sunt/ searbăd/ și mâna mea ar fi produs/ mai puțin decât o ceapă degerată...” („Adeseori”).

Totuși, Traian Bădulescu și-a intuit firava înzestrare lirică: „adeseori,/ mă opresc mut/ în fața golului/ ce se deschide în mine ca un culoar nesfârșit/ Prin care trece/ trecerea...”

4. Sfârșitul

În perioada de după debutul cu „Sensul iubirii”, în decembrie 1960, volum primit cu rezerve de Nina Cassian și Maria Banuș, depotrivă, relațiile dintre Nichita Stănescu și fostul său coleg de liceu s-au răcit. Traian Bădulescu a rămas, în continuare, interesat de poezia lui Nichita. Iar intertextualitatea a fost reutilizată.

Poemul „În limba română” dezvoltă eseistic semnificația unui gând rostit de Nichita: „Limba română este patria mea!” Datorită ei – intervine vocea prietenului – „te-ai putut uita cu ochii tăi albaștri/ în ochii de un căprui intens/ ai lui Eminescu/ prin ascuțimea ochilor negri/ plini de inteligență și sarcasm/ ai lui Arghezi...” În „Ce este poezia?” a reținut definiția spontană: „Poezie

nu este într-o limbă anume/ ci într-un suflet anume/ Fără de nume...”

În altă zi, „după aproape o întreagă viață” – cei doi s-au revăzut la „escribenți”, la Casieria Uniunii Scriitorilor. Cu acest prilej, Traian Bădulescu i-a desenat înfățișarea fizică: „Pământ era obrazul lui/ și salcie plângătoare părul.../ Un zâmbet stins de-abandonare/ și o ceață rară în privire,/ ochii tăi albaștri erau albi/ din care veneau răcori/ și întrebări ca de departe...”

După un politicos, dar uzual schimb de vorbe și impresii, prietenul ploieștean a continuat: „Și ea, hoța care te-a furat pe vecie/ numită POEZIE/ ce te-a dăltuit în cuvânt/ din necuvânt?” Poetul a răspuns, eludând întrebarea directă: „Acum... când mai sunt spre nu mai sunt/ abia acum am dreptul să vă mint/ și să vă spun despre cuvânt că e cuvânt că e cuvânt.” Și a continuat cu o voce în care coborâse oboseala: „Slujirea poeziei este durere și numai durere/ Iar măreția poeziei se află în depășirea ei!”

„Echilibrul ecologic” și „Agent de legătură a materiei cu materia” reproduc fragmente din alte versuri rostite de Nichita „nu demult.” Printre ele este cu puțință să se fi rătăcit și versuri apocrife. „Scrierea cu tine însuși” este un comentariu mulat pe versuri folosite ca motto: „Această scriere încearcă/ să oprească în loc/ ceea ce nu se poate opri/ niciodată în loc.” „Demnitătea de fiecare zi” sintetizează viziunea despre om și țară: „Dragostea pentru om ca om/ E sămânța măreției țării mele” – va fi fost rostit de Nichita, deși este îndoielnic să fi folosit succesiunea a două substantive în genitiv.

Autentică emoție învăluie vestea plecării dincolo: „Se însera cumplit/ în plină dimineață/ când mi-ai fluturat în vis/ batista-ndepărtării/ trăgându-te cu trupul/ dincolo de marginile zilei” (Tu nu poți să ascunzi).

Evident, menționabilă, „De vorbă cu Nichita” se situează la periferia omului și a creației sale. Nichita Stănescu nu a avut șansa, în timpul existenței lui zbuciumate, de a întâlni un interlocutor de valoarea unui Johann Eckerman!

În afară de ediția analizată, au mai apărut încă două ediții: Traian Bădulescu-Șuțeanu, „De vorbă cu Nichita”, Editura Amurg Sentimental, 2001, 88 pagini și Traian Bădulescu-Șuțeanu, „De vorbă cu Nichita”, Editura Sigma, 2008, 92 pagini.

GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI

de Constantin Tudorache

urmare în numărul trecut

Tribunalul

O instituție în care
Se mai întâmplă și minuni,
Când adevăru-n pronunțare
Nu se bazează pe minciuni.

*

Vârsta a treia

Timpu-n care nu mai mergi
La serviciu, nici la dame,
După bani nu mai alergi
Și te-apuci de epigrame.

*

Vorba

Vârf de spadă ascuțită,
Mătrăgună sau sirop,
Cum fusese definită
Și de anticul Esop.

*

Democrația noastră

Afirm în fața orișicui,
La noi democrația crește,
Aristofani avem destui,
Socrate, însă, ne lipsește.

*

Iarbă rea

De ierburi rele mulți fac larmă,
Dar eu mă sperii mai puțin,
Mai teamă mi-e să nu m-adoarmă
Parfumul florilor de crin.

*

Cântec

„Fetițe dulci ca-n București
În toată lumea nu găsești”,
C-un Kent și câțiva gologani...
Cântau studenții africani.

*

Trădare

Un an ne-am tot iubit pe tunuri,
Cu foc, cu patimi și taifunuri,
Dar pân` la urmă fata m-a trădat:
Găsise un tunar adevărat.

*

Mutare

Pe tunuri ne-am iubit la nesfârșit...
Și când eram aproape istovit
Îmi zise ea încinsă de plăcere:
„Să ne mutăm și la mitraliere!”

*

Pe țevă

Pe-un tun făcurăm un amor complet,
Și tipa se arată-a fi grozavă,
C-o talpă sprijinită pe afet
Și un picior încolăcit pe țevă.

*

Cu privire la cronici

Că timpu-ți trece, e firesc,
Oricum o să te cheme,
Dar unii-n viață vremuiesc,
Iar alții stau sub vreme.

*

GEO OLTEANU-SPINUS (II)

(11.11.1927 - 17.06.2010)

Paradoxul conștiinței

Nu-nțeleg, mi-e foarte greu
Să pricep la anii mei,
Cei ce n-au o vând mereu
Și o cumpără tot ei.

*

Eminesciană

De rămâi la toate rece
Este bine într-un fel,
Ce e val ca valul trece...
Dar ce multe ia cu el.

*

Precept

Morala chiar de-i e săracă
Realitatea e deplină:
Minciuna uneori ne-mpacă
Iar adevărul ne dezbină.

*

Adevărul

Adevărul de-l doriți
S-ar putea să îl aflați,
Dar nicidecum n-o să-l găsiți
Prin juriști sau diplomați.

*

Înțelepciune

Cu gând curat și sănătos
Am criticat și-n sus și-n jos.
Urmarea nu mi-a convenit,
Dar ce-nțelept am devenit!

*

Distanțe

Palpează unii Universul,
Noi senzuri căutând într-însul,
Iar alții maltratează versul,
De parcă te apucă plânsul.

*

Filozofia dragostei

Nu poți schimba a lucrurilor fire,
De-aceea este bine a se ști:
Decât să te frământă fără iubire,
Mai bine-i prin iubire-a pătimi.

*

Unui scriitor prolific și... cam atât

Iarăși a mai scos o carte,
Pentru mari și pentru mici,
El mai ia o cotă parte,
Noi, mai cumpărăm un kitsch.

*

Epigonii lui Brâncuși

Pe Brâncuși ca să-l întreață
Au cioplit cu sânge prin ani
Și-au scos bani din piatră seacă,
Producând doar... bolovani.

*

La un tablou

Pânza asta colorată
Dacă n-ar fi înrămată
Din ce parte ai privi
Tot o cârpă s-ar numi.

*

Unui psihiatru**îndrăgostit de o tânără pacientă**

După-o cură serioasă,
Precum bârfele o spun,
Ea se duse sănătoasă...
El rămase cam nebun.

*

Unui renumit chirurg

Niciodată nu te-amână
Însă și-a format un tic,
Nu ia bisturiu-n mână
Până nu se uită-n plic.

*

La consult O.R.L.

La nas un sept cam deviat,
La gât niște sechele vechi;
Îl vindec eu imediat...
Să văd cum mișcă din urechi.

*

Medicul și popa

Dacă-i dai mai acătării
Ca și popa te slujește;
Despre partea vindecării,
Însă... Doamne miluiește!

*

„Savanta”

La congres, când fu-ntrebată
Ce înseamnă „polimeri”,
Leana a răspuns îndată:
O grădină cu mulți meri!

*

Fuziunea partidelor

Partidele se contopesc
Într-o platformă cât mai bună
După proverbul românesc:
„La pradă, corbii se adună!”

*

Folosul votului

Cred că ăsta e folosul
Când votează masele:
Cei aleși se-aleg cu OSUL,
Iar cei mulți cu oasele!

*

Birocrații

Nu-s așa precum s-a spus
Doar mărunți funcționari,
Uneori sunt mult mai sus...
Și încurcă lucruri mari.

*

Progresul nostru

După felul cum muncim
Și sfințim cu trudă vatra
Mâine s-ar putea să fim
Promovați în lumea-a patra.

*

Economie de hârtie

Cărți, caiete de pe piață,
El n-a cumpărat de fel,
A ajuns departe-n viață
Doar prin câte-un bilețel.

*

Unde dai și unde crapă

Pe-un șef corupt l-am demascat;
Ce lovitură! Ce tapaj!
De-atunci sunt eu remunerat
Cu ajutorul de șomaj.

*

De-ale Mafiei

...Și dacă el a dispărut
Din urbea lui săracă
E că prea multe a știut,
Dar n-a știut să tacă.

*

La procesul de viol**Întrebă judele distrat:**

-De câte ori te-a violat?
-De șase ori, răspuse fata,
Că după-aceea ne-a prins tata.

*

Soțul ideal

Suștine scumpa ta pereche
Că ești un soț încântător,
Că știi să n-auzi c-o ureche
Și ești, din când în când, și chior.

*

Epigramiștii Quintus

De la Quintusul cel mare
Pân` la cel mai mic, se pare,
S-a format o dinastie
Renunită prin chelie.

*

De ce puține epigramiste?

În treaba asta, pasămite,
La o concluzie ajungi:
Cu genul scurt nu-s mulțumite
Preferă genurile lungi.

*

Unei pretinse epigramiste

Epigrame când crează
Procedeu se cam știe
Soțul doar i le dictează,
Dânsa, singură, le scrie.

*

Altei epigramiste

Nu mă mir că-ntotdeauna
Ea se crede bună-n poantă;
Am mai cunoscut noi una
Care se credea savantă.

*

Dragoste la prima vedere

Îi zise el în chip firesc:
-Să știi că-ncep să te iubesc!
Iar ea răspuse tulburată:
-Te cred, te cred, da-ncepi odată!

*

Unei cochete

După cum ni se relevă
N-a ajuns la măritat,
Dar, de când era elevă
Tot mereu a exersat.

*

Mărturisirea lui Făt-Frumos

Ileana Cosânzeana, cea nurlie,
Ce mă iubea, cum știți, la nebunie,
S-a măritat recent cu șeful meu,
Pe care-l socotește mult mai... zmeu.

*

Integrarea României

Cei din Apus, cum lesne se constată,
Lucrează numai după antiteze.
Ei vor și România integrată,
Dar mai întâi să se dezintegreze.

*

Autoepigramă

Autoepigrama e o cale
De-ați recunoaște-o mică slăbiciune,
Lăsând să se-nțeleagă mai la vale
Că-n rest faci numai lucruri foarte bune.

*

România azi

Azi dacă stăm s-analizăm
Cum merge treaba pe la noi,
Tot după Lenin ne ghidăm:
Un pas 'nainte, doi 'napoi.

*

Despre căderi

Cea de damă-i preferată,
Dacă stau ca să discern,
Dar e mult apreciată
Și căderea de guvern.

*

**Unui coleg care urmează
a doua facultate**

Am pentru dânsul toată stima,
Dar lumea n-a-nctat să spună:
„Mai bine-o repeta pe prima,
Măcar să aibă una bună!”

*

Reclama TV cu mâncare pentru câini

Nu știu pe câți interesează
Când o privesc, dar ce să-i faci?!
Știu doar atât: că salivează
Cinci milioane de săraci.

*

Dilemă

La mare-l concepu și nu se teme
De gura lumii plină de venin,
E în dilemă însă cum să-l cheme:
Pierre, Giuseppe, Uve sau Marin?

*

Fumatul

Când viața trece ca un val
Și nu sperăm un trai mai bun
Ar fi de-a dreptul imoral
Să mai răbdăm și de tutun.

*

Unui sugar, la prima aniversare

Nu i s-a uscat buricul,
Dar e vesel și sprintar,
Că l-a sărutat tăticul
Și mămica, prin ziar.

*

Bănuială neconfirmată

Încins de gelozie ca o sobă
S-a-ntors acasă s-o surprindă,
C-o bănuia c-un crai de tobă...
Și ea era c-un crai de ghindă.

*

Unei înalte funcționare de Stat

Când vru să-i dea cinstita mită
Îi zise doamna, mai cu ton:
„Eu nu mă las ademenită...
Cu mai puțin de-un milion”.

*

Verbe auxiliare

Mi-a spus o doamnă, într-o zi,
Cât am pierdut în viața mea,
Că știu un singur verb, „a fi”,
Și nu știu verbul „a avea”.

*

La nunta unui pensionar

Nunta lui s-a-nregistrat
Printre nunțile celebre,
C-a avut și-un invitat
De la „Pompele funebre”!

*

Turcii

De mult, în vremi îndepărtate,
Furau româncele din sate,
Acum vrăjite de un ghiul
Merg singure la Istanbul.

*

Îngrijorare

Lumea a intrat în vrie,
Nu știu ce-o mai fi de noi,
Nemții fac negustorie,
Iar evreii fac război.

*

Inscripție pe mormântul unui soț

Eu aici sub piatra asta,
Somnul liniștit mi-l duc;
Ce-o fi blestemând nevasta
C-am scăpat de sub papuc.

*

**Inscripție pe mormântul
unui îngâmfat**

Nu mi-e rece, nici urât,
Nu-s timid și nici fricos,
Dar sunt tare amărât
Fiindcă vă privesc de jos.

*

Epitaf unui mecanic de tren

Secerat de voia sorții
Stă aici contrariat
Și uimit că trenul morții
Nici un pic n-a-ntârziat!

*

Confraților, la moartea mea

Acum, când zac într-un sicriu,
Ce-aveți în cap, cam bănuiesc:
Vă bucurați că nu mai scriu...
Și eu, că nu vă mai citesc.

*

Ultima dorință

Nu vreau pământuri, ca ION,
Nu vreau nici glorie, nici bani,
Ci vreau să mor, ca Philemon,
De râs la 90 de ani.

*

Autoepitaf

Mă apasă groaznic huma,
E-ntuneric și urât,
Dar mă bucur că și-acuma
Duhul meu vă stă în gât.

*

Am selecționat, din cartea de epigrame „Focuri bengale”, câteva distihuri.

Moment politic

Ne-a mai slăbit din chingă RUSUL,
Acum ne-ncalecă APUSUL.

*

Epigrama

Epigrama fără poantă
E ca o femeie toantă.

*

Epitaf unui paznic de noapte

Doarme-acuma sus, la Domnul,
Nimeni nu-i mai strică somnul.

*

Subalternii la moartea șefului

L-au pus pe șef într-un cavou,
Și-acum... îl sapă pe cel nou.

*

Aranjamente

Ministru-a dat un telefon,
Iar celălalt... un milion!

*

Ospățari moderni

Este și progresul azi folositor,
Numără bacșișul pe calculator.

*

Uneia

Nu mai vrea cu mine, cică
Am o pensie prea mică.

*

Proverb la zi

Pe cel ce fură azi un ou
Putem să-l declarăm erou.

*

Soția, văzută de pescar

E o caracatiță
Bună doar la cratiță.

*

Soția, văzută de croitor

Nu-i așa cum se cuvine
Dacă nu-i „croită” bine.

*

Soția, văzută de grădinar

Din grădină sau poiană
Tot un fel de buruiană.

*

Redau, din creația lui Geo Olteanu,
câteva rondeluri, sonete și un ronsonet.

Rondelul unui dor închis

Cât te-am dorit și cât te-am așteptat,
Mereu sperând o clipă viitoare,
În care să te simt alăturat
Și visului să-i dăm întruchipare!

Acum, când plec, am tot de regretat;
Ceva ascuns în inimă mă doare.
Cât te-am dorit și cât te-am așteptat,
Mereu sperând o clipă viitoare!

Ea n-a venit. Sau poate n-a plecat.
Noi n-am știut, și cine știe oare
De-o mai veni sau poate niciodat'
Și visul se va stinge în uitare...

Cât te-am dorit și cât te-am așteptat.

*

Dacă

Poți merge singur pân` la Polul Nord,
Poți inventa ce nimeni nu visase,
De-ar fi și cei din juru-ți de acord,
Nu să te-ajute, ci doar să te lase.

Poți năzui să bați orice record,
Poți să-l învingi la tenis pe Năstase,
Poți merge singur pân` la Polul Nord,
Poți inventa ce nimeni nu visase,

Dacă ceva ce se numește cord
Nu e supus la chinuri dureroase
Și nu-i târât în valuri peste bord.
De cântecul sirenelor frumoase.

Poți merge singur pân` la Polul Nord.

*

Rondelul țaranului

Mereu sub ploi și arșița de soare,
Țăranul dârz se luptă cu pământul
Oricât îl plouă, ori îl bate vântul,
Oricâte râuri varsă, de sudoare.

Cu plugul și cu sapa până moare,
Legat de el cu viața și mormântul,
Mereu sub ploi și arșița de soare,
Țăranul dârz se luptă cu pământul.

El seamănă, el seceră ogoare,
El ne dă pâinea rumenă și untul
Și, chiar de-i greu și noduros cuvântul,
Tot el ne cântă dorul când ne doare,

Mereu sub ploi și arșița de soare.

*

Sonete

Am scris și eu o carte de sonete
Pe care am dorit-o triumfală.
M-am așșat de voie – ce scofală?!-
Ca pictorul cu pânze pe perete,

Cu sufletul expus în pielea goală,
Cu eul meu în sute de fațete,
Cu gânduri, cu ambiții cu regrete
Și cu destinul meu mâncat de boală.

Le las pe toate ca o amintire
Despre un ins ce n-a făcut avere
În efemerul drum de pe pământ,
N-a căutat mărire și putere,
Ci a trecut prin viață ca un sfânt
Cu ochi deschiși visând la nemurire.

*

To be or not to be

Eu sunt, precum se știe foarte bine,
Un scriitor fecund și consacrat,
Printre conștrați sunt foarte onorat,
Citit și prețuit de orișicine.

Eu scriu pe tema care îmi convine,
De ficțiune sau adevărat,
Scriu proză, versuri, teatru câteodată'
Și nu-s supus la lupte intestinale,

Cu alți conștrați, căci din temperament
Nu mă pretez la nicio-njurătură,
Stimez pe toată lumea, evident,

Că am un nume în literatură,
Am vervă creatoare, am talent,
Și am un văr primar la editură.

*

La clubul epigramiștilor

Găsim aici doar suflete alese,
Mai mature sau tinere condeie,
Ce scriu de zor catrene spontanee,
Pentru umor sau alte interese.

Se-ocupă de cei vii și de decese,
De fapte, caractere, de femeie,
În patru versuri scriu o epopee,
Cu ariviști, cu leneși, cu metrese.

Din când în când fac între ei dueluri,
Cu epitete scrise-n multe feluri,
Cu vers acid și poante piperate;

Se-mpung din joacă, fără alte țeluri,
Sunt între ei războaie simulate
Și chiar mâncătorii adevărate!

*

Îndemn

Lui Ion Lăncrănjan, la reeditarea ro-
manului

„Cordovanii” – Decembrie 1966
Ei te-au creat pe tine, Cordovanii,
Ți-au pus în suflet foc și-n mână pana,
Din pumnul lor sorbi seva ta și mana,
Te-au plămădit din visul lor țărării.

Pământ setos de apă și lumină,
Bob semănat în arșița de vară,
Ai sfredelit prin bolovani de tină
Și ai crescut cu truda lor amară.

Tu scormoniși hățișul lor de gânduri
Le-ai scăpărat în ochii lor amnare
Și le-ai umplut desaga din spinare...

Apleacă-te spre ei cu alte gânduri,
Ei vor pieri când îi vor duce anii,
Dar vor trăi prin tine, Cordovanii!

*

Eu sunt un fost

Eu sunt un fost copil sentimental,
Un fost adolescent îndrăgostit,
Un fost bărbat și simplu și loial,
În dragoste adesea păcălit.

Un om obișnuit, un tip normal,
Nici genial, dar nici neisprăvit,
Eu sunt un fost copil sentimental,
Un fost adolescent îndrăgostit,

Un fost băiat cu farmec personal,
Acum cam chel și cam încărunțit,
Înaintat în timpul sideral...

Și totuși parcă n-am îmbătrânit
E-al vieții viclesug paradoxal,
Că-n suflet încă nu m-am ramolit,

Eu sunt un fost copil sentimental,

*

Am cules și alte poeme din creația
lui Geo Olteanu.

Tărie

Tăvăluguri peste mine trec,
Tot mereu în funduri mă apasă;
Și din nou mă scol și mă petrec,
Și mereu ridic o nouă casă
Nu-mi strivesc nici inima, nici gândul,
Roțile ce vor să mă îngroape;

*Cald pământu-n sânu-i ascunzându-l,
Știe trupu-mi în adânc să-l sape,
Și să-l dea din nou la suprafață,
Peste câmpuri soarele să-l bată...
Tăvăluguri câte vin și trec
N-or să mă îngroape niciodată.*

*

Remember

*Era atunci o noapte de cocoși,
Cu zmei zburând și țipete astrale,
Din pat mă urmăreau doi ochi frumoși
Cu străluciri și-adâncuri abisale.*

*Eram pierdut, de cine știe când,
Aveam în piept tumulturi nedecise,
Potop de nori se grămădeau în gând
Din aburul iubirilor ucise.*

*Când reveniși din depărtări, târziu,
Purtată de un dor ce nu murise,
Am renăscut și-am început să știu
Că depărtarea totuși ne unise.*

*

Iluzie

*Iar ai venit iubita mea, în vis
Printre grădini și flori, Semiramidă,
La ceas târziu, de noapte, nedecis,
Iubita mea de dragoste avidă!*

*Peste adâncuri negre, de abis,
Plutind în dans suav de baiaderă,
Pătrunzi prin geamul inimii-mi deschis,
Iar ai venit iubire efemeră.*

*Întind spre tine brațe să te prind
Si, ca Orfeu te strig dintre vedenii,
Cum fac mereu când te visez venind,
De peste timp de veacuri și milenii.*

*Șerpi argintii mă-ndeamnă la păcat
Încolăcindu-mi trup și gât și minte
Și simt din nou pe buze apăsate
Ventuzele sărutului fierbinte.*

*Apoi de tine când mă rup, trezit
Din visul de coșmar, a câta oară?
Mă-ntreb mereu de ce ai mai venit,
Iluzie deșartă și amară?*

*

La marginea lumii

*Deșertul se sfârșise.
Primisem prin poștă
și ultimul transport
de nisip*

*Cămila se așternuse
încet la pământ
sub povara ultimilor saci,
Clepsidra, ultima,
se umpluse din ultimul sac.
Ajunsesem la marginea lumii...
și am început să plâng.*

*

Arde ceasul

*Vânt de foc îmi arde ceasul,
Umbre n-am să-l potolesc,
Nici nu caut să-i schimb locul,
Nici nu vreau să mi-l răcesc*

*Dau năvală printre clipe,
Una, poate mă doboară,
Cu jăratec sub călcâie
Ceasul pasul mi-l măsoară.*

*Nu chem. Ape să mi-l stingă,
Nu invoc pe câmpuri ploaia,
Cerul vrând să mi-l atingă
Arde ceasul ca văpaia.
(Poezie anexată pe coperta a IV-a a
cărții „Timpul vertical”)*

*

Așa

*... Și frunzele, încet din ramuri,
Desprinse una câte una,
Au tremurat și-ngălbenite
Se-amestecară cu țărâna.*

*Așa și visurile mele,
Pe rând, din sufletul meu frânt,
Pe toate le-a închis durerea
Și valul vieții în mormânt.*

*

Ultimul tren

*Trenul se oprise din drum;
nu mai avea nicio linie înainte,
ultimul pasager coborâse demult.*

*Muntele stătea liniștit,
Sisif își terminase urcușul
nu mai avea ce să facă:
toată apa din mare o cărase.*

*Stelele se stinseră
în noaptea de gheață...
Luna plecase și ea
să se culce
pe partea cealaltă
a lumii.*

*

Păr-Bălai

*Așezată pe podea,
Păr-Bălai mă tot privea,
Gânditoare și mofluză,
Cu doi ochi de buburuză,
Supărată că nu vreau,
Iar, la rugămintea ei,
Să-i mai spun povești cu zmei.*

Și dacă m-a tot rugat,

*Înima mi-am dezlegat
Și din nou i-am povestit
Despre Feți-Frumoși și zmei,
Despre zâne, despre zei,
De Rusălci și de Sirene,
De Ilene Cosânzene,
De eroi și de titani
Și de caii năzdrăvani...*

*I-am spus multe, pasămite,
Câte nu i-am povestit,
Până când, pe negândite,
Păr-Bălai a adormit...*

*

Afară plouă

*Ce tristă pare seara sub plumburia
boltă*

*Când bate în fereastră molcomul
strop de ploaie,
Când strânsă-i de pe câmpuri și ul-
tima recoltă*

Și apa se adună și curge în șiroaie!

*Afară plouă, plouă, pământu-i trist
și gol,*

*Prin pomii plini de jale, cu frunți în-
cețoșate,
O pasăre pribeagă ce s-a pierdut de stol
Mai rătăcește încă cu aripi destrămate...*

*Acum e noapte-afară, acum nu
mai plouă,*

*Însă pustiul crește mereu nemărginit,
Tristețea mă-nclăștează cu mâini-
le-amândouă*

Și luna trece rece pe cerul adormit.

*

Clipa

*Toate clipele ne dor...
Clipă mare, clipă mică,
Clipa taină, clipa vis,
Clipă caldă, clipă rece,
Clipă iute, clipă grea,
Clipa orelor pustii,
Clipe dulci de reverii,
Clipa care ne-ncălzește,
Clipa străngerii de mâini,
Clipa celor care ard,
Clipa scursă sub stindard,
Clipă de copii flămânzi,
Clipa marilor izbânzi,
Clipa marilor minuni,
Clipă aspră de vâpăi,
Clipa orelor de dor,
Clipa orelor ce mor,
Clipa goală de minciuni,
Clipă de deșertăciuni...*

*Omule, prin clipă treci,
Sau prin tine clipa fuge,
Niciodată nu-ți ajunge
Timpul care veșnic curge.*

*Dar când știi că nu rămâi,
Poți în gând să te mângâi,
Dacă-n clipa când apui
Lași ceva de căpătâi.*

*

Din proza scurtă scrisă de Geo Olteanu, am ales o relatare despre întâlnirea autorului cu Nicolae Ceaușescu în Pakistan. Proza respectivă reprezintă o întâmplare adevărată, se intitulează „Prima Doamnă”, pe care Geo Olteanu a publicat-o în cartea „Școala de ciobani” și o recomand spre lectură.

*

„În anul 1975 mă aflam în Pakistan, trimis de statul român să conduc lucrările de construcții-montaj la noua rafinărie din Karachi, proiectată și livrată de România. Eram deci șeful de obiectiv al acestei rafinării în construcție. În Pakistan era atunci un regim politic parlamentar, cum este azi la noi în România. Țara era condusă de un președinte, care avea mai mult un rol de reprezentare, și de un prim-ministru care conducea guvernul și avea de fapt puterea executivă. Prim-ministrul era un politician versat și un excelent orator, d-l Zulkifar Ali Bhutto, care era în bune relații cu conducerea statală de la București. El făcuse la începutul anului 1975 o călătorie în Eu-

ropa, care era programată să ia sfârșit cu o vizită în România. Vizita în țara noastră s-a anulat, întrucât în Europa fiind, d-l Bhutto a fost anunțat că șeful lui de cabinet fusese asasinat și a trebuit să se întoarcă urgent în Pakistan. După o perioadă nu prea mare d-l Bhutto a aflat că d-l Nicolae Ceaușescu va face o vizită în Japonia în fruntea unei delegații române și l-a rugat pe președintele Ceaușescu, pe căi diplomatice, ca la întoarcerea din Japonia să facă o escală la Karachi pentru o rundă de convorbiri. Invitația a fost acceptată și în ziua de 5.04.1975 delegația română a poptosit la Karachi. Subiectul acestei povestiri este relatarea unor mici întâmplări din timpul convorbirilor dintre cele două delegații. Înainte de această relatare m-am gândit că e bine să arăt ce s-a întâmplat ulterior cu premierul Bhutto. Acesta era un progresist și un mare reformator. El se lupta pentru binele și prosperitatea țării sale. El, ca prim-ministru, avea o leafă simbolică de 1 rupie, adică zece cenți de dolar. După un timp ministrul de război din guvernul său, un general, a organizat o lovitură de stat, l-a înlăturat pe Bhutto și și-a asumat el și funcția de prim-ministru și pe aceea de președinte al țării. Imediat a creat un tribunal special care să-l judece pe Bhutto pentru motivul că el ar fi pus la cale asasinarea șefului de cabinet. Fără să aibe dovezi, tribunalul l-a condamnat pe Bhutto la moarte prin spânzurătoare. Există o singură posibilitate ca sentința să nu se execute: dacă Bhutto ar fi făcut o cerere de clemență, pentru comutarea pedepsei, dar condamnatul nu a făcut nicio cerere, considerându-se nevinovat, și astfel în final a fost spânzurat. Generalul și-a atins scopul de a-l înlătura politic și fizic pe marele patriot. După plecarea mea din Pakistan am aflat că generalul a dispărut și el într-un accident de avion. Fiica lui Bhutto a preluat conducerea partidului înființat de tatăl său, a intrat în parlament și a ajuns prim-ministru al guvernului din Pakistan. Să ne întoarcem acum la vizita delegației române la Karachi, în aprilie 1975. Delegația română a fost cazată la Casa Guvernatorului din Karachi. Aici a dormit o noapte, aici s-au purtat convorbirile, aici a dat prim-ministrul un banchet oficial în cinstea lui Nicolae Ceaușescu și a delegației române, banchet la care a fost invitat și autorul acestor rânduri (n.n. Geo Olteanu). Prin ambasadorul român mi s-a adus la cunoștință să fiu și eu prezent la Casa Guvernatorului în timpul convorbirilor. Eu fiind șef de obiectiv pentru construirea rafinării noi din Karachi, se putea întâmpla ca președintele Ceaușescu să-mi ceară să-i prezint un scurt raport cu stadiul lucrărilor și eventual cu unele

probleme și greutăți. Fără să iau parte la convorbiri, am așteptat pe holurile Casei Guvernatorului, împreună cu un funcționar de la Agenția Comercială Română, fiind tratați de majordomi cu whisky și sucuri răcoritoare și așteptând să fiu chemat la raport. Timpul fiind însă scurt, n-am mai fost chemat de Ceaușescu, în schimb a ieșit din sala convorbirilor prim-viceprim-ministrul, d-l Gheorghe Oprea, și i-am prezentat lui raportul cu rafinăria. După ce am prezentat raportul, am rămas pe loc și am asistat la niște activități din afara convorbirilor oficiale, activități ce se desfășurau sus la etaj, unde era cazată d-na Elena Ceaușescu, care nu participa la convorbirile oficiale. Prima doamnă a țării l-a chemat la ea pe șeful Agenției Comerciale române de la Karachi și i-a dat ordin să-i aducă din oraș stoffe cu dantele și chiar dantele la metraj. Bietul șef al Agenției era într-un nesfârșit du-te vino între oraș și prima doamnă, cărând mărfuri cu sacii. Doamnei nu-i plăceau unele mărfuri și-l trimitea pe om înapoi să-i aducă altele. Șeful Agenției umbla nebun prin oraș, acasă la agenții locali și la negustori (că era zi de sărbătoare), ca să obțină mărfuri să le aducă doamnei. Să nu mă întrebați cine și cum a plătit aceste mărfuri negustorilor pakistanezi. Într-o clipă de respiro ne-a spus șeful Agenției că în urmă cu câțiva ani, când președintele a mai vizitat Pakistanul, Prima doamnă l-a pus să-i caute și să-i aducă, de necrezut, coliere de aur. Astfel, în timp ce delegația discuta probleme politice și economice, Prima doamnă a țării se ocupa de achiziționarea pe gratis a unor mărfuri scumpe pentru uz personal. La banchetul oficial dat seara de premierul Bhutto și soția sa, doamna Begum Nusrat Bhutto eu am fost așezat între o distinsă doamnă și un general. După ce a vorbit președintele Ceaușescu, doamna de lângă mine m-a întrebat dacă d-l Ceaușescu este doctor în economie. I-am răspuns că nu știu ce titluri are d-l Ceaușescu, dar în mod sigur știu că are la bază studiul Academice în Economie".

Am lăsat, pentru „finis coronat opus” (cum îi plăcea să spună, adeseori, lui Geo), câteva „Rubayate”, traduse, cu măiestrie, de „Marele Spinus”, pe care le-am cules din cartea „Hakim Omar Khayyam”, tipărită la Editura Printeuro-Ploiești, 2004. Traducerea acestei cărți a fost făcută după versiunea în limba engleză a Dr. Fr. Rosen, apărută la Berlin în 1928. Autorul a lucrat la această carte încă din perioada anilor 1970-1973 când activa în Iran.

*Din lume nu-i nimica, doar vânt, în mâna ta,
O pierdere e-n toate și-o lunecare tristă;*

*Admite că în lume ce e n-ar exista
Și tot ceea ce nu e admite că există.*

Dacă nimic nu trece după dorința noastră

*Cu grijă și eforturi la ce ne mai luptăm?
În noi simțim regretul mereu că ne apasă*

Că prea târziu venim și prea curând plecăm.

Ridică-te, n-ai grijă că lumea-i trecătoare,

*În veselie viața s-o treci și liniștit;
O regulă de este în lumea asta mare
Norocul de la alții nicidecum nu ne-a venit.*

În lume-nțelepciunea nici un profit n-adece

Din fructul lumii-acestea doar proștii pot gusta.

Să vină cel ce poate de răpă s-o arunce,

Poate atunci destinul de noi se va-ndura.

Tu ce-ai venit din lumea de spirite direct,

*De-atâtea elemente și Sfere ameițit,
Fii vesel că tu nu știi nici unde o să pleci,*

Bea vin că nu știi încă de unde ai venit!

De-ar fi depins de mine n-aș fi venit pe lume

Și cum aș părăsi-o de-ar sta-n puterea mea?

În astă lume-a luptei era mai bine-anume

De nu veneam, să nu fiu, și să nu plec din ea...

*Pășit-am înăuntru la un olar odată,
Stând în picioare, Maistrul, pe talpa de la roată*

*Făcea, cu dibăcie, o toartă de ulcior
Dintr-un picior de rege și-un cap de cerșetor.*

De oameni, orișicare, secretul tău și-ascunde,

De proști păzește-l bine, oricum și orișiunde,

Cum procedezi cu alții vezi bine că la fel

Cum tu te porți cu alții la fel îți vor răspunde.

Privind atâtea rele sub bolta ce se-nvârte,

Privind la lumea care de prieteni s-a golit,

Cât timp poți fi tu însuși ce-o fi să nu te-ncânte,

La ieri nu te întoarce „azi” trebuie trăit.

OCTAV ONICESCU (1892-1983) (I)

de Olimpia Popescu

În anul 1995, Colegiul militar „Dimitrie Cantemir” Breaza și-a propus să sărbătorească 41 de ani de la înființarea sa în 1954, după ce în 1948, se desființaseră toate liceele militare din țară (se desființaseră cele din Craiova, Predeal, Tg. Mureș, Iași, Timișoara). În cinstea acestui eveniment, se ridicase un monument în curtea liceului, pe care se inscripționase perioada 1954-1995. Din fericire la acel eveniment participau, pe lângă conducerea Ministerului Apărării, oficialități județene și un grup de foști elevi ai liceului de la Mânăstirea Dealu, vreo 8-9. Deși toți aveau în jur de 80 de ani (astăzi cu siguranța nu mai trăiește niciunul) uimeau prin ținuta lor, toți fiind înalți, drepți și zvelți că n-ai fi crezut că au fost elevi cu multe zeci de ani înainte, iar unii luptaseră și în al Doilea Război Mondial. Acel grup de venerabili vârstnici înarmați cu documente, imnul liceului și poezii, și-au revendicat Liceul din Breaza ca fiind liceul lor de la Mânăstirea Dealu, care ajunsese aici după un scurt popas, în anii 1940-1949, la Predeal și Roman. Ca urmare a acestui demers, inscripția de pe monumentul din curtea liceului s-a modificat, din 1954-1995 în 1912-1995, 1912 fiind anul înființării Liceului militar de la Mânăstirea Dealu. Așa se explică titlul de mai sus care dovedește că actualul liceu din Breaza este cel de la Mânăstirea Dealu.

Citind diferite monografii ale liceului, am reținut că matematica, începând chiar de la înființarea Liceului Mânăstirea Dealu, a fost predată de profesori renumiți, iar când i-am pus pe toți alături, pe care i-am cunoscut personal, (doar pe V. Alaci și N. Georgescu-Roeghen, nu i-am cunoscut personal), a rezultat o galerie de academicieni, profesori universitari, oricum toți aparținând elitei matematice românești și internaționale.

Voi începe cu prezentarea profesorului meu de la Facultatea de matematică din București, din perioada 1953-1958, Academicianul **Octav Onicescu (1892-1983)**. La absolvirea facultății de matematică, a Universității București, în 1914, viitorul Academician și mare mate-

matician a fost încadrat ca profesor la **Liceul Mânăstirea Dealu**, unde a funcționat, cu excepția anilor 1916-1918 când a fost pe front (la cererea sa), până în 1919. În 1919, pleacă la studii doctorale la Roma, iar în 1920 își susține, cu rezultate strălucite, teza de doctorat, devenind primul român doctor în matematici la Roma, la celebrul matematician Levi-Civita. În 1920, pleacă la Paris unde, la vestita universitate Sorbona, se specializează în teoria probabilităților și statistică matematică. Ca profesor universitar era una dintre cele mai luminoase figuri din facultatea de matematică, iar în celebrul amfiteatru Spiru Haret, când scria formulele pe tablă, parcă le prețuia. Întors în țară înființează Școala de Statistică și Actuarial, publică pe plan internațional lucrări de teoria probabilităților, astfel că, în 1933, este ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 1937 este citat de Marea Enciclopedie Franceză ca și de cea Italiană. Toți marii specialiști în teoria probabilităților îl citează în lucrările lor. A fost membru activ și apoi membru de onoare al Institutului Internațional de Statistică de la Haga iar, în 1965 este ales membru titular al Academiei Române. A fost președinte al „Asigurărilor Sociale”, al „Casei Generale de Pensii”, ca și al „Casei de Pensii Private”. Peste tot a întronat spiritul dreptății și al corectitudinii. Numai prestigiul său internațional explică faptul că, deși deținea importante funcții în stat înainte de 23 august 1944, nu a fost arestat, dar, Securitatea tot i-a întocmit 207 documente de urmărire pe parcursul întregii sale vieți, documente ce se constituie într-un volum editat de Muzeul Literaturii Române.

Academicianului Octav Onicescu i-a urmat la catedra de matematică de la **Liceul Mânăstirea Dealu**, un alt mare matematician, **Valeriu Alaci (1884-1955)**. În cursul de Istoria Matematicii, care se predă la facultățile de matematică, Valeriu Alaci este prezentat ca un mare savant, ”stâlp” al Gazetei Matematică, cel pe adresa căruia, de acasă, toți colaboratorii din țară ai Gazetei

Matematică își trimiteau corespondența, cel care redacta singur câte un număr al acesteia. Ca profesor universitar la Timișoara, a înființat Facultatea de Electrotehnică, a dotat-o corespunzător și a devenit decan. Pentru contribuția sa la întemeierea învățământului universitar din Timișoara o stradă din acest oraș îi poartă numele. A scris primul curs litografiat de calcul diferențial și integral.

În 1927, la **Liceul Mânăstirea Dealu** a venit ca profesor de matematică un alt viitor academician și anume matematicianul, **Dumitru V. Ionescu (1901-1985)**, cunoscut în lumea matematicienilor ca, De-Ve. Viitorul Academician, D. V. Ionescu sosea la Liceul Mânăstirea Dealu, de la Universitatea Sorbona din Paris, unde fusese ca bursier și unde își obținuse doctoratul în matematici. A fost savantul care a publicat peste 140 de comunicări științifice. Ca profesor universitar la Facultatea de matematică din Cluj, a fost deosebit de apreciat în lumea științifică, atât în țară cât și în străinătate. A susținut numeroase conferințe la universitățile din Budapesta, Varșovia, Praga, Berlin ș.a. În anii 1940-1945, în timpul războiului, când facultatea de matematică din Cluj a fost refugiată la Timișoara, ca decan al acesteia a administrat așa de bine zestre ei că a plecat cu câteva vagoane și s-a întors cu o sută de vagoane. A fost șef de secție la Institutul de Calcul Numeric din Cluj-Napoca. Ca profesor universitar era deosebit de meticulos, ordonat, nimic nu da nedemonstrat. L-am cunoscut personal la mai multe conferințe ale Societății de Științe Matematică, iar în 1975, cu prilejul Conferinței Naționale a Societății de Matematică, când a fost ales în Consiliul de Conducere al acesteia, mi-a depănat cu multă nostalgie amintirile sale de la Liceul Mânăstirea Dealu. Avea atunci 75 de ani. În calitatea sa de membru al Academiei Române, a activat și administrat Filiala din Cluj a acesteia, a îndrumat cercetătorii din acest centru universitar.

continuare în numărul viitor

RĂSFOIRI ȘI COMENTARI

de Constantin Tudorache

autorul văzut
de Alexandru Clenciu

Epigramaștii în duet sau epigrame similare pe idei complementare

De la doi mari epigramaști, am ales câte o epigramă, bine întoarsă din condei, pe aceeași temă. Cornelius Enescu spune în „Cusurgiul”: *În juru-ți merite nu suferi/ Și vezi doar lipsuri de tot soiul./ În lacul doldora de nuferi./ Mistrețul caută noroiul.* Să citim și epigrama „Basarabeană”, scrisă de Efim Tarlapan: *La izvoarele cu ape,/ Dulci ca limba strămoșească./ Cerbii vin să se adape./ Porcii să se bălăcescă.*

*

Reamintesc epigrama, intitulată „Utopie”, scrisă de Ghiocel Constantinescu: *Să fiu un fulger; tare mi-ar plăcea./ Să mă cobor din ceruri ca tai-funul./ Nu ca să luminez pe cineva./ Ci ... ca să mai trăznesc pe câte unul!* Conectez aici o epigramă, culeasă din revista „Scârț!”, semnată de Vali Slavu, intitulată „Așa-mi vine câte-o dată”, în același trend: *Când privesc străbuna vatră,/ Tot mai plină de ruine./ N-aș da cu cuțitu-n piatră./ Ci cu piatra-n știu eu cine.*

*

Ioan Toderașcu a scris o epigramă, intitulată, „Târgul de carte Gaudeamus”: *S-au lansat- la târg, firește-/ Cărți diverse, în prostie;/ Cine oare le citește./ Când mai toată lumea... scrie?* Pe aceeași temă redau epigrama „Întrebare” din cartea mea „Antidot pentru tristețe”: *Azi când toate-s cenușii./ Zău că te întrebi prostește:/ Pentru cine să mai scrii,/ Dacă nimeni nu citește!?* Prietenul meu, Nelu Stan, mi-a reamintit o sintagmă prelucrată și revizuită: „Cititul dăunează grav sănătății, iar scrisul e... mortal!”

*

În epigrama „Tăcutul”, ieșeanul Ioan Frențescu, scrie: *Astăzi, că-l cunosc mai bine,/ Sunt complet edificat:/ L-am crezut „închis în sine”,/ Dar observ că-i „încuiat”. Regretatul epigramist clujean, Ioan Pop, spune în „Dublul profesional”: *Cei ce m-au apreciat/ Nu**

au o părere clară:/ Unii spun că-s încuiat,/ Alții că-s pe dinafară.

*

Doi epigramaști, cu tricolorul în suflet, ne transmit un mesaj asemănător. În catrenul, intitulat, „Ca în Fântâna Blanduziei”, botoșăneanul Gaftoneanu Dorel Mihai, spune: *Privesc pământul României/ Cum scade-ntruna la... cadastru(!)/ Și-n fulgerările mâniei,/ Văd roșu, galben și albastru!* Epigramistul brașovean, Nicolae Bunduri, a scris un madrigal, intitulat, „Ardealul”, în care spune: *Constat, urcând pe coamă dealul,/ Că printre roci de alabastru/ Pădurea-i verde - dar Ardealul,/ E roșu, galben și albastru.* Amintesc poezia „Amurg antic” de George Bacovia: *Havuzul din dosul palatului mort/ Mai aruncă, mai plouă, mai plânge-/ Și stropii căzând, în amurg, iau culori/ De sineală, de aur, de sânge./ (...) Uitate, statuile albe privesc,/ Albe visând c-un aer ce plânge-/ Și lasă amurgul pe ele culori/ De sineală, de aur, de sânge.*

*

Într-o epigramă, intitulată „Volutați stradale”, Neculai Darie, spune, despre un cuplu: *Ca o limpede dovadă/ A dorinței ne-mplinite,/ El o pupă-n plină stradă,/ Dar și-n locuri... mai ferite!* Cam același lucru spune Ionel Iacob-Bencei despre un cuplu model: *Vrând ca lumea să îi creadă,/ Că duc viață-armonioasă,/ Se sărută-n plină stradă,/ După ce se bat acasă.*

*

Redau în cele ce urmează un „trio epigramaticus”. Ioan Cuzuioc, într-o epigramă intitulată „La maternitate”, comentează următoarea secvență: *Zvăpăiata soată/ E la grea-ncercare/ Soțu-i alb la față,/ Pruncu-i de culoare.* Epigramistul Grigore Nedelcu, ne redă o secvență, tot de la maternitate: *- Ce doriți, băiat sau fată?/ Zise sora durdulie,/ - Mi-e indiferent, ca tată,/ Numai negru să nu fie!* Un alt epigramist, Nicolae Peiu, își pune următorul „Semn de întrebare”: *Ajuns tătic, s-a îmbătat,/ Motivul, însă, tot nu-l știu:/ De bucurie, că-i băiat,/ Sau de necaz, că-i... tuciuriu?*

*

Neculai Darie, descrie „Noaptea nunții”, în patru versuri, astfel: *Fiind abia la început,/ S-a confesat spre mama ei,/ Că-n noaptea nunții a*

avut/ Emoții, ca de obicei. Tot în patru versuri, iată ce spune Gavril Moisa despre noaptea nunții unei artiste: *Întinsă-n patul nupțial,/ Cu arta ei l-a scos din minte,/ Interpretând un rol banal,/ Jucat cu alții înainte.* Epigramistul Victor Dragotă are o altă surpriză „În noaptea nunții”: *Buimacă-n somn îi spune fata:/ -Ascunde-te, că vine tata/ Iar soțul, experimentat,/ Îndată s-a băgat sub pat.*

*

Epigramistul Nicușor Constantinescu, face următoarea declarație „După debransare”: *Mi-am instalat și eu recent,/ Un godin în apartament/ Și mă-ncălzesc pe îndelete,/ De-atunci cu „Opere complete”. La un concurs, cu tema „De la tinerete până la bătrânețe”, eu am scris o epigramă, intitulată „Iarna la bloc”, pe care o redau, în continuare: *Sunt consolată cu noua mea postură,/ (Spunea un bătrânel, în gândul său),/ De când m-am debransat de la căldură,/ Am învățat să cânt la fierăstrău!.* Scriitorul Cezar Petrescu îi spunea unui prieten că la Bușteni, unde avea casa, arde cam două-trei ediții de cărți pe iarnă, aici iernile sunt lungi.*

*

Dan Teodor Dănilă spune în epigrama „Nedumerire”: *Soacră-mea era bolnavă,/ Dar nu știu ce naiba are,/ Că, de când i-am dat otravă,/ S-a pus baba pe picioare!* În epigrama „La spital”, Ștefan Cornel Rodean scrie ceva asemănător: *Moștenitorii-așteaptă-o veste,/ Iar doctorul le-o dă, în fine:/ Nicio speranță nu mai este.../ Bolnavul... se va face bine!* Pe același registru, Vasile Vajoga, a scris un original „Remediu”: *Chiar dacă n-a-nghițit pastile,/ Scăpă de-o boală mai tenace,/ Că, dacă are omul zile,/ Nici zece doctori n-au ce-i face.* Completez grupajul cu epigrama „La un cabinet medical”, din creația lui Loghin Martin-Alexeev: *Tot consultând eficient,/ Concluzia a fost firească:/ „Îl vom trata pe pacient,/ Sau îl lăsăm să mai trăiască?”*

*

Mariana Vânătu spune în epigrama „Unei perechi nepotrivate”: *Nu știu unde o să ducă/ Moda asta fistichie:/ Ea se poartă cu perucă/ El se poartă cu chelie.* Pe aceeași temă eu am scris următoarele versuri „Unui cuplu”: *Știu, cu multă măiestrie,/ Să*

se completeze-n viață;/ El se poartă cu chelie,/ Ea se poartă cu... mustață.

*

Marcel Breslașu spune într-o epigramă: *Vinul vechi și gluma nouă,/ Fac pereche amândouă;/ Vinul nou și gluma veche,/ Fac de-aseenea pereche.* În același context, George Zarafu completează: *Nu fac niciodată/ Cuplu reușit;/ Gluma răsuflată/ Cu un vin trezit.*

*

Am întâlnit la doi epigramiști, cam aceeași atitudine, dar cu subînțelesuri diferite. Iată ce spune Ioan Negoită în epigrama „Unei adolescente în autobuz”: *-Vă întreb, cu toată stima,/ Coborâți cumva, la prima?/ Ea, cu ochii migdalați:/ -Numai dacă insistați! Să citim și următorul „Dialog în tramvai” scris de Ionel Iacob-Bencei: Zise-un tânăr, fără rost,/ Unei fete în tramvai:/ -Ciau, bimbina! Come stai?/ -Nu se vede? Lângă-un prost! Rămânem la mijloacele de transport în comun și să lecturăm o epigramă semnată de Ștefan-Cornel Rodean, intitulată „În autobuz”: Când vede o duduie obosită,/ Că urcă în mașina-aproape goală,/ Nepotul meu, amabil, o invită/ Să stea, pe locul lui... la mine-n poală. În completare redau o epigramă scrisă de Vlad Cernea-Jerca, intitulată „Cu vremea”: N-am să le caut doamnelor vreo vină,/ Nici nu-mi atribui calități de crai-/ Ieri mi-ofereau iubirea lor divină,/ Azi îmi oferă locul în tramvai!*

*

Două epigrame, doi autori, cam aceeași temă. Epigramistul sibian Gheorghe Șchiop redă următoarea „Fidelitate”: *Plângeți ochisorii mei,/ Lacrimi curgeți-mi șuvoi,/ Că e soțul schimbul trei/ Și nu-mi vine schimbul doi.* Pe aceeași temă eu am realizat următoarea parafrază eminesciană, la poezia „Pe lângă plopii fără soț”: *La geamul tău ce strălucea,/ Priveam ca un turbat,/ O lume toată-nțelegea/ Ce schimb m-ai programat. Încă o epigramă, scrisă de subsemnatul, cam pe același subiect. „Iubitei”: Ce fericit aș fi să vrei/ Să mă păstrezi și peste ani,/ Măcar pe locul doi sau trei/ Pe lista ta de curtezani.*

*

Epigramista Viorica Voicescu spune în epigrama „Destin”: *Soțul ei se odihnește,/ Să îl ierte Preaînaltul,/ Ea, sârmana, mai trăiește,/ Când cu unul, când cu altul.* Acum să citim ce spune Petronela Slavu în „Risc asumat”: *Pe plajă, naiv, s-a jucat/ Cu*

tânăra lui soțioară,/ Nebuna-n nisip l-a-ngropat/ Să-i fie țărâna ușoară.

*

Doi epigramiști scriu despre „Învățământul la distanță”. Iată ce spune Ștefan-Cornel Rodean: *De câțiva ani, în ultimă instanță,/ Școlarii și studenții, fără zel,/ Urmează-nvățământul la distanță,/ Dovadă certă că se tem de el.* Prezint acum și părerea profesorului universitar Corneliu Berbente: *Învățământul la distanță/ E școala ce, cu eleganță,/ Îi ține pe studenți departe/ Și de profesori și de carte.*

*

„Chirurgia, eu susțin,/ În prezent și-n perspectivă,/ Este un amestec fin/ De grandoare și... colivă”, scria, în epigrama „Chirurgia” doctorul Ștefan Marinescu. Să ascultăm și aceste „Gânduri preoperatorii” ale lui Nichi Ursei: *„Lăsați-mă să mor neoperat!/ Atunci când văd chirurgul, mă-nfioară.../ Că n-am curajul să mă las tăiat/ Și nici atâția bani cât o să-mi ceară!”*

*

Două „Armonii conjugale” în viziunea epigramiștilor Vasile Vajoga și Nicolae Bunduri. Iată ce spune primul: *„Am întâlnit aseară un amic/ Ce-atinse ideala-n căsnicie:/ Ea despre el nu știe mai nimic,/ El despre ea se face că nu știe!”* Celălalt epigramist, Nicolae Bunduri, are un alt secret al armoniei: *„E-o liniște dumnezeiască,/ În casă la vecinii mei,/ C-au început să se iubească/ Amanta lui cu-amantul ei!”*

*

La cunoscuta epigramă a lui Nicolae Crevedia, în care se redă atmosfera de la restaurantul „Capșa”, George Zarafu a venit cu o interesantă parafrază. Iată, în ordine, cele două epigrame. 1: *La Capșa unde vin toți seniorii,/ Aici sunt două mari despărțituri:/ Într-una se mănâncă prăjituri/ Și-n alta se mănâncă scriitorii.* (Crevedia). 2: *Deși i-ai atacat destul de tare,/ Urâtul obicei a dăinuit,/ Azi se mănâncă și pe la ziare,/ Dar nici la editură nu se-nghit.* (Zarafu).

*

La un concurs pe tema „Corupția”, îmi amintesc o epigramă scrisă de Gheorghe Suciuc care era intitulată „La procesul de mituire” și avea următorul context: *E-adevărat că am primit/ Dar vă întreb în mod cinstit:/ Cum mă puteam împotrivi,/ Eu singur contra „zece mii?”* Un alt epigramist, Ioan Pop, are următoarea „Concluzie”: *Am învățat, trecând prin*

ani,/ Zicala care-mi prinde bine: „Să nu dai cinstea pe rușine”/ Și n-o mai dau decât pe bani. La aceeași temă redau epigrama „Corupția s-a generalizat” scrisă de Ion Sava Costin: *În oraș și-n primărie,/ Firul cinstei s-a-ntrerupt,/ Căci sunt, după cum se știe,/ Toți o apă... și-un corupt.* Amintesc și poemul într-un vers, scris de Gheorghe Hulubei, intitulat „Mită”: *Și nu ne duce pre noi în ispită!*

*

Dacă Dumnezeu a zis: „Să fie lumină! Și a fost lumină”, iată cum epigramistul Olimpiu Radu răstălmăcește acest principiu biblic, „La facerea lumii”, dându-i o tentă satirico-umoristică: *În creația divină,/ A pătruns și Necuratul./ Dumnezeu făcu lumină,/ Iar Satana kilowatul.*

*

Într-o epigramă, intitulată „Între soți”, Olimpia Todoran spune: *-Blana cum îmi vine?/ Zise ea cochetă,/ El, răspunse: -Bine/ Vulpea e completă.* Pe aceeași temă eu am scris epigrama „Unei soții”: *Un guler o tentează,/ De vulpe alb-spicată,/ Că, doar se asortează/ Cu firea ei... șireată.*

*

Marcel Breslașu a scris multe catrene aforistice. Iată unul dintre acestea: *Din orice copac al pădurii/ Se poate ciopli un catarg,/ Dar cruntul sărut al securii/ E prețul plecării spre larg.* Ca o suprapunere, Ștefan Tropcea spune ceva asemănător în epigrama „Demnitate”: *Copacilor cu fruntea-n soare,/ Li-i dat să moară în picioare,/ De nu cumva un neam de-al lor/ N-ajunge coadă de topor.* Amintesc aici o epigramă scrisă de basarabeanul Ion Diviza: *Cât s-ar opinti de tare,/ Nu ne-ar bate hoarda slavă/ Dacă n-ar avea-n dotare/ Coadă de topor... moldavă.* La un concurs, de epigrame cu tema „Săpături și altoiri”, eu am scris următoarea „Poveste”: *Doi buni creștini, cu dragoste-au sădit,/ Un pom deosebit în curtea lor;/ L-au îngrijit, săpat și altoit.../ Și a ieșit o... coadă de topor.”*

*

Mircea Trifu a definit astfel „Dragostea”: *Fulger, zâmbet, jurămintă,/ Noapte, lună, trandafiri,/ Vise, răătăcirii, cuvinte,/ Ani, regrete... amintiri.* Jucându-mă, pe aceeași temă și același stil, eu am realizat următoarea parafrază la catrenul lui Mircea Trifu: *Șoapte, vrajă, duioșie,/ Griji, emoții, îndoieli,/ Zâmbet, lacrimi, gelozie,/ Fum, iluzii... păcăleli.*

ANDREI NAUM (18.08.1875-18.08.1917) LA PLOIEȘTI

de Alexandru H. Popa

I - elev (1882-1886)

Anul trecut, pe 31 august (18 august stil vechi), s-au împlinit 100 de ani de la moartea eroică, pe câmpul bătăliei de la Mărășești, a poetului Andrei Naum, tatăl scriitorului Gelu Naum (1915 - 2001).

La rugămintea domnului profesor dr. Remus Zăstroiu de la Institutul de Lingvistică al Academiei Române Alexandru Philippide din Iași, am căutat la Serviciul Județean al Arhivelor Naționale - Prahova (S.J.A.N. - Prahova) documentele ce s-au păstrat privind nașterea și activitatea școlară a poetului.

În [1] este precizată data nașterii lui Andrei Naum, 18 august 1875, dar în București și nu în Ploiești, cum se putea presupune datorită absolvirii Liceului „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești.

Fig. 1 a

La S.J.A.N. - Prahova, am căutat în fondul arhivistic Colecția de Condiții și Registre de Stare Civilă al Primăriei Ploiești (CCRSC - Ploiești) și am identificat în dosarul 415/1875, [2], actul de naștere nr. 880 din 20 august 1875 al lui „Constantin Naum Andrei” (fig. 1 a, b).

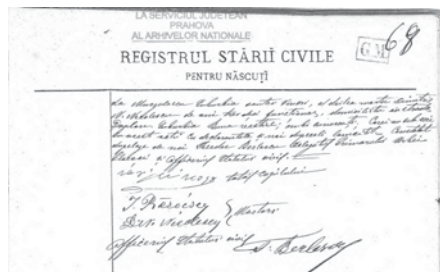

Fig. 1 b

Din lectura actului putem constata ziua, ora și locul nașterii, precum și numele părinților și al martorilor conform uzanței vremii:

Constantin Naum Andrei s-a născut „în ziua de optsprezece August curent la horele douăsprezece din zi, în această urbă Ploesci

curent la domiciliul tatălui și mami sale. Casa cu № 260 din strada Penu Suburbia santului Stephan, fiu al domnului Naum Constantin, de ani patruzeci și cinci antreprenor și a Doamnei Maria născută Călin de ani douăzeci și optă econoamă de casă, ambii de protecței Română”.....

„Întâiul martor Domnu Ion Răsoescu de ani cincizeci și trei, profesia liberă, domiciliat în strada Murgulescu Suburbia santei Vineri, al doilea martor Dimitrie N. Nicolescu de ani treizeci funcționar, domiciliat în strada Zaplan Suburbia Buna Vestire, ambii cunoscuți.”

Trebuie menționat faptul că în acea perioadă unele din străzile orașului Ploiești purtau numele proprietarului primei case din capătul străzii și probabil casele erau numerotate la rând pe suburbie (mahala).

Pornind de la faptul că Andrei Naum a absolvit liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești în anul școlar 1892 - 1893 [1, 3], am putut identifica la ce școală acesta a încheiat cursurile primare [4].

În foaia matricolă a clasei a I-a de liceu a gimnazistului Andrei Naum, [4] se menționează că școala primară de băieți nr. 4 a fost absolvită de acesta în anul școlar 1885 - 1886.

Din lucrarea [5] rezultă că Școala primară de băieți nr. 4 din Ploiești se afla pe strada Roșiori nr. 23. În figura 2 este prezentată o fotografie a școlii.

Din studiul arhivei Școlii de băieți nr. 4 din Ploiești, am putut afla o serie de amănunte interesante pe care le prezentăm în continuare.

În anul școlar 1882 - 1883, Școala primară de băieți nr. 4, funcționa doar cu 3 clase. În anul școlar următor, Ministerul Culturii și Instrucțiunii Publice, aprobă înființarea la această

școală și a clasei a IV-a. În [6], directorul Școlii Iosiph Ionescu, prin adresele 22, 23 și 24 din 1 octombrie 1884, ca urmare a dispoziției ministerului de înființare a clasei a IV-a la Școala primară de băieți nr. 4, ruga directorii

Fig. 2

școlilor primare de băieți nr. 1, nr. 2 și „Primaru alū Comunei Ploesci” să pună în vedere absolvenților clasei a III-a, care sunt mai apropiați de locul școlii primare de băieți nr. 4, să urmeze cursurile clasei a IV-a la această școală.

În anul școlar 1882 - 1883 am identificat foaia matricolă pentru clasa a III-a a unui frate al lui Andrei Naum, Nicolae Naum [7], care a obținut la sfârșitul anului școlar, din bugetul Primăriei: Accesitul I-iu (mențiunea I-a).

Am identificat de asemenea și actul de naștere al lui Nicolae Naum [8]. Acesta s-a născut pe data de 17 iulie 1872 la „horele opt seara în această urbă Ploesci la domiciliul tatălui și mamei sale casa cu № 103 din strada Penu suburbia Sântului Stefan, fiu al Domnului Naum Constantin de ani patruzeci, pietrar, și al Doamnei Maria născută Nicolae, de ani douăzeci și cinci econoamă de casă...”

Întâiul martor Domnul Filip Ștavrive de ani patruzeci, chirigiu (căruțaș) domiciliat în strada Câmpinii, suburbia Sântului Ioanu, al doilea martor Anton Marcu de ani patruzeci și doi, pietrar, domiciliat în strada Petre Cotaru, suburbia Sântului Gheorghe nouă.”

Constatăm unele diferențe între actul de naștere al lui Nicolae Naum din 1872 față de cel al lui Andrei Naum din 1875:

- numărul casei 103 față de 260 de pe strada Penu (probabil s-a făcut o nouă numerotare a caselor);

- numele de familie al mamei înainte de căsătorie Nicolae, față de Călin. Din consultarea la S.J.A.N. - Prahova a C.C.R.S.C. - Ploiești, am putut identifica încă trei surori ale lui Andrei Naum: Elena născută în ziua de 19 iulie 1870, Philoteia născută în ziua de 13 februarie 1882 însă decedată la trei ani și o altă soră Filoteia decedată la șapte ani pe 13 octombrie 1892. În aceste acte apare la numele mamei atât Maria născută Nicolae cât și Maria născută Călin. Probabil tatăl mamei lui Andrei Naum s-a numit Călin Nicolae.

- meseria tatălui pietrar în loc de antreprenor.

Nu am găsit numele lui Nicolae Naum printre absolvenții Liceului Sfinții Petru și Pavel din Ploiești (este posibil ca Nicolae Naum să nu fi urmat liceul).

În anul școlar 1884 – 1885, prin hotărârea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, Diviziunea Școalelor cu nr. 11 197 din 22 septembrie 1884, Directorul „Școlii 4 de băieți din Ploiești”, era informat că de la 1 Octombrie Domnul institutor D. Herrescu era promovat la clasa a III-a, Domnul institutor Th. Riga s-a promovat la clasa a II-a, iar la clasa I-a s-a numit Domnul D. Micu ca institutor provizoriu, "despre care veți raporta dacă se va fi prezentat la post" [9].

Am căutat și am găsit foile matricole ale elevului Andrei Naum pentru clasele a III-a și a IV-a [10, 11], la Școala primară de băieți nr. 4.

Nu am găsit în arhiva școlii nr. 4 de băieți menționat unde Andrei Naum a urmat primele două clase primare. Din analiza planului cadastral al orașului Ploiești întocmit de Institutul Geografic al Armatei în perioada 1902-1904, în apropierea străzii Crivățu, unde s-a născut acesta, este figurată Școala principală de băieți nr. 3 (clădirea este actualmente o anexă a Colegiului Național I. L. Caragiale din Ploiești, în această clădire a urmat clasele primare și viitorul poet Nichita Stănescu), însă pentru aceasta nu am găsit un fond documentar la S.J.A.N. – Prahova. Este posibil ca la această școală să fi urmat primele două clase primare atât Nicolae Naum cât și Andrei Naum.

Din însemnările de identificare ale elevului Andrei Naum, din cele două foi matricole putem clarifica următoarele amănunte interesante:

- data nașterii este trecută greșit (a fost menționată data înregistrării nașterii acestuia – 20 august 1875);
- este precizată meseria tatălui – maistru de zidari (în actul de naștere – antreprenor);
- familia locuia pe strada Crivățu nr. 5 în Suburbia Sfântul Ștefan (culoarea de verde); (în figura 4 este prezentat fragmentul din planul cadastral al Ploieștiului menționat mai înainte cu strada Crivățu).

În foaia matricolă a clasei a III-a al lui Andrei Naum [10], sunt menționate notele pentru fiecare lună din septembrie până în iunie și pentru examenele care se dădeau la sfârșitul anului pentru disciplinele: Citirea corectă; Recitațiuni; Istoria sacră, Noul testament; Gramatică; Mici compozițiuni; Istoria Românilor; Geografia țărilor Române; Aritmetica; Istoria naturală; Dreptul administrativ; Caligrafia; Desemnul liniar; Conduita (nu sunt trecute note la Explicarea evangheliilor și Cântul).

La observațiuni este menționat: Promovat cu distincțiune și premiul I în clasa a III-a.

Într-o listă cu promoția clasei a III-a din acest an școlar întocmită de institutorul Dimitrie Herrescu sunt menționați 33 de elevi promoția: Andrei Naum este trecut premiantul al II-lea, Gregorescu Vasile – premiantul I-iu, iar Enăchescu Alexandru – premiantul al III-lea [12] (calculând media se obține 8,27). De menționat că Andrei Naum n-a avut nici-o absență în clasa a III-a. Dintr-o situație statistică trimisă la Minister care poate fi consultată în arhiva Școlii primare de băieți nr. 4 din Ploiești am putut culege următoarele date privitoare la institutorul Dimitrie Herrescu:

- numit Institutator prin ordinul № 11 846 / 2 noiembrie 1861;
- a absolvit patru clase seminariale și școala Normală din Iași.

În foaia matricolă pentru clasa a IV-a a elevului Andrei Naum [11], sunt trecute note pentru fiecare lună, în același mod ca pentru clasa a III-a. Au fost date câte două examene la fiecare disciplină și mai sunt trecute media fiecărei luni și nota pentru certificat.

Disciplinele menționate sunt: Citirea expresivă; Recitațiuni; Catehismul; Gramatică; Teme și compozițiuni; Istoria Românilor; Geografia celor cinci continente; Dreptul administrativ, noțiuni de igienă și științe naturale; Aritmetica; Principii de geometrie și Desemnul liniar; Caligrafia; Conduita (nu sunt notate disciplinele: Explicarea evangheliilor, Cântul, Gimnastica).

Mediile pentru primul și al doilea examen au fost 9,36 iar coeficientul general 9,20.

Atât în clasa a treia cât și în clasa a patra Andrei Naum a obținut cea mai mică notă (7) la Caligrafie. În tot cursul anului școlar acesta nu a lipsit decât la 1 ½ ore.

Institutor în clasa a IV-a a fost directorul școlii Iosif Ionescu. Din aceeași situație statistică menționată mai înainte am putut culege următoarele:

- numit institutor prin actul № 9507 / 3 octombrie 1870;
- a absolvit șase clase ale Liceului Sfântul Sava din București.

Clădirea în care a funcționat Școala primară de băieți nr. 4 din Ploiești, a fost renovată dar nu mai are caracter public.

Autorul acestui articol a parcurs pe jos drumul de pe strada Crivățului, care are astăzi același nume, până la clădirea Școlii primare de băieți nr. 4 (sunt câțiva kilometri) și nu poate să

nu remarce efortul deosebit pe care probabil elevul Andrei Naum l-a făcut în fiecare zi indiferent de vreme.

În figurile 3 și 4 sunt reproduse foile matricole ale elevului Andrei Naum din clasa a III-a și a IV-a.

Fig. 3

Fig. 4

Bibliografie:

1. *** – Academia Română – Dicționarul General al Literaturii Române – Vol. IV (literele L / O), Editura Univers Enciclopedic, București 2005, pag. 531 – 532;
2. *** – Serviciul Județean al Arhivelor Naționale – Prahova (S.J.A.N. – Prahova – Colecția de Condiții și Registre de Stare Civilă – Ploiești (CCRSC – Ploiești), Dosar 415 / 1875, fila 67 verso – 68 față (act de naștere 880 / 1875));
3. Stoica Teodorescu – Istoricul Liceului Sfinții Petru și Pavel din Ploiești – 75 de ani de la înființare – Tipografia Comerțului Al. Niculescu 1940;
4. *** – S.J.A.N. – Prahova – Liceul Sfinții Petru și Pavel – Ploiești, Dosar 1 / 1886 – 1887, fila 185 față;
5. D. Carapancea – Călăuza Orașului Ploiești – 1914 – „Progresul” S.A. – Ploiești, pag. 70;
6. *** – S.J.A.N. – Prahova – Școala primară de băieți nr. 4 – Ploiești, Dosar 44 / 1884 fila 67 față;
7. *** – S.J.A.N. – Prahova – Școala primară de băieți nr. 4 – Ploiești, Dosar 41 / 1882 – 1883 fila 63 verso și 64 față și dosar 42 / 1883 fila 51 față, verso.
8. *** – S.J.A.N. – Prahova – CCRSC – Ploiești, Dosar 269 / 1872 fila 61 verso și 62 față;
9. *** – S.J.A.N. – Prahova – Școala primară de băieți nr. 4 – Ploiești, Dosar 44 / 1884 fila 66 față;
10. *** – S.J.A.N. – Prahova – Școala primară de băieți nr. 4 – Ploiești, Dosar 46 / 1884 – 1885, fila 62 verso și 63 față;
11. *** – S.J.A.N. – Prahova – Școala primară de băieți nr. 4 – Ploiești, Dosar 48 / 1885 – 1886, fila 87 verso și 88 față;
12. *** – S.J.A.N. – Prahova – Școala primară de băieți nr. 4 – Ploiești, Dosar 44 / 1885 fila 60 față.

LEGĂTURI EPISTOLARE ÎNTRE AVOCATUL GEORGE BRĂNESCU CU SCRITORII CEZAR PETRESCU ȘI IONEL TEODOREANU (II)

de Constantin Dobrescu

3. „12 septembrie 1948, Bușteni

Iubite domnule Brănescu,

Am lipsit din Bușteni, umblând lele prin București, Moldova etc. Așa încât abia acum, la întoarcere, am găsit scrisoarea d-tale.

Cum să-ți mulțumesc? Și cum să-mi cer scuze, pentru asemenea întârziere, care va fi dat loc la cineștie ce interpretări?

Eu rămân aici, încă o lună legat de diferite angajamente de lucru. Te aștept cu plăcere, de vei avea răgaz să treci pe aici; mai ales că toamna de obicei e vremea mai frumoasă decât în timpul verii.

În orice caz, însă, te rog fii atât de bun și comunică-mi cam ce restanță mai am de plătit pentru acte, căci nu vreau să rămân dator. Și încă o dată, toate scuzele și mulțumirile mele.

Cu prietenești salutări
Cezar Petrescu”

4. „24 septembrie 1948, Bușteni

Iubite domnule Brănescu,

Astăzi te așteptam cu țuiculică, mușchiuleț, oarecare vin de prin Moldova, bucuros să mai schimb o vorbă cu un om de omenie, în exilul voluntar în care trăiesc. Când colo, epistola d-tale! Ți imaginezi consternarea, mai ales când dinadins îmi amânasem un drum la București pentru 24, ca să mă pun în funcție de itinerarul d-tale! Dar ce să fac? Ne-om consola altădată, fie și cu un vin mai acruș, localnic, dacă ăsta se va duce pe gârlă, adică pe gât, până la sosirea d-tale. Pre gâtul altora!

Mulțumesc din toată inima pentru act și toată bătaia de cap. Eu tot te aștept, mai ales că vremea pare că se mai îmblânzește. Măine mă reped la București, până luni, având a umbla după, ca orice cetățean care trage mâța de coadă crăpând de huzur.

Am expediat banii telegrafic chiar azi.

Probabil că la București îl voi vedea pe Ionel, care a mai scăpat pare-se de necazurile de anul trecut, fiindcă văd că pledează pe capete.

Încă o dată mulțumiri și cele mai îndatorate și amicale salutări.

Cezar Petrescu”

5. „11 ianuarie 1952, Bușteni

Iubite domnule Brănescu,

Mă grăbesc să răspund la scrisoarea d-tale atât de călduroasă, într-o vreme când termometrul se ține mereu sub zero grade. Din păcate însă răspunsul nu e așa cum l-aș fi vrut. În jurul datei de 27 ian. sunt obligat să mă aflu la București, tocmai pentru comemorarea lui Caragiale, ca unul care fac parte dintr-un comitet de unde am absentat fără până acum – plus că mai am și o conferință de

deditat, tot despre Caragiale, nu știu dacă în ziua de 24 ori 27. Așa că...

De prisos să exprim aici toată părerea mea de rău. Scrisoarea d-tale mi-a adus îndărăt amintirile pe la începutul veacului, când licean am citit Pe drezină, colitele din Viața literară și Vulturii discretului nostru I.A. Bassarabescu. Zic nostru, fiindcă deși nu mi-a fost dascăl de pe catedră ca d-le, mi-a fost și mie profesor în ale scrisului, însoțindu-mă să deschid ochii în micul univers însuflit și neînsuflit din jurul nostru, cu un patetism la care alții nu sunt sensibili. Îi urez deci la mulți ani și regret că de la distanță nu-i voi putea închina un pahar de vin.

Iar d-ta, te rog, iartă-mă că nu pot răspunde la invitația care mi-a mers la inimă. Dacă totuși, cu o probabilitate de 1/1000, pot scăpa din felurile corvezi câte mă așteaptă la București, fii sigur că voi da ochii cu Ionel și poate că mă voi sui pe tren. Mai știi cât de năzdrăvan e calculul probabilităților?

Cu bună prietenie,
Cezar Petrescu”

1. „Iubite nene Georgică,

Zeul răspântiilor mă trimite mâine 5 ianuarie 1952 în orașul bunelor amintiri, în care casa d-tale reprezintă pentru mine funcțiunea unei fântâni în poveste.

Bineînțeles vin însoțit de același prieten cu care am venit ultima dată, mi se pare acum un an.

Aș vrea să ne veselim un pic și de aceea te-aș ruga să îngrijești pentru mine și în numele meu (cum se spune în pretorul justiției) de niscaiva lichid dinspre Urlați sau alte ținuturi bețive ale dulcei și curvărăței Prahove.

Ți aduc deasemeni la cunoștință d-tale că voi rămâne și noaptea în cetate; că deci tare ți-aș fi îndatorat dacă ai obține, de la un hotel cu mai puțini păduchi două camere cu niscaiva paturi.

Trenul și ceasul sosirii nu-l pot ști încă, dar după socotința mea va fi între ora 1 și 2 ale amiezii, ceas foarte iubit de țuică și alte blonde băuturi, precum și alte blonde persoane.

Al matala,

Cu multă tragere de inimă și de pahar,
Ionel Teodoreanu”

2. „2 iunie 1952, București

Nene Georgică,

Gândul meu deșteptat după o lungă mahmureală se îndreaptă cu mare și duioasă atenție la beșleagă Dtale de obraz de Beșie și alte netrebnice fapte, nocturne și diurne.

Adusu-mi-am aminte păcătosul din mine de unul Scurtu (cu mâna lungă) pardon, am greșit, din cauză de țuică, nu-l cheamă Scurtu și Chiru Nae, mare dobitoc din regiunile prahovene,

pentru care mintea mea se trudește să-l tragă de urechi din groapa în care căruța cu proști l-a aruncat.

În zi de sfântă joi când clopotele de la toate bisericile vor bate cu vin în căpățâna Dtale bețivă, sosește în bisericosul ținut al Ploieștilor maestra Veronica.

Întocmește o armată de lăutari balaoacheși cu scripci și țambale în fruntea căreia Dtale drept bulibașă să te înfățișezi urcând treptele urât mirositoare ale peronului gării Ploiești din groapa rușinoasă spre lumina zilei și slobozind mare cântare și alte urături din glas, să o întâmpinați și să o duceți cu alai la Tribunalul Ploiești, unde maestra va voi în numele meu să dea cu măciuca memoriului motivelor de recurs în capul lui Jupiter al justiției Prahovene, pentru a se naște o nouă Minervă.

Cu ocazia aceasta, Dta vei afla că ființele se pot naște și cu capul (bineînțeles, dacă îl ai).

Fac un călduros apel la bunăvoința buhăitei Dtale Domnii a-i da căldă asistență pentru cele ale gurii, spre a nu veni în stare de istovire și leșin din darnica și bețiva cetate a Ploieștilor. Deasemeni iubită pivniță cu chip de om te mai rog să scapi borhăile pivniței Dtale și să chitești pe acolo și pentru robul lui Dumnezeu condeerul Ion, două sticlute în care lichidul să aibe culoarea părului Ilnei Cosânzeana, de duioasă amintire. În ce-l privește pe iubitul Dtale Chiru Nae Dobitocescu la București, adică la Curte S.V. pen. voi avea grijă să desmierd cu coadă de vulpe dosarul, pentru a șterge toate urmele păgubitoare pentru dobitocia sa.

Acestea fiind zise, mă despart de Dta, oferindu-ți mâinile mele amicale și binecuvântarea mea, tot așa păros și bețiv cum ai fost până acum.

Aceste necuviințioase rânduri dictate iubitei mele Coca, mare motociclistă a mașinii de scris ți vor fi aduse de Făt frumos din peșteră zis Nea Mitică Mustăța, grozav bărbat de la Ploiești, care are cinstea să fie preparat de mine cu maioneze într-un proces care se va desfășura în fața instanțelor bucureștene spre mare hazul lor.

Cu mâna Dtale de urangutan te îndemn a lua acest bilet din mâna sa suavă ca aripa libelulei și ducând-o la cârnul și fărâșitul Dtale nas să vezi a ce miroase: că poate ți miroase a căței de usturoi, ceea ce ar fi în stare să-ți mărească încă bestialele poftă de băutură, de mâncare, de dezmaț.

Rămân al Dtale cu coliva la dispoziție.

Ionel Teodoreanu

Ipioponepelupus

Tepeopodoporepeapanupus.”

continuare în numărul viitor

MAIORUL IANCU CĂTUNEANU, CARE S-A DUELAT CU ALEXANDRU STURDZA, ÎN ANUL 1908, ERA PLOIEȘTEAN (II)

de Constantin Dobrescu

În această situație, căpitanul I. Cătuneanu a „expediat telegrama pe adresa lui Sturdza într-un plic ca scrisoare recomandată cu retur recipisă, spre a fi convins că adversarul meu o va primi.”

Neprimind răspuns în termenul stabilit de 10 zile, căpitanul I. Cătuneanu trimite telegrama spre a fi publicată în ziarele „Universul”, „Minerva”, „Viitorul”, „Dimineța” și „Adevărul”. Doar ziarele „Adevărul” și „Dimineța” au publicat telegrama.

Marele duelgiu N. Filipescu, directorul ziarului „Epoca”, cel care l-a amenințat cu duelul pe principele moștenitor Ferdinand, pentru că amândoi iubeau aceeași femeie, pe Olga Prezan, soția viitorului general și damă de companie a principesei Maria, nu a reacționat.

În loc să fie felicitat pentru „cavalerismul” său, ofițerul este încarcerat, majorându-i-se pedeapsa cu închisoarea chiar de către ministrul de război.

Opinia publică a susținut „curajul, energia și demnitatea ofițerului cavalier”, ceea ce a dus la o situație periculoasă, împărțind în două tabere corpul ofițeresc, situație ce putea duce la „pronunciament militar”.

Cel care a dezamorsat într-un fel situația explozivă a fost „abilul și marele om de stat Take Ionescu, care, aflând de lovitura ce se proiecta a se da, ia toate măsurile din urmă și prin mijloacele de care dispunea convinge pe dl. ministru de război de atunci, dl. general Averescu, de a soluționa această chestiune.”

Interesant este ce face ministrul de război în legătură cu căpitanul I. Cantacuzino, care a publicat în presă articole de sprijin pentru I. Cătuneanu. Îl trimite în judecata Consiliului de Război, iar căpitanului I. Cătuneanu îi majorează pedeapsa cu închisoarea cu încă 30 de zile, în timp ce „pe onorabilul de atunci Sturdza îl avansează la gradul de... maior, chemându-l în țară.”

Autoritățile au început să facă intervenții prin șefii ierarhici ai căpitanului I. Cătuneanu „prin oamenii

politici” și chiar prin prietenii personali și chiar prin intervenții feminine să-l facă pe îndărătnicul căpitan să cedeze și să renunțe. Până și col. D. Iliescu, viitorul comandant al armatei, încearcă să-l convingă să cedeze, arătând că maiorul Pettalla, atașatul militar de la legația din Sofia, a vrut să vină în țară să ceară și el satisfacție lui Al. Sturdza, dar gl. Averescu, ministrul de război, nu a acceptat permisia.

Pentru a calma spiritele ofițerilor i se acordă căpitanului I. Cătuneanu permisiunea de a ieși pe teren pentru a apăra prestigiul corpului ofițeresc și pentru a calma spiritele ofițerilor.

Acum, provocarea la duel își urma cursul firesc. Iancu Cătuneanu va întâmpina greutăți în găsirea unor martori care să-l asiste în timpul duelului. Cei care vor primi „cu multă satisfacție mandatul de martori” sunt maiorul I. Antonescu și căpitanul Piperescu. Martorii au primit imperativ de la I. Cătuneanu mandat să nu discute „vreo cale de împăcare, ci numai ieșirea pe teren.”

Imediat, aceștia se deplasează la hotelul Minerva, unde se întâlnesc cu martorii lui Al. Sturdza.

Martorii la duel, chiar și ai lui I. Cătuneanu, nu prea dădeau șanse de succes lui I. Cătuneanu. Ba, mai mult, în oraș se făceau pariuri în legătură cu acest duel.

I. Cătuneanu se întâlnește cu Bachelli, profesor de scrimă la Liceul Militar Craiova, care predă lecții de scrimă și la Jockey Club, pentru a-l ruga să îi „pună la dispoziție sala de scrimă spre a face o repriză de duel cu un camarad.” Maestrul de scrimă este de acord „să-i ofere personal o ședință de scrimă.”

Căpitanul Cătuneanu este abordat de și de comisarul Dumitrescu, din cadrul Prefecturii Poliției Capitalei, detașat pe lângă maiorul Sturdza, care, neoficial, îi comunică „vă felicit pentru fapta D-voastră” și, oficial, că maiorul Sturdza a venit la Craiova și este cazat la hotelul Minerva.

Maiorul Sturdza îi trimite o telegramă tatălui său, în care îi spune: „Papa! Fii liniștit. Îmi cunosc rivalul, fii fără grijă.”

Cel care-i comunică o copie a acestei telegrame căpitanului Cătuneanu este chiar șeful poștei din Craiova. De asemenea, căpitanul Cătuneanu ia legătura cu căpitanul Vasilescu, medicul regimentului la care acesta era încadrat, pentru „a-l asista la luptă”. Acesta acceptă „cu cea mai mare plăcere”.

Între timp, au venit de la București, aduse de un delegat al Prefecturii de Poliție București, săbiile ce vor fi folosite în duel, care nu erau curbate și foarte periculoase. „Săbiile au fost date pentru a fi ascuțite întocmai ca un brici de ras” în ziua de 9 iulie 1908.

S-a stabilit ca duelul să aibă loc la ora 6 dimineța la hipodromul din parcul Bibescu.

Conducătorul luptei a fost desemnat col. Georgescu, comandantul brigăzii de artilerie.

Contrar codului de duel, martorii maiorului Sturdza solicită ca „lupta să aibă loc în cămăși.”

I. Cătuneanu avea o cămașă de zefir iar adversarul său „o are de mătase și în acest caz ar fi avantajat, întrucât mătasea opune rezistență la tăiere.”

În timpul luptei, căpitanul I. Cătuneanu îi „face adversarului său în obrazul stâng o tăietură adâncă și dreaptă, care, din cauza tăișului sabiei ascuțite de însuși adversar ca un brici de ras și prin tragerea sa înapoi – în momentul lovirii – a făcut ca sabia mea să îi prelungească tăietura.”

La finalul luptei, maiorul Sturdza nu acceptă împăcarea.

Aflându-se știrea și mai ales rezultatul în centrul Craiovei s-au strâns o mulțime de oameni care își manifestau satisfacția față de rezultatul duelului.

Faptul este de natură să să îngrijoreze pe comandantul Garnizoanei, col. Popescu, care împreună cu șeful

FIEFUL LUI NICOLAE IORGA (II)

de Constantin Dobrescu

În ziua de 6 august 1938, prim-procurorul l-a interogat pe Ionescu T. Ion, zis Nelu, din București, elev la liceul etatizat „Libros”, care a recunoscut că „am dat jos de pe perete portretul Domnului profesor Iorga și l-am rupt, fiindcă era situat nu numai pe același perete, dar și între Majestățile lor M. S. Regele Ferdinand și M.S. Regina Maria. În această cameră nu exista nici portretul Majestății Sale Regele Carol al II-lea, nici al Măriei Sale Marelui Voevod Mihai. În plus m-a intrigat faptul că acest portret era împodobit cu tricolorul național, iar celelalte două portrete ale Majestăților lor nu aveau acest ornament”.

În procesul verbal încheiat de comisarul Ion Borcea de la Direcția Generală a Poliției, premilitarul Ion T. Ionescu recunoștea faptul de distrugere a portretului d-lui prof Iorga. El își justifică gestul prin indignarea pornită din

sentimente patriotice și dinastice că lipseau, din sala respectivă, portretele M.S. Regelui Carol al II-lea și al Marelui Voevod Mihai, fiind expus numai portretul d-lui Iorga împodobit cu tricolor, între tablourile Regelui Ferdinand și Reginei Maria.

Ionescu T. Ion arăta că „am simțit o revoltă sufletească văzând fotografia d-lui prof. Nicolae Iorga între Majestățile lor”. Am comis gestul, „din proprie inițiativă, pe motivul că am socotit că este o insultă adusă Coroanei, deoarece între membrii familiei regale nu pot fi așezate alte fotografii”, declara el. El considera că directorul școlii este vinovat de această așezare nepotrivită, dar că „pentru domnul prof. N. Iorga am toată admirația”.

Cazul a fost deferit justiției. Soluția a fost consemnată în Cartea de judecată penală nr 62 din 31 octombrie 1938 a Judecătoriei Mixte

Vălenii de Munte privind pe inculpatul Ionescu T. Ion, acuzat „pentru faptul de distrugere a unui tablou reprezentând pe domnul profesor și consilier regal Nicolae Iorga, tablou proprietatea gimnaziului industrial din Vălenii de Munte”. Având în vedere că inculpatul nu împlinise 19 ani la comiterea faptei, i s-a aplicat pedeapsa muștrării în ședința publică.

Ministerul Educației Naționale a aplicat lui Ionescu T. Ion o pedeapsă mult mai dură, „eliminarea din toate școlile din țară pe timp de un an”.

Cercetarea documentelor menționate atestă prestigiul și autoritatea de care se bucura profesorul și consilierul regal Nicolae Iorga, în anul 1938, în fața organelor statului, dar și a unora dintre locuitorii din Vălenii de Munte, în opinia căror era statuat la nivelul monarhilor unificatori Ferdinand și Maria.

Poliției, îl roagă pe I. Cătuneanu să „liniștească mulțimea, stăruind să se înțeleagă.”

În seara zilei de 9 iunie 1908, „edițiile speciale ale ziarelor bucureștene, trimise în toate colțurile țării, au relatat despre duelul lui I. Cătuneanu cu Sturdza, la Craiova.”

Imediat după duel, I. Cătuneanu este mutat de la Craiova la Râmnicu-Sărat. **Precis că ipochimenii de la Cultul Eroilor din Prahova habar nu au de această întâmplare.**

Practic, duelul a avut consecințe dezastruoase asupra carierei militare a lui I. Cătuneanu. Acesta a fost trecut în rezervă (reformat) pentru fapte grave de indisciplină, greșeli grave contra onoarei ca om și militar.

A trebuit să insiste mult pentru a fi reprimit în armată. În mai 1914, când regele Carol I semnează actul reprimirii lui Cătuneanu în armată, acesta spune „Asta brav și bun ofițer.”

De fapt, trecerea în rezervă a lui I. Cătuneanu s-a făcut la cererea

expresă a lui D.A. Sturdza (1833-1914), care cerea insistent pedepsirea acestuia.

Unul din efectele duelului de care ne-am ocupat a fost și o inițiativă legislativă. S-a adoptat regulamentul asupra Consiliilor de onoare.

În privința lui Alex. Sturdza, arătăm că acesta, în anul 1917, ajunge colonel comandant general de divizie. Acesta nu vedea cu ochi buni o alianță cu Rusia și a primit vestea intrării în război alături de Antanta cu „inima îndurerată.” Drept consecință, acesta va dezerta, trecând la inamic. Prin fapta sa infamantă de trădare, a fost renețat de propria sa familie și și-a acoșperit numele de dezonoare.

Pentru I. Cătuneanu, adversarul său era Iuda Iscarioteanul, care îndemna prin manifeste ca armata să se răzvrătească și să detroneze pe regele Ferdinand.

În timp ce Al. Sturdza trădează, fiul lui I. Cătuneanu a dat dovadă de

patriotism, fiind sub drapel, lucrând la serviciul de informații al armatei „travestit în diferite feluri”, când cioban, când țăran, când cerșetor, când ostaș neamț, străbătând pe jos toate ținuturile ocupate de armatele germane, culegând știri și apoi străbătând prin bara de fier dușman ce forma granița dintre noi și ei – mica Țară Românească – ce mai rămăse, Moldova, aducând știri precise și favorabile oștirilor noastre, ce au contribuit în mare parte la deplinul succes al României de azi.

Bibliografie:

¹ Maior I. Cătuneanu, *Duelul meu cu Sturdza din 1908*, Tipografia „Apărarea Națională”, Craiova, 1932

² Mihai Chiper, *Pe câmpul de onoare. O istorie a duelului la români*, Humanitas, București, 2016

³ Mihaela Damean, *Personalitatea omului politic Dimitrie A. Sturdza*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012

⁴ Glenn E. Torrey, *România în Primul Război Mondial*, Meteor Publishing, București, 2014.

DIN ARHIVELE TOTALITARISMULUI MĂRTURII DOCUMENTARE DESPRE TOMA CARAGIU (I)

de Constantin Dobrescu

Un loc important între instituțiile de cultură ale Ploieștiului l-a avut și îl are Teatrul "Toma Caragiu", pe scenele căruia s-au jucat piese de teatru deosebite, avînd o distribuție de excepție. Toma Caragiu, Margareta Pogonat, Nistor Sebastian, Antonetta Călinescu etc, însă cel care se va remarca, nu numai ca bun actor, ci și ca manager; a fost Toma Caragiu, care pentru calitățile sale deosebite ajunge la conducerea teatrului.

De menționat că actorul locuia în acea vreme pe str. Vasile Lupu, nr. 16. N-ar fi rău dacă cei în drept ar pune la adresa respectivă o placă comemorativă.

După cum în perioada totalitaristă lucrurile de calitate erau anulate în cazul în care nu corespundeau intereselor ideologice. Așa se va întâmpla în anul 1959 când Teatrul de Stat Ploiești nu primește aprobarea de la Direcția Teatrelor din cadrul Ministerului Învățămîntului și culturii pentru a se deplasa la București, unde urma să fie prezente mai multe piese de teatru. Motivul invocat a fost acela că repertoriul nu corespunde cu aniversarea pe data de 23 august a 15 ani de la eliberare, în condițiile în care teatrul din Ploiești închiriasse "Arenele Libertății" pentru perioada 1-10 iulie 1959, deci cu 45 de zile înaintea "Congresului al III-lea al P. M. R."

Datorită acestei situații Teatrul de Stat din Ploiești va fi prejudiciat de 10.000 lei, o sumă considerabilă în acea perioadă, pentru nerespectarea contractului de închiriere a Teatrului de Vară "Arenale Libertății" din București. Acest fapt va declanșa un proces, care se derulează timp de 4 ani, din anul 1959 pînă în anul 1962.

În documentele aflate la dosar întîlnim nume ale unor oficialități comuniste ale vremii ca STAN Gheorghe, Toma Nicolau, prof. Comănicu Traian șeful Secției de Învățămînt și Cultură din cadrul Sfatului Popular al Regiunii Ploiești componența Comitetului Sindical din cadrul Teatrului ploieștean ca Dumitru Palade, Nistor Sebastian, etc. Deasemenea aflăm date despre repertoriul teatrului, sistemul de organizare al justiției și anume instituția așezărilor populare.

Se aprobă Șef Secție Culturală N. Bălcescu
Comitetul Executiv Ss. Indescifrabil
VIZAT

1.

CONTRACT Nr. 5

Încheiat astăzi 26 aprilie 1959, în București între Secția Culturală a Sfatului Popular al Raionului Nicolae Bălcescu cu sediul în București Str. Splaiul Independenței Nr. 7 Telefon 16. 77. 43 reprezentat prin tov. Ionescu Nicolae, responsabil al teatrului de Vară "Arenale Libertății" pe deoparte și Teatrul de Stat Ploiești, cu sediul în Ploiești Str. Gh. Dimitrov Nr. 13 raionul Ploiești, regiunea Ploiești, reprezentat prin tov. Director Toma Caragiu și tov. Contabil șef Marinescu Dumitru, a intervenit următorul contract.

Sfatul Popular al Raionului Nicolae Bălcescu prin Sețiunea Culturală pune la dispoziția teatrului de Stat Ploiești, teatrul de vară "Arenale Libertății" cu o capacitate de circa 5500 de locuri precum și instalațiile

respective adică: 4 microfoane cu difuzoare respective pentru timpul de 1-10 iulie 1959.

Teatrul va plăti pentru folosința teatrului de vară de la data de 1 iulie pînă la data de 10 iulie zilnic drept chirie din încasările brute 10 plus suma de lei 500, sumă ce reprezintă cota aparte din costul montării și demontării precum și chiria zilnică a utilajului metalic ce acoperă scena.

În afară de aceasta va plăti separat în numerar suma de lei 400 conform statului de plată personalului zilier ce deservește teatrul de vară "Arenale Libertății" (coordinator, electrician, operator, sonorizator, 8 oameni de ordine și patru femei de serviciu).

În cazul când Teatrul de Stat nu va da spectacole în zilele contractate va anunța secțiunea culturală a Raionului Bălcescu cu 24 ore înainte și va plăti drept despăgubire suma de lei 2000 (două mii), întocmindu-se un proces-verbal semnat de directorul, contabilul-șef al teatrului și responsabilul "Arenale Libertății".

Teatrul nu va plăti această sumă în cazul timpului.

Responsabilul teatrului de Vară	Teatrul de Stat Ploiești	
"Arenale Libertății" ss. Indescifrabil	Director ss. T. Caragiu	Contabil Șef ss. Marinescu

TEATRUL DE STAT PLOIEȘTI Nr. 2342 din 20. VI. 1959

2

Către ARENELE LIBERTĂȚII

Luind legătura cu Ministerul Înv. și Culturii în privința repertoriului cu care teatrul nostru s-a prezentat a pleca în turneu la București, ni s-a făcut cunoscut, că nu prezența nici un spectacol din cele prevăzute de noi deoarece printr-o hotărîre a C. C. al P. M. R. în Consiliul de Miniștri s-a tras ca sarcină, că toate spectacolele ce se vor prezenta în capitală, să aibă ca temă sărbătorirea marelui zile de 23 August.

Cu toate acestea, și în mod excepțional ni s-a dat aprobarea de principiu de a prezenta numai cîteva spectacole.

Întrucît nu avem nimic precis pînă în prezent și prezentarea a numai cîteva spectacole nu ar fi rentabilă pentru noi, suntem nevoiți a denunța contractul încheiat cu dvs.

În consecință, rugăm a lua notă de această denunțare și a considera nul contractul încheiat.

Director ss. T. Caragiu	Contabil Șef ss. Marinescu
----------------------------	-------------------------------

CONSIDERAȚII PRIVIND TERMENUL ȘI TOPONIMUL BREAZA FORMA MENTIS ȘI GENIUS LOCI (II)

de Mocanu Georgiana-Alexandra, Mocanu Bogdan Ion, Banu Ana-Maria

După cum precizăm în numărul anterior al revistei există “Breze” și în afara granițelor țării în spații locuite din vechime de români, precum și o serie de localități cu denumiri derivate de la Breaza.

Datorită asimilării de către populația rusofonă, la Brezoaia, în Republica Moldova (localitate din raionul Ștefan Vodă) întâlnim o transpunere slavă a formei autohtone a cuvântului Breaza, după modelul întâlnit de altfel și în țară, unde în cazul comunei Breazova din Țara Hațegului denumirea localității reprezintă o altă transfigurare slavă a formei autohtone a cuvântului Breaza. Pătrunderea slavilor dinspre Banat spre Țara Hațegului din trecut este un fenomen atestat prin denumirile actuale ale localităților de pe acest traseu: Teregova, Voislova, Bucova, Breazova. Situată lângă Ulpia Traiana Sarmisegetusa, capitala Daciei romane, Breazova este o străveche localitate românească, unde au fost observate în mai multe puncte de pe teritoriul acesteia urmele unor clădiri de piatră, cărămizi și țigle din epoca romană. La Breazova au mai fost identificate și monede și morminte romane. Numele satului apare menționat în documentele medievale încă din anul 1366 și 1377 ca fiind o veche așezare pur românească (“possessio olachalis Brazua”) [1], apoi sub

forma de Brazowa și în cele din urmă Breazova pe Harta Iozefină a Transilvaniei 1769-1773 (ceea ce dovedește că forma veche, forma inițială, a fost de Breaza, foarte probabil un cuvânt autohton dacic). La o mai amănunțită căutare, cu siguranță că astfel de situații de asimilare sau transfigurare de denumiri de locuri nu sunt cazuri singulare.

Fascinant este că există nu întâmplător și o minunată „Brează”, mult la sud de Dunăre, în Munții Pindului din Grecia, la frații noștri aromâni de acolo, a cărui denumire oficială a localității a fost preschimbată în *Distrato*, deși denumirea de secole a fost *Breaza*. Bineînțeles că și atunci când apare sub denumirea de Breaza apare scris conform regulilor de scriere din limba greacă Μπριαζα (μπ se citește b). „Breaza suddunăreană” apare pe harta aferentă unei binecunoscute lucrări de dialectologie română [2], precum și în enumerarea de localități armânești din Balcani care aveau școli în limba română dintr-o lucrare binedocumentată a profesorului Ion Gherman privind românii din jurul României. [3]. Biserica de la Breaza (**vezi foto**) [4] alături de școala de aici au menținut treaz spiritul românesc în prima jumătate a secolului trecut.

Multă vreme aromânilor din zona Pindului nu li s-au acordat drepturile cuvenite, ei fiind consi-

derați la origine greci romanizați și nu o comunitate etnică distinctă, cu toate că aceștia au spus dintotdeauna că vorbesc și joacă *românește*. Acum în era internetului, de presupus acces la totalitatea informației, conștiința apartenenței la latinitate și românităte a aromânilor din Grecia este mai mult decât evidentă. Ne dăm seama de acest aspect dacă urmărim interviurile cu reprezentanți ai comunității din Breaza (*Distrato*) înregistrate cu prilejul unor evenimente culturale locale mai ales atunci când dialogurile au loc în graiul armânesc. Concludent în acest sens este și un film serial postat pe YouTube în care se spune la un moment dat: “hai să zburăm (n.r.: adică să vorbim) și să jucăm românește” a se vedea linkurile: https://www.youtube.com/watch?v=uZP_DD-NF3FI (la momentul 3 min. 10 sec.) sau <https://www.youtube.com/watch?v=nRIXAZyFNM> (la momentul 3 min. 05 sec.).

În concluzie, distribuția aproape uniformă a numelui și a toponimului, inventarierea localității *Breaza*, precum și existența acestora în tot arealul locuit de români reprezintă argumente importante ce susțin unitatea, continuitatea limbii române și a tradițiilor românești în tot spațiul carpato-danubiano-pontic și nu numai.

Prin factorul arhaic autohton, insuficient valorizat, tezaurul lingvistic acționează permanent ca **FORMA MENTIS ȘI GENIUS LOCI**. Depinde de noi, dacă le vom capta sau nu.

Bibliografie:

1. “Buletinul Monumentelor Istorice”, anul 1972, nr. 3, pagina 63, 1972, nr. 3, pagina 63.
2. “Dialectologie română”, Matilda Caragiu Marioțeanu, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândroiu, Romulus Tudoran, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977.
3. “Românii din jurul României”, Ioan Gherman, Ed. Vremea, București, 2003.
4. Foto din fototecaortodoxiei.ro – Biserica aromânească din Breaza de Grecia la începutul secolului trecut.

FOCȘANII LA 1909-1912 (XIV)

de Constantin Dobrescu

Avenit și boierașul cu bona și acopilul, s-au așezat la masă, au ospătat și, mulțumindu-le pentru toată bunăvoința, Lența s-a retras. La despărțire, doamna i-a băgat Lenței, în poșetă, 100 lei.

Seara, Lența îmi spune totul. Eu îi zic: -Treaba ta. Ea a convenit cu doamna, să se ducă, în fiecare zi, între orele două-trei după amiază, să aibă rande-vu cu domnul. Îi dădea 20 de lei pentru un ceas, bani pe care ea îi va da patroanei, iar alte suplimente îi rămânneau ei. Patroana văzând-o că e fată deșteaptă și că îi merg bobii, o cheamă la ea și îi dă un protector foarte fin de cauciuc și i-l introduce în părțile genitale ale corpului, ferind-o de orice boală, dar cu condiția de a-l spăla cu spirt ori de câte ori va avea contact. Acum era definitiv liberă în oraș.

Într-o zi, spre seară, iese în oraș și se duce și pe la Hotel Central. Acolo zărește două doamne îmbrăcate deosebit, nu ca la noi. Întreabă pe madama, cine sunt? I se răspunde că este o familie italiană, venită de două zile la hotel. Atunci, ea îi spune madamei: -Eu o cunosc pe una dintre aceste femei. Dă-mi un șorț alb și o bonetă albă, să îi servesc eu, spre a mă convinge, spre a mă edifica mai bine.

Nu a dat greș. Sub hainele doamnei, l-a identificat pe pungașul internațional Lepădatu, cel ce o prostituase pe ea și pe alte naive. Dăduse o lovitură bună în Italia și apoi travestindu-se în doamnă venise acasă pe la părinți, să-i vadă! Sub numele de Luisa Del Angelo, „însoțită de sora sa”, cu pașapoarte în regulă, vizate legal, cu geamantane multe și luxoase! Dar nu i-a mers! După o zi și o noapte, fiind filat, simte mișcarea și încearcă să scape. Dar Siguranța, cu tot aparatul în alertă, acționează. Anunță procurorul și face o descindere spre dimineață. „Cele două doamne”, încă nu ieșiseră din cameră, o țineau încuiată. Procurorul face somațiile legale. Lepădatu ia repede un narcotic și se lungeste pe pat, prefăcându-se bolnav. „Sora” deschide ușa și spune că dumnealui/domnului, îi este rău de două ore. -Dar doamna cealaltă, unde e, întreabă procurorul. -A plecat de aseară, la ora 10, la București. Procurorul controlează pașapoartele. Totul era în regulă! Procurorul decide: -Pe domnul bolnav, duceți-l la spital! Să-i facă spălături! Dar nu l-au dus la spital, ci la Poliție, la răcoare! A doua zi, Lepădatu și-a re-

venit din narcotice și a declarat totul. „Sora” s-a dus la consulatul italian, să intervină pentru el.

După trei zile, Poliția l-a predat pe Lepădatu Comendurii pieței. A fost cercetat și s-a stabilit că se numea Lepădatu Ion, din Focșani, contingentul 1911, Regimentul 10 Putna, compania a II-a. Era la a treia dezertare și fugă din închisoare! Când a venit domnul maior Miclescu, i-a pus câteva întrebări și mi-a dat ordin să-l trimit la închisoarea garnizoanei. L-am trimis acolo. Când îl vede, majurul ce era cu însărcinarea tuturor celor închiși, îi spune: -Mă, lonele, iar ai venit? -Ce să fac, domnule nmajor, asta-i viața mea! -Cât mai stai, acum? -Mai stau câteva zile, să mă refac! Dar ce, îmi pui lanțurile la picioare? -Să fiu mai sigur! -Cu ele, ori fără ele, pentru mine tot una-i! Trec vreo câteva zile. Lepădatu Ionel era în a opta zi de detenție. Băieții de afară i-au procurat două pânze de bonfaier și patru șurubașe de 3/8, de le puneau în locul niturilor. El fuma țigări scumpe, mânca franzelă albă, cașcaval, sardela Robert, salam de Sibiu și altele. Într-o noapte, pe la ora unu-două, santinela din fața vizetei lui mățăia, îi era somn. Lepădatu îl chemă la el, se uită în ochii lui și-l hipnotizează, poruncindu-i să lase arma lângă ușă, să se ducă la corpul de gardă să ia cheile de la ușa lui, să-i descuiască și să-i aducă un centiron și o capelă a soldaților ce dormeau. El ia arma santinelei, străbate coridorul și ies afară amândoi, în curtea cazarmii regimentului. Dă arma santinelei și-i poruncește să se ducă la post, să încuiască lacătul și să pună cheile la locul lor.

A doua zi, toți au rămas nedumeriți de așa o întâmplare. Se fac cercetări. Nu puteau stabili în ce schimb a fugit pungașul. Era la a patra evadare! El a ajuns la București și, în a șasea zi, i-a scris, în limba germană, colonelului Arthur Văitoianu, comandantul Regimentului 10 Putna să nu-și mai bată capul cu el. Ar face mai bine să-i trimită un livret militar, acasă!

Adevărata identitate a Lenței.

Într-una din zile, era pe la sfârșitul lunii iunie, iau bicicleta, încalce pe ea și mă duc prin oraș. Aveam de făcut mici cumpărături. După aceasta, trec pe la locuința Lenței. N-o găsesc acasă. Era zăpușeală și voiam să mă odihnesc puțin. Iau cheia de la locul ei, descui, intru în casă, mă descalț de cizme, mă spăl

pe față și picioare și mă lungesc pe pat. Stau puțin. Nu pot să dorm. Îmi vine ideea să caut în cușorul ei cel mare, să văd ce și-a mai luat nou, că de multe ori îmi făcea câte o surpriză.

Căutând, dau de două fotografii, a ei și a fratelui ei de opt anișori, iar ea de șase, cu părinții lor, tatăl, popa Scarlat și preoteasa. În a doua fotografie, fratele ei de 18 ani și ea de 16. După actele găsite, pe ea o cheama Georgeta S. Diaconu, născută în comuna Răcoasa, județul Putna, fiica preotului Scarlat Diaconu și a Mariei. Din ultima scrisoare primită de ea de la părinți, rezulta că preotul făcea serviciu în comuna Nereju, județul Putna. O rugau să le scrie mai des, că le este tare dor de ea și că fratele ei, Nicușor, era la Paris, student la drept. Le trimisese, de acolo, o fotografie și întreba de ea, de ce nu-i mai scrie. La școală, în secundar (liceu, n.n.), îi ziceau Geta, altele Jena, mă rog, în toată corespondența găsită o dezmierdau zicându-i în diferite feluri. Ca să scape de a fi urmărită de cineva, ea își schimbă numele în Lența Iorgulescu. Cine, Doamne păzește, ar fi putut să o găsească și să o știe perfect decât cei mai apropiați ai ei? Eu îi eram cel mai apropiat, trăiam ca niște frați, iubindu-ne și compătimitindu-ne unul pe altul. Și totuși, nu a vrut a-mi spune adevărul. Cu mare greutate și după mult timp a început a-mi spune câte ceva.

Având ostași de prin satele acelea, Răcoasa, Nereju și Ivești, care cunoșteau situația popei și a familiei lui, vecini cu el, nu mai aveam nici o îndoială asupra adevărului celor aflate din corespondența ei. Nu voia să se afle nimic din trecutul ei. Iar popa și preoteasa, care nu știau nimic despre ea, erau zi și noapte cu lacrimile pe față. Eu le-am trimis vorbă, printr-un ostaș al meu, să nu ducă grijă, că fata lor e bine sănătoasă, e bună prietenă cu o soră a mea și stă la noi în gazdă. E logodită cu un subofițer și în curând va veni acasă.

Când au primit vestea aceasta, popa și preoteasa, care de doi ani nu mai știau nimic de Geta lor, de bucurie nu mai știau ce să facă. Îl roagă pe ostaș să-mi aducă o scrisorică spre a i-o da ei. Când primesc această scrisoare și i-o dau, să-nnebunească de groază și durere că au aflat părinții ei! A trebuit să-i explic cum stau lucrurile, ca s-o liniștesc.

continuare în numărul viitor

AVANGARDA SAU RADICALIZAREA CONȘTIINȚEI DE SINE A MODERNITĂȚII

de Mădălina Paula Ștefan

Dar avangarda e și o mișcare care se distinge prin extraordinara vocație teoretică. Arta în ansamblu îți trăiește acum vârsta maximei autoreflexivității, a efervescenței autoreferențiale. Iar modalitatea de exprimare tipică este manifestul, devenit parcă el însuși un gen literar, spectaculos, incitant, prolific, adesea superior creației propriu-zise. Iar Manifestul Dada din 1918 se afirmă ca parodie a tehnicii obișnuite a unei atari scrieri. În declarațiile și manifestele avangardiste reîntâlnim toate atitudinile anticlasice tipice, consumate într-o revoltă integrală, de toate facturile – estetică, socială, spirituală, politică, istorică – în cel mai vehement mod exprimat până atunci. Ceea ce acuză sistematic este „rutina academică”, „arta oficială”, „pedanterismul estetic”. Obsedată de rostirea „marelui adevăr”, avangarda proclamă strident: „Arta nu-i serioasă!” (Tristan Tzara), „Arta e minciună” (Jacques Vache), „Jos arta!” (Programul Grupului productivist rus), „Jos arta, căci s-a prostituat!” (Manifestul activist către tinerime din „Contimporanul”).

Avangarda proferează așadar mai mult decât condamnarea artei tradiționale; antiarta este, în fapt, o extirpare a ideii artistice preconceptuate, pentru a redeschide accesul, așa cum întrevedea Carlos Suares, „la renașterea permanentă a Poeziei”. Un asemenea deziderat înseamnă revenirea la însăși esența literaturii, la originalitatea funciară a conținuturilor eminemente subiective, inocente. Cuvântul puritate devine un leitmotiv în manifestele, prefațele, declarațiile avangardiștilor, care caută „formele pure”, „pictura pură”. Se creează astfel un adevărat mit al purității, caracteristic mișcării, având însă o

bogată polisemie ori, mai curând, o bogată imprecizie semantică. Ingenuitatea originară, întoarcerea la copilăria artei, „primitivismul trăirilor” sunt fațete ale aspirației genuine. În toate manifestele se regăsește aceeași formulă-cheie: „esență”, „puritate”, „spontaneitate”, „originaria natura”, „esența expresiei primare” (clamată și de revista „Integral”), simptom al căutării unei forme artistice incorruptibile (după cum declară și un manifest Dada: „Dada s-a născut dintr-o necesitate morală dintr-o voință implacabilă de a atinge un absolut moral...”), esențializate, totale. Avangarda tinde să purifice și să depășească orice obiectivitate, resorbind-o în subiectivitate și irațional, eliberând creația de intelectualism și de logică. Pentru Kandinsky, de pildă, cuvântul este un „sunet intern”. În expresionism se vorbește mereu despre „revelație” despre „viziune internă”, ca în suprealism. Transcendența, iluminarea extatică, „nebulia”, ca forme supreme de inspirație, au aceeași explicație. Poetul devine un rapsod vizionar, un profet exaltat și cultivă „demența” ca metodă poetică, dar și ca instrument al cunoașterii și ca stil de viață. Simplitatea (formula destul de vagă) devine un fel de franciscanism al spiritului modern, care se desprinde „schizofrenic” de tot ceea ce constituie atitudine consacrată prin tradiție.

O problemă pe care critica și istoria literară și-au pus-o permanent este aceea dacă din programele avangardiste atât de strident anunțate se naște cu adevărat o nouă tehnică literară. Răspunsurile se concentrează în special asupra câtorva trăsături definitorii. În primul rând, caracterul parodic, farsa, bufoneria, grotescul, absurdul burlesc, umorul negru, sarcasmul

ca manieră de sfidare a coerenței ideatice ori imagistice obișnuite sunt generate de spiritul malign al avangardei.

Apoi, indiferența totală față de „conținut”, exprimată prin cultivarea abstracționismului, a nonfigurativului, a „tăcerii”. La fel de remarcabilă este și tendința de eliberare a expresiei, formelor și compoziției, pentru a putea ajunge la „versul liber futurist”, la „cuvinte în libertate” (Marinetti-„Manifestul tehnic al literaturii futuriste”). Apar tehnici compoziționale și procedee de scriitură noi: dicteul automat, colajul, montajul, tehnica reportajului, asociațiile spontane, libere de imagini. Ofensiva cea mai puternică se duce însă pe tărâmul limbajului-„neliterar”, „tehnologic”, „trivial”, argotic, opus expresiei distinse, conservatoare. În acest sens merg toate încercările de dereglare și autonomizare a raporturilor dintre semnificat și semnificant, de explorare a polisemiei deschise. Obiectivul ultim pare adesea a fi producerea textului fără sens, care nu-și propune și nu trebuie să spună nimic, finalitatea înțeleasă ca expresie deplină a suprimării literaturii tradiționale. Apar diferite forme de poezie „letristă”, „concretă”, experimente care combină litere, cuvinte, imagini, semne grafice inedite, pur și simplu pentru a construi un text asimboic, pentru a sabota limbajul comunicant. Există o conștiință de grup închis, o solidaritate care izolează de „profani” noua „doctrină”, pentru a-i apăra puritatea. André Breton preconizează chiar un anume esoterism când se referă la exclusivismul suprealismului.

AVIATORI, DE-A LUNGUL TIMPULUI DE LA ÎNCEPUTURI PÂNĂ ÎN PREZENT (II)

de Marin Alexandru

Gheorghe Mociorniță s-a născut 14 aprilie 1919 în comuna Băicoi județul Prahova. Copilăria și-a petrecut-o la casa părintească, care a fost moștenire de la părinții mamei, Ioana. Copilul, Gheorghe-Gellu, fiind al doilea copil, dintre cei rămași în viață, s-a născut și copilărit în casa cea nouă din comuna Băicoi, care va deveni oraș, pe timpul când România se numea Republica Socialistă România, localitate cu o puternică forță economică în domeniul extracției țițeiului, Schela Petrolieră Băicoi. În perioada copilăriei, Gellu a dat dovadă de o mare istețime și calități deosebite, o minte ageră și foarte inventiv. Ca și pionierul aviației românești, inginerul Aurel Vlaicu și ceilalți constructori de aeronave și piloți, avea din naștere microbul zborului. Aceste calități, reies din schița "Drăcovenie" - în care mama văzând atâta liniște în curte, a ieșit și l-a strigat pe Gellu, care era după colțul casei și meșteșterea ceva, apoi apare în fugă cu un aeroplan, gândit de el, din lemn și sârme, iar el zbârnia din gură, imitând zgomotul de motor al avioanelor, care din când în când treceau pe deasupra comunei lor. Mai târziu, a apărut cu o... drăcovenie. Întrebat ce este, zice că l-a făcut pe dracu. Tot așa cum în perioada liceului a făcut și alte schițe, ca Hipnoză, Dreptate etc.

Din acest episod se poate considera că oameni inteligenți sunt cei care încă de mici ies în evidență, sunt cei care nu stau în casă, nu sunt cuminiți și ascultători, ci, dimpotrivă, au permanent activitățile lor; inteligența apare devreme, au orientare spre viitor, spre cuceririle științei, invențiilor și progresului tehnic. Dragostea pentru zbor este reliefată mai târziu prin faptul că, după înscrierea, admiterea și devenirea lui Gellu student al Universității București la Facultatea de Filozofie, un student deosebit al anului I și anul II, trimestrul 1, acesta nu a rezistat și Universul i-a transmis energia și transpus chemarea către ZBOR.

Următoarea fază a vieții și educării școlare, este înscrierea și urmarea școlii și claselor primare, pe

care le-a terminat la Școala Primară din localitatea Băicoi, care azi îi poartă numele, între anii 1926 - 1930. Având exemplul fratelui cel mare, Stelian, a urmat clasele liceale I și II, la Liceul Matei Basarab din București, în perioadă 1930 - 1932. Din această perioadă au rămas o fotografie de grup, clasa I-a B din acest liceu și câteva desene; Stan și Bran, Polițistul și Irozii. După aceea, se transferă la Liceul Radu Negru din Făgăraș, în clasele III-VIII. Din acea perioadă, în Notesul cu poezii sunt următoarele: Teza, Ție, Divinitate!, pasteluri, epigrame, poezii religioase de Sf. Crăciun, de dragoste și din multe alte domenii de viață și activitate.

Revenind la întreruperea de către Gellu a studiilor la facultate, în favoarea dedicării zborului. În vacanță după anul I, s-a înscris și urmat cursurile teoretice pentru zbor, în anul 1939, pe care le-a trecut cu brio. Școlile de zbor au fost militarizate odată cu începerea celui de-al Doilea Război Mondial, la care România a luat parte împreună cu Germania, iar la 22 iunie 1941, Armatele Române au trecut Prutul pentru eliberarea Basarabiei. Deci toate școlile de aviație civile și militare produceau piloți cu brevet, specializau pentru armele aviației militare, cu puține ore de zbor. Absolvenții erau trimiși în focul luptelor aeriene, înlocuind eroii căzuți la datorie. În același mod a procedat și cu pilotul Gheorghe Mociorniță. În perioada studenției, scrie schițe, în Notes, jurnal de clasă cu caracteristicile profesorilor, Tablou de iarnă, alte desene și alte lucrări. Înaintea de începerea cursurilor teoretice de aviație, zbor cu motor, încă din timpul copilăriei, este o înlănțuire de fapte, urmată de hotărârea pentru zbor; mai întâi teama și apoi înălțimea zborului, apoi intervine împotrivirea familiei și rudelor, dar, în final, ia hotărârea de a zbura, nu și după ce a luat în calcul cunoștințele laice, despre aviație, pericole, pene de motor etc. Dar mai puternică a fost ambiția individului și a dus la gândirea: „Sunt eu mai nevrednic decât alții?” sau după imnul unui avi-

on în zbor, el gândește curajos; „De ce n-aș putea și eu astfel”. Hotărârea este luată, încep cursurile. Ca orice viitor pilot, care își notează toate fazele zborului, își înființează "Notesul negru-jurnal de start. Avea 21 de ani. Scrierile din Notesul negru sunt structurate pe capitole: Vreau să zbor, Facem vrie pe dreapta, Aripă întinse etc., încheind cu Tehnica pilotajului-Aprecieri tehnico-psihoce privind pilotajul. Pe data de 05.07.1940, toți cei reușiți și admiși încep Școala de Pilotaj la Alexandria, pe avioane tip Fleet și apoi pe avioane tip Klem-25. Ca orice început, a fost zborul de acomodare și obișnuire cu tot ce are avionul, zborul în ture de pistă, apoi diferite poziții ale manetei de gaze, decolarea și aterizarea, figuri de acrobație-vrie pe dreapta și pe stânga, figuri de acrobație, lupingul-loopingul. Timpul fiind foarte scurt până la intrarea în dispozitivul frontului, dar și trecerea pe avioane speciale. Are instructor pe Jenică Rădulescu-Nea Jenică și instructorul său, Ghiță Victor. După această fază este mutat la Școala de Piloți Chitila-București la data de 31.07.1940. Deci presiunea războiului, pe de o parte, învățarea corectă a zborului, pe de altă parte, căci așa cum înveți, tot așa vei zbura, dar și zilele neprielnice zborului, cele cu fenomene atmosferice neprielnice zborului, ploaie, nivel de plafon, furtuni, temperaturi ridicate etc. au fost obstacole trecute cu succes în învățarea artei zborului.

continuare în numărul viitor

CONCURSUL NAȚIONAL DE PROZĂ SCURTĂ „I.L. CARAGIALE”

EDIȚIA A XV-A

Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești a organizat, în perioada 1-14 mai 2018, cea de-a XV-a ediție a Concursului Național de Proză Scurtă „I.L. Caragiale”, competiție adresată liceenilor înscriși la cursuri de zi. În cadrul acestui concurs, juriul, compus din prof. referent Gelu Nicolae Ionescu – președinte, prof. Mădălina Paula Ștefan, prof. Iulia Dragomir, a decis acordarea următoarelor premii: MARELE PREMIU: Zett Ana, C.N. “Mihai Viteazul”, Ploiești; PREMIUL I (ex-aequo): *Cojocaru Bianca Alexandra*, C.N. “I.L. Caragiale”, Ploiești, *Ivan Marina Mădălina*, C.E. “Virgil Madgearu” Ploiești, și *Țibuleac Alina Violeta*, C.N. “Petru Rareș”, Suceava; PREMIUL AL II-LEA (ex-aequo): *Mogoș Daria Ana-Maria*, C.N. “Al. I. Cuza”, Ploiești, și *Podărelu Miriam*, C.N. “Petru Rareș”, Suceava; PREMIUL AL III-LEA: *Iorga Iulian*, C.E. “Virgil Madgearu”, Ploiești; MENȚIUNE I: *Stan Maria-Magdalena*, C.E. “Virgil Madgearu”, Ploiești; MENȚIUNE II (ex-aequo): *Arcip Denisa*, C.N. “Petru Rareș”, Suceava, și *Radu Diana Gabriela*, C.N. “Al. I. Cuza”, Ploiești.

Ana Zett

- Elevă în clasa a IX-a la Colegiul Național „Mihai Viteazul” Ploiești
- Membru al trupei de teatru amator „Atitudini” – Ploiești
- Premiul I la Concursul „Lecții cu Nichita” – Secțiunea Desen – 2017
- Premiul I Concursul de Teatru/Secțiunea gimnaziu („Iona” de Marin Sorescu)
- Premiul II la Concursul Județean „Public Speaking” – 2017
- Mențiune la secțiunea avansați – Concursul Național „Sub aripa lui Nichita” – 2017
- Mențiune la Olimpiada Județeană de Limba Română – 2017
- Activități preferate:
  - Lectură
  - Mers pe munte
  - Pictură
- Limbi străine: engleză (avansat), franceză (începător)

Mă crezi?

Sfârșit pentru început și viață pentru viață.

Acum nu mă mai doare nici sufletul.

Nu m-a lăsat să zbor decât atunci când am devenit una și una cu ceea ce totul în sine avea să devină noul, creatorul și revoluționarul, titirez de apartament, apoi de lume.

*

– Era să cad! Cum ai făcut asta?

N-am răspuns.

– Știi, într-o lume ca a noastră chiar e ușor să-i lovești pe alții...adică mie mi-e foarte greu să iubesc: fac entorsă venală înainte să apuc să simt.

– Bi e cel care mi-a zis că de frică să nu-i mai iubească, îi bătea până le dădea sângele și apoi le cumpăra ciocolată *Poiana*, dar îi era jenă să dea ochii cu ei, așa că o lăsa în fața ușii de la intrare.

– Mă tot întreb cum ai găsit cheia de aici...mă refer, nu-i la mâna oricui, mai ales că dacă nu era ca tine...avea nevoie de ceva bani, acoperire și complici. Cum le-ai găsit?

Toate cuvintele curiozității lui meschine s-au lovit de firul aproape însemnat de prietenie și compasiune pe care l-am legat invizibil de degetele noastre mici.

– Ești într-o stare fermecător de terebrantă, vezi să nu-ți cadă ochii pe volan și să se prelingă apoi la pedale, să-mi murdărească ambreiajul și frâna!

M-am uitat pentru o închipuită ultimă dată în ochii tăi livizi și prea obosiți de vechi, înainte să trântesc nu prea tare (totuși) ușa de la Volkswagen-ul Calgary. Aveam cheile în buzunarul de la paltonul ponosit și roșu. Simțeam un hăul din mine în timp ce alergam mâncând aerul pe Brâncoveanu. N-am încuiat mașina, Aiden, te-am lăsat să scapi și să ai o viață, căci să simți sigur nu mai poți. Amândoi aveam nevoie de un loc în care să dansăm, iar al meu nu mai era în cuvinte cu tine. Începuse să plouă cu fulgi de apă, iar mie îmi venea în minte numai puritatea tâmpă cu care mi-ai pus-o. Întrebarea. De-abia atunci valorificam și maximizam totul, imaginea ta, mâinile tale, mirosul canapelei, cealaltă pe care ai făcut-o cu timp între timp, silabe și sentimente încâlcite. Aveam un nod în gât, undeva între agonie și faringe. Nu-ți observasem până la 67 marte ochii a căror contrafacere mă timora.

Am oprit picioarele fetei cu care mă identificam - fugea pisică pe asfalt, în sus pe Arieșului. Am făcut deleție de curentul Aiden în minte, te-am depozitat la *lucruri puțin pierdute pe care nu le șterg de praf* și am sunat-o pe mama. Desigur, a fost o luptă cu mine și ea pe care a avut înțelepciunea s-o încheie cu glasul surâzător și neuitatele șase cuvinte:

– Las’ că trece pân’ te măriți!

„...și dacă nu mă-nsor nu mai trece?”- să-i urlu în urechi, dar a deve-

nit prea tânără cu timpul ca s-o mai bat la cap sau s-o amăgesc.

Mi-a zis odată, pe vremea când îți dădea sufletul de lacrimi și limfă la vreo poezie primordială:

– Mamă, dragostea începe undeva la mijloc.

*

o coincidență.

sufletele noastre erau în trecere.

și s-au întâlnit.

N-am plecat decât dimineața. Stăteam în apartamentul de peste drum și îmi permiteam. Ți-ai spulberat în clipa trântirii falsitatea pe care mereu ți-am atribuit-o ca parte din tine și m-am umplut de singurătate ca plămâni de aer. Te-am mințit mult și bine fără să-ți spun vreun neadevăr, Ida. Simțeam că sunt cu tine de când ai plecat și te păstram în mine cu o violență străină și de nestăvilit.

Canapele miroseau numai a parfumul tău pe care-l ponegream „nenorocit” numai în mintea-mi și voiam să te sun să-ți spun să-mi arunci cheile, că de prins le-oi fi prins și-aș fi venit după tine și cu mașina pe coloana sonoră care mă ținea drept. Știam c-ai să te-ntorci, cel puțin pe Castanilor trebuia să te mai văd, dar ai suflat cu adio peste pactul cu încuietoarea Calgary-ului și promisiunea ta cu cheia parcă a fost scrisă în testamentul de pe capotă.

La o lună, rătăceam pe stradă și mă uitam la baia garsonierei în care

n-am intrat niciodată, apoi la Volkswagen-ul roșu în care m-ai învățat de noțiunea aia austeră și rudimentară pe care-ți plăcea s-o denumești *iubire* sau *bătătoare de inimă*. Atunci te-am mințit cavernos: intrasem deja în ochii iubirii de când dormeai pe bancheta din spate, cu Bowie în ecranul fundal.

- Mai pot scrie clasic?
- Te crezi clasic?
- E totul cu noi?
- E nimic, mi-ai mai zis, totul este bine, mai puțin lucrurile care nu sunt.
- Vrei să ne mai vedem?
- Nu vreau ceva anume. Îmi place când ascultăm Clapton. Știi că ușa e mereu deschisă-ți când sunt aici.
- Și când nu vei mai fi?
- N-are să mai fie deschisă.
- Ai să mă anunți dacă pleci?
- Da.

*

Am văzut-o la Rosumovi. Îmi venea s-o strig pe nume și răsunător, cu ecoul tuturor anilor care trecuseră numai pe lângă mine, dar parca „I”-ul, „D”-ul și „A”-ul i s-au lungit precum cearcănele mele pe tot corpul și oasele ei erau prelungi, încă în vigoare, cu zâmbetul impregnât în gleznă. Cleveteam la masa din colț și-mi vărsam curiozitatea în ceașca de ceai negru cu trandafiri. Curios. Era preferatul ei. M-a văzut.

Epilogul ceaiului de după-masă.

Era inevitabil. Îi cunoșteam pe-ndelete inteligența și ștregăria care devenise acum o eleganță șarmantă. Venea spre masa de lemn de stejar, știam, dar în sinea mea nu voiam s-o recunosc. Nici pe ea, nici ce a fost sau avea să fie.

N-a salutat. Nici eu. S-a așezat exact ca pe bancheta din față a Calgary-ului și savura liniștea, de parcă nu ne văzusem de ieri. Și-a scos tabachera din geanta de lac, avea un înveliș catifelat ca pielea de pe obraji de copilă. Și-a aprins o țigară, mă sfredelea cu privirea. Am schițat dezgustul pentru noul obicei. Continuă să tacă ostentativ, a înțeleș.

- Cum de...?
- Vrei?
- Da, mulțumesc.
- Nu-i nevoie, îți fac rău.
- Mă satisfac autosesizările tale, Ida. De când ai devenit monotonă, imaterială?
- Unde e satisfacția vieții în lipsa a ceea ce socotim păcat?
- Schimbă-ți ruta.

În tot fumul îi străfulgera umorul din colțul gurii, își îmbunătățise tactul. Doar mă testa. Ea a fost dintotdeauna genială, chiar și când mă certa. Mai ales când mă certa. Eu am devenit

genial. N-aveam răbdare să-mi mai privesc reflexia în lichidul care părea materializarea concretă a ei. L-am dat pe gât, așa nu-i mai atestam existența.

- Domnule, nu detestați, căci existența mea țicnită vă va trece peste noapte și n-aș putea contesta nimic zilnic, nici n-aș nega, evitându-vă, de parcă nu ne-am devorat reciproc timp de două luni.

*

Mă ghicesc amară, de parcă m-am trezit dintr-un vis. Chiar așa fusese. Mi s-a întrezărit să-i împletesc un fular. Da. Sigur avea să-l poarte dacă nu ar ști cine l-a înțesat. Nu mai regretam nimic și mă simțeam neajuns de încrezătoare. Mi-am adunat și readunat din neputință volitivitatea. Totul și nimicul pentru mine nu au mai sărutat limite. Oh, trăiam în prezent-trecut. Știam că mă așteaptă un viitor prea frumos să-mi mai bat capul cu Calgary-ul roșu, iar drumul până la bordura din fața vechei garsoniere mi-era necunoscut în deplinătate.

Nu am mai dat pe la Rosumovi. Ieșeam seara numai la teatru și pe acoperișurile cu vedere la lună, exact ca într-o viață cu final fericit și foarte parizian, dar în loc de sfârșit, la mine se numea „noapte”: mai apăsătoare, mai cu vise, mai crepusculară în oase.

Am aruncat ceaiul cu petale de trandafiri pe geam. Am avut grijă să nu nimeresc neîndrăgostiți, să le fac vreun destin de pomină.

- Vezi ce-ți dorești, Ida! Nu-ți încălca frăgezimea!

- Dac-ar mai exista!

*

Adevărul taie. Spiritele vin în Sala de Judecată și nu-și admit nici nebune vine, greșelile sau sentimentele. Toate astea până le devorează Ammit suflul cu totul, până se linge de plăcere pe bot pentru eternitate.

Da, îți ai trebuință de esența concentrată, curaj, amestecată cu pudră albicioasă, putere. Se bea și se debitează prețiosul adevăr de care nici măcar nu suntem conștienți logic.

Am să-i săgetez inima cu a mea.

Sunt fericitul dintr-o mare de nefericiți: mi-a crescut o inimă!

- La vârsta mea nu se mai cade să iubesc.

- Mergi la închisoare. Deja îți întrevăd sentința, ah, ce penitențe!

- Pofțiți? Pentru?!

- Pofțim, pentru că ești netot și faci afirmații și mai netoate.

*

Tocmai treceam de Omnia, mergeam mai greoi, genunchii îmi erau în abradare. Nu, vederea nu-mi mai era HD, dar când s-a dat jos din mașinăria

27, mi s-au adunat toți pixelii conștiinței. Era să-mi cadă umbrela din mâini, în schimb, doar s-a închis singură și mi s-a netezit fruntea. La trei pantofi de piele maro în fața mea, iar repeziciunea am prins-o numai să nu i se ude paltonul gri-șobolan. Nu-mi stătea în fire, dar l-am luat de braț, altfel putea să îi crape leviera din același material animalier. S-a speriat, i-au trecut toți fiorii flămânzi pe antebrațul drept. Tare credeam că nu avea să scrie în acea seară, însă... de câte ori nu m-am pripit?

- Ai spart orice urmă de inevitabil.
- Suntem ce suntem, nu?
- O iau spre Democrației. Ai crescut violete în jurul ochilor, Ida.
- Da, le culeg parcă mai aprig din fiecare noapte.

- Păcat, măcar de-ar fi fost maci. Îi venerai.

- Și ei pe mine.

I-am răspuns tăios, căci s-a dezchilibrat aerul între patru lame de cuvinte.

M-am oprit la semafor. Îi vedeam roșeața în oaza urbană din mijlocul șoselei. Și-a luat drumul precum o plimbare.

- Mulțumesc.

- Să fii fericit.

- Sunt.

Sigur că este. Aveam spatele drept, nu l-am urmat cu vreo curiozitate sau vreo coadă de ochi. Era doar Aiden. Ce străvechi mi se părea.

*

Ce am putea fi dacă nu ne-am mai săruta propriile icoane?

Te-am văzut cum ai căpătat amploare. Suntem unul ca altul și nici pe departe la fel. Te-am surprins când ai luat o cârpă și ai lustruit toată lumea, de ai spălat apa cu apă și ambiție veridică. Și cu toate astea te-ai întors. Nu știi de ce, dar o satisfacție cu precizie ai, precum toate felinele care curăță lumea și o fac de sute mii de karate.

- Cum de...?

- Dreapta, oglinda retrovizoare. În spatele ei. Am promis. Tu știi, întotdeauna îmi țin cuvântul.

- În buzunarul scaunului pe care obișnuiați să-l onorați, domnișoară.

Ai scos biletul meu. Ai să fii întotdeauna precum o pisică.

- Încă mai sunt...domnișoară? Spune-mi Ida.

- Oriunde te-ai duce, să nu uiți vreodată de unde ai plecat. N-am să buretez imaginea ta primă. Aiden, încântat.

Întâia oară când ne-am dat mâinile: pentru a supraviețui trebuie să nu te temi de nimic.

de Constantin Dobrescu

CLEPSIDRA DE CRISTAL

nr. 16 decembrie 2017

Prin bunăvoința preotului Radu Botiș, adevărat om de cultură, mi-a parvenit această revistă scoasă de Asociația Culturală Clepsidra de Cristal Tăuții-Măgherauș.

În acest număr realizatorul rubricii "Parada Revistelor" publică în medalia despre ing. Petre Lucaciu, fratele lui Vasile Lucaciu. De asemenea, revista cuprinde și un set de poezii de bună calitate semnate de preotul Radu Botiș.

RESTITUIRI

nr. 1(47) 2018

Din cuprinsul acestei reviste ne reține atenția textul lui Marius Andreescu despre unele considerații privind concepția despre existența în gândirea teologică ortodoxă.

Foarte interesant este textul semnat de universitarul Claudiu Neagoie despre istoricul satului GOLEȘTI de la prima atestare documentară și până la începutul Epocii Moderne.

Despre Culele Măldăreștilor din zona HOREZU ne vorbește în documentatul său text Petruța BARDAN.

Despre sîngeroasele persecuții religioase și civile împotriva creștinilor din imperiul roman se ocupă în textul său Ionuț Gabriel ZIDARU.

ORIZONTURILE BUCURIEI

nr. 8, ianuarie-februarie 2018, Buzău

Revista de credință, atitudine, cultură, și credință ortodoxă,

Această interesantă revistă care apare la Buzău sub egida Asociației pentru Civilizația Ortodoxă ASCIOR mi-a fost semnalată de părintele stravofer Radu Botiș din Ulmenii Maramureșului fapt pentru care îi sunt profund îndatorat.

Din sumarul bogat și variat ne reține atenția textul lui Ioan POPOIU despre Valeriu Gafencu sau vocația sfințeniei.

Sabin Bâldea ne informează prin textul său despre modul cum a decurs comemorarea poetului basarabean Grigore Vieru la Râmnicu Sărat.

Prof. Gheorghe OANCEA ne prezintă în textul său semnificațiile interdisciplinare din poemul eminescian "Rugăciunea unui dac."

Am fost încântat să găsesc în paginile revistei un erudit text semnat de istoricul Virgil Z Teodorescu fost director general adjunct al Arhivelor Naționale despre modul cum românii aflau de primejdiile și pericolele care-i pășteau în evul mediu.

Maria Ionescu ne prezintă în textul său informații despre Restatornicirea credinței străbune în domnia lui Mihai Voievod Viteazul.

În studiul său, preotul Radu Botiș abordează activitatea publică a Mântuitorului Iisus Hristos.

LITERE

nr.2 (215) februarie 2018

Din multitudinea de texte originale și erudite ne vom opri asupra câtorva care ne-a suscitât interesul.

George Coandă se ocupă în textul său de Cetatea Mitropolitană a Târgoviștei și unitatea românească bisericească.

Victor Petrescu ne prezintă în medalionul său activitatea scriitorului Ion Ghica la Academia Română iar Honorius Mătac ne prezintă doi unioniști unul bucovinean și celălalt basarabean, cu destine asemănătoare și anume Ion Nistor și Ion Miculeț.

Istoricul arhivist Manole Neagoie continua să publice fragmente

din jurnalul său din anul 1964 în care descrie aspect și personaje ale istoriografiei comuniste.

Abia așteptăm să găsim în librării atâtea cât mai ființează ca să putem citi și noi această frescă a istoriografiei comuniste cu aventurile unor istorici onești care nu au făcut pactul cu diavolul.

ARGEȘ

nr.2 (428) februarie 2018

Revista are un sumar bogat, variat și interesant. Din toate textele semnate de oameni de litere și condeeri de prestigiu, reținem textul Marianei Șenilă-Vasiliu intitulat "Paradisul pierdut" în care se face un exces în istoria zbuciumată a Ardealului și cu precădere în peregrinările lui Bogdan Petriceicu Hașdeu în zona Munților Apuseni unde a cunoscut-o pe cea care-i va deveni soție Iulia Faliciu (1840-1902) nepoata unui revoluționar de la 1848.

ROMÂNIA LITERARĂ

nr.10-11, 2 martie 2018

Acest număr are un supliment dedicat Centenarului Marii Uniri, care cuprinde texte semnate de Cristian Pătrășcaniu Armand Gașu, Simona Preda, Angela Mitchevici, etc.

La rubrica "interviurile RL" scriitorul Arcadie Suceveanu poartă un dialog interesant cu Gellu Dorian.

Răzvan VONCU ne prezintă evocarea personalității lui Mihail Kogălniceanu unul dintre primii noștri istorici literari, editor și comentator al cronicilor medievale.

Ioan STANOMIR ne prezintă în textul său Constituția României Mari.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ*nr. 38-martie 2018*

Dacă la început a primit această revistă cu neîncredere, văzând-o ca pe o încercare a unora de a scoate profit, după aceea impresia a fost una de admirație. Dar să revenim la oile noastre. Foarte bun textul referitor la evocarea lui Mateiu Caragiale (1885-1936), fiul ilustrului dramaturg. Remarcăm că acesta era bântuit de ascendențe nobiliare, dovedind interes pentru dobândirea de titluri și blazoane.

Stelian GOMBOȘ creionează în textul său personalitatea Arhiepiscopului și Mitropolitului Bartolomeu Valeriu ANANIA, care și-a purtat cu demnitate crucea vieții și a suferinței.

A fost simpatizant legionar, fapt pentru care a fost arestat în mai multe rânduri.

A fost eliberat în 1964. De menționat că în 1946 a condus la Cluj o grevă antirevizionistă și anticomunistă.

În anul 1965 a fost trimis de către BOR în SUA, unde a îndeplinit funcții bisericești în cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române. Acest episod din viața acestui înalt prelat ortodox mă îndeamnă la reflecție cum este posibil ca după ce a fost condamnat după o serie de arestări ca adversar al comunismului, după amnistia din 1964 când se desființează detenția politică acesta să plece tocmai în SUA. Acest lucru l-am remarcat și în cazul unor oameni de cultură și știință.

În alte țări cu regimuri totalitare, astfel de persoane erau marginalizate.

Ca să credem în propaganda după căderea Comunismului? Cât este minciună, cât este adevăr?

Viorel SPETEANU ne prezintă în textul său opiniile sale despre REUNIREA BASARABIEI cu România. Constat că pentru unii această Reunire ar fi un fel de plimbare

până la Chișinău și chiar mai departe până la Moscova.

Reținem că deputații ucraineni, ruși, bulgari, găgăuzi și alții din Sfatul Țării s-au obținut de la VOT în privința UNIRII cu România. Chiar și polonezii cât și germanii din Basarabia au pregetat să voteze, dar până la urmă au făcut-o.

Despre dificila Unire a Basarabiei cu România le recomand cartea istoricului italian ALBERTO BASCIANI apărută la editura CARTIER anul acesta cu o documentată prefață semnată de istoricul american KEITH HITCHINS.

ASTRA BLĂJEANĂ*nr. 1 (86) martie 2018*

Sumarul acestei publicații trimestrială editată de Astra, Despărțământul "Timotei Cipariu" Blaj are și de această dată un sumar interesant.

Foarte emoționant este editorialul semnat de Ion Brad intitulat Blajul și Marea Unire.

Ne merge la inimă textul prof. univ. Mircea Popa despre președintele SUA WOODROW WILSON (1852-1924) sol al dezrobirii și independenței popoarelor în 1918. O întrebare am pe când maistre un text despre Decretul Păcii inspirat de V.I. Lenin?

Mari oportuniști ies la suprafață. Universitarul Teodor Pavel ne prezintă un text echilibrat despre Al.I. Cuza și Transilvania și altul despre orizontul european la Avram Iancu.

Acest număr este plin de semănăturile unor universitari. Astfel Elena MACAVEI se ocupă de filantropul Partenie Cosma (1837-1923) membru de seamă al Astrei.

Elisabeta Popescu ne prezintă în textul său pe generalul VICTOR PRECUP (1889-1958) mesagerul actelor "UNIRII" prin "zborul Marii Uniri."

BUCUREȘTIUL LITERAR ȘI ARTISTIC*nr. 3(78) martie 2018*

I.P. Pop continuă să publice textul său despre Procesul Memorandumului românilor din Transilvania și Ungaria.

Marian NENCESCU se ocupă în textul său de opera și personalitatea scriitorului I.A.L. Brătescu-Voinești.

Se publică și eseul lui Mircea Eliade despre Caracteristicile fundamentale ale culturii române.

Monica GROSU ne prezintă noul volum datorat istoricului literar Valeriu Râpeanu despre anii fatidici ai lui Nicolae Iorga și pentru istoria națională.

Revista cuprinde și poezii de bună calitate ale unor poeți din Bucovina actuală aflată la Ucraina, Banatul sârbesc, poeți ruși.

Scriitorul Titus Vijeu ne prezintă un medalion despre scriitorul francez Roger Martin du Gard laureat al premiului Nobel pentru literatură în anul 1937. Acesta este autorul romanului "Les Thibault".

EVENIMENTUL ISTORIC*nr. 3, 20 aprilie-24 mai 2018*

Iată că apare un concurent al anemiceii reviste "Historia". Parcurgând lista permanentă a colaboratorilor nu prea văd nici un istoric (s-ar putea să mă înșel) ci mai mult politologi amorezați de Istoria evenimentului. Revista apare în condiții grafice de excepție.

Apariția acestei reviste ne arată că istoria nu mai este apanajul specialiștilor, muza Clio este luată la smotocit de cine vrei și nu vrei. Unii băieți inspirați cu poftă de bani și-au spus că este rost de jumuit această muză. Nu ne rămâne decât să-i felicităm pentru inspirație.

Sunt câteva texte care ne-a reținut atenția și anume Amanta secretă a lui W. CHURCHILL spionajul chinez, moartea lui Mussolini,

pedeapsa trasului în țeapă folosită de Vlad Țepeș, etc. Toate acestea sub egida "România 100".

DILEMA VECHĂ

nr 739, 19-25 aprilie 2018

Din acest număr reținem "dosarul" Arhipeleagul Soljenițin. În legătură cu activitatea și personalitatea cunoscutului dizident semnează texte Vladimir Tismăneanu, Alexandru Paleologu, Armand Goșu etc.

M-a oripilat textul scriitorului argentinian TOMAS Abraham născut în 1946 la Timișoara, emigrat cu părinții în 1948 în Argentina. În 2017 acesta susținea în Cadrul Congresului despre identitate la Universitatea Reformată "KASPAR KAROLY" din Budapesta o conferință.

Iată ce spune onorabilul că este greu să fii evreu în Argentina dar mai greu să fii evreu în România. Nu doar dificil ci chiar imposibil. Părinții săi cât au stat în România nu au vorbit românește ci numai maghiară și germană. Ca să vezi noi românii erau ciobani needucați iar maghiarii civilizați europenizați i-a trimis cu zîmbetul pe buze, știu ei unde. Asta este marea diferență între noi și maghiari.

ARGEȘ

nr.3 (429) martie 2018

Interesanta revistă de cultură piteșteană, are un sumar care merită parcurs și citit.

Reținem în primul rând dialogul lui Dumitru Augustin DOMAN cu Vasile Spiridon despre critica literară, care reprezintă conștiința de sine a literaturii.

Mircea Bârsilă se ocupă în textul său de poezia Gabrielei Chifu, punctând aspecte și viziuni contestare.

Ion C. Ștefan analizează romanul "Sacrificiul" semnat de Mihail Diaconescu, roman dedicate Unirii și care este o frescă naționalistă-creștină. Un fapt interesant este că

patrioții ardeleni sprijiniți de biserică și de Edgar Mavrocordat ambasadorul României la Budapesta încep tratative cu Regele Carol I și cu guvernul român pentru sprijin moral dar și armat pentru a porni lupta pentru Unirea cu Țara. Aștia români tari ca piatra și frumoși ca brazii care nu așteptau să-i elibereze alții. Au luptat ei în primul rând.

Revista cuprinde multă poezie de bună calitate precum și proză.

Iată o revistă care merită să fie citită din scoarță în scoarță.

ROMÂNIA LITERARĂ NR 12

9 martie 2018

Istoricul literar Nicolae Scurtu aduce noi contribuții la biografia Otiliei Cazimir (1894-1967) scriitoarea descoperită de Mihail Sadoveanu și impusă de Garabet Ibrăileanu și George Topârceanu. În acest context distinsul autor introduce în circuitul publicistic cinci epistole pe care scriitoarea le-a trimis în perioada 1938-1940 prozatoarei Sandra COTOVU (1898-1987).

Ilie Rad și Radu Crețu publică un amplu eseu de istorie literară privind pe scriitorul Ion Agârbiceanu.

Nicolae Manolescu evocă în textul său amintiri despre poetul Bacovia pornind de la Cartea lui Maximilian Vasiliu (1914-1996) nepot de soră al lui Bacovia.

LITERE

nr.3 (216) martie 2018

Distinsa Magda Ursache ne îndeamnă prin textul său să încercăm să citim cât mai mult, că nu dăunează.

George Coandă ne prezintă în textul său un demers interesant și anume că sub sceptrul creștin al lui Mircea cel Bătrân a avut loc prima Unire românească medievală iar Victor Petrescu ne prezintă date despre Unirea Basarabiei cu România.

Honorius MOȚOC abordează dura bătălie diplomatică pentru Basarabia (1918-1922)

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

nr.37 februarie 2018

Din acest număr ne reține atenția evocarea lui Bogdan Petriceicu Hașdeu de către Cleopatra Luca.

Viorel Speteanu abordează în textul său un istoric al Patriarhiei Române, iar Liliana Popa ne prezintă un istoric al bisericilor din capitală care au fost demolate pentru a face loc construcțiilor faraonice din epoca ceaușistă.

Mihai-Valentin Ionescu ne prezintă un interesant istoric al Monumentului-mausoleum al eroilor de la Mateiaș.

de Marian Chirulescu

- *** – mai – A fost adoptat Regulamentul Organic (1831);
- *** – mai – Se înființează Oficiul Poștal Ploiești (1862);
- *** – mai – S-a născut scriitorul dr. ing. în drept Drept Gheorghe Becescu – Silvan (1875 – 1924, Ploiești);
- *** – mai – A apărut revista „Neamul românesc”, condusă de N. Iorga (1906 – 20 nov. 1940);
- *** – mai – 85 de ani de la nașterea inginerului și fotbalistului Marcel Marin (n.1933, Ploiești – m. 1996, Ploiești);
- *** – mai – Iau ființă Ansamblul sindical coregrafic „Chindia” Ploiești (1948) și Orchestra de muzică populară „Flacăra Prahovei” Ploiești (1949);
- **01.05.** – Congresul Internaționalei Socialiste decretează 1 Mai ca fiind ziua Internațională a Muncii (1889);
- **01.05.** – Județul Prahova trece la organizarea modernă administrativă (ocârmuirea, judecătoria, magistratul) (1831);
- **01/13.05.** – Prin Decret Regal, s-a recunoscut Biserica Ortodoxă Română a Regatului României ca autocefală, de către Patriarhia din Constantinopol (1885);
- **01.05.** – Se naște Nestor Urechea (1866-1931);
- **01.05.** – Se naște Mihai Ralea (1896-1964), filosof;
- **01.05.** – 95 de ani de la nașterea muzicianului Florică Ruscă (n. 1923, Ploiești) și 30 de ani de la moartea sa (22.01.1988);
- **01.05.** – 90 de ani de la nașterea lui Ion Ianoși (n. 1928), istoric literar;
- **02.05.** – 90 de ani de la nașterea ing. Mihai Dumitru Ștefan R. Constantinescu (n. 1928, Ploiești);
- **02.05.** – 90 de ani de la moartea scriitorului George Ranetti (n. 1875, Mizil – m.1928, București);
- **02.05.** – Se naște dirijorul și compozitorul Corneliu Nicolae Irimia (n. 1949, com. Ciorani, PH);
- **02.05.** – Se naște scriitorul și publicistul Emanoil I. Toma (n. 1944, com. Provița de Jos, PH);
- **03.05.** – Ziua Mondială a Libertății Presei (UNESCO);
- **03.05.** – Ziua Soarelui (UNEP);
- **03.05.** – 170 de ani de la Marea Adunare de la Blaj (1848);
- **03/15.05.** – 145 de ani de la moartea domnitorului Al. I. Cuza (1820 – 1873);
- **03.05.** – Se naște pictorul Vladimir Mihai Zamfirescu (1936, Ploiești);
- **03.05.** – Se naște actorul, dr. în estetica teatrală Eusebiu Ștefănescu (n. 1944 – 2015), cu activitate și în Ploiești;
- **04.05.** – 80 de ani de la nașterea prof. Gherasim Rusu Togan (1938 – 2014, Câmpina);
- **04.05.** – 125 de ani de la nașterea sopranei Aca de Barbu (1893) și 60 de ani de la moartea sa (21.03.1958);
- **04.05.** – Se naște scriitorul Vlad Mușatescu (1922, Pitești – 1999, com. Blejoi, PH);
- **04.05.** – Se naște graficiană și scriitoarea Geta Brătescu (Georgeta Comănescu) (n. 1926, Ploiești);
- **04.05.** – 123 de ani de la nașterea lt. aviator Alexander Henri Schwartz (născut la Ploiești), observator fotografic în Primul Război Mondial, pilot la Școala de piloți în Franța (1895-?);
- **05.05.** – 205 de ani de la nașterea filozofului Soren Kierkegaard (1813 – 1855);
- **05.05.** – 200 de ani de la nașterea teoreticianului politic Karl Marx (1818 – 1883);
- **05.05.** – 85 de ani de la nașterea lui Gheorghe Zărafu (n. 1933);
- **05.05.** – 80 de ani de la premiera baletului „Nunta în Carpați” de Paul Constantinescu, la Opera Română din București (1938);
- **05.05.** – 70 de ani de la moartea filologului Sextil Pușcariu (1877 – 1948);
- **06.05.** – 260 de ani de la nașterea omului politic Maximilien Robespierre (1758 – 1794);
- **06.05.** – 130 de ani de când Victor Babeș a făcut primele vaccinări antirabice la București (1888);
- **06.05.** – 80 de ani de la moartea poetului Octavian Goga (1881 – 1938);
- **06.05.** – 75 de ani de la nașterea criticului literar Laurențiu Ulici (n. 1943 – m.2000);
- **06.05.** – 50 de ani de la nașterea conf. univ. dr. în istorie Alin Ciupală (n.1968, Câmpina);
- **07.05.** – 185 de ani de la nașterea compozitorului Johannes Brahms (1833 – 1897);
- **07.05.** – 85 de ani de la moartea pictorului Ștefan Dimitrescu (1886 – 1933);
- **07.05.** – Se naște compozitoarea prof. dr. în muzicologie Mihaela Eugenia Rodica Vosganian (1961, Ploiești);
- **08.05.** – 95 de ani de la nașterea prozatorului Petru Dumitriu (1923 – 2002);
- **09.05.** – Proclamarea Independenței de Stat a României (1877); Ziua Victoriei împotriva fascismului (1945); Ziua Europei;
- **09.05.** – 135 de ani de la nașterea filozofului Jose Ortega y Gasset (1883 – 1955);
- **09.05.** – Se naște poetul Al. T. Stamatiad (1885-1956);
- **09.05.** – Se naște Lucian Blaga (1895-1961), scriitor, filosof;
- **09.05.** – 100 de ani de la moartea poetului George Coșbuc (1866 – 1918);
- **09.05.** – 90 de ani de la moartea compozitorului și violoncelistului Constantin Dimitrescu (1847, Blejoi, PH – 1928);
- **09.05.** – Se naște scriitorul Valeriu Ocrain (1942 – 1994, Ploiești);
- **10/22.05.** – Carol I este proclamat ca domnitor al Principatelor Române (1866); se încoronează ca rege al României la 10/22.05.1881;
- **10.05.** – Concordatul Încheiat cu Vaticanul stipula că religia catolică se putea practica în România (1922);
- **10.05.** – Se naște actorul Damian Crâșmaru, Societar de Onoare al Teatrului Național București (1931, Ploiești);
- **10.05.** – Se inaugurează Catedrala „Sf. Ioan Botezătorul” – Monumentul Eroilor Prahoveni din Războiul de Întregire a Neamului (1916 – 1919) din Ploiești (1939);
- **11.05.** – Constantinopolul devine noua capitală a Imperiului Roman (330 d. Hr.);
- **11.05.** – 100 de ani de la nașterea fizicianului Richard Feynman (1918) și 25 de ani de la moartea sa (15.02.1988);
- **12.05. – 02.06.** – Mihai Viteazul transformă așezarea Ploiești în

- târg domnesc – act de naștere a orașului Ploiești (1597);
- **12.05.** – 1905 de ani de la inaugurarea la Roma a Columnei lui Traian (113 d.Hr);
  - **12.05.** – 190 de ani de la nașterea pictorului și poetului Dante Gabriel Rossetti (1828 – 1882);
  - **12.05.** – 85 de ani de la moartea scriitorului Jean Bart (1874 – 1933);
  - **12.05.** – S-a încheiat participarea României la al Doilea Război Mondial (1945);
  - **12.05.** – S-a născut poeta Iulia Vaserman (Iulia Vasile) (n. 1978, Ploiești);
  - **12.05.** – Se naște Constantin Ciopraga (1916-2009), critic și istoric literar;
  - **13.05.** – Ziua Națională a Portului Tradițional (înstituită în mai 2015);
  - **13.05.** – Se naște poetul Iv (Iuliu-Victor) Martinovici (1924, Ploiești – 2005);
  - **13.05.** – 80 de ani de la nașterea tenorului Ludovic Spiess (1938 – 2006);
  - **13.05.** – Se naște pictorul Vasile Celmare (n. 1931, Breaza, PH);
  - **13.05.** – Se naște dr. în istorie și publicistul Constantin C. Vrânceanu (n. 1960, Comarnic);
  - **13.05.** – Se naște realizatorul de radio și tv., ing. Gabriel Dobre (n. 1972 – m. 2005, Ploiești), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”;
  - **14.05.** – Se formează statul Israel (1948);
  - **14.05.** – Se naște istoricul literar Constantin Hârlav (1950 – 2014, Ploiești);
  - **14.05.** – Cosmonautul român Dumitru Prunariu începe zborul în spațiu la bordul navei “Soiuz 40” (1981);
  - **15.05.** – Se naște pictorul Nicolae Grigorescu (n. 1838? – m. 1907, Câmpina);
  - **15.05.** – Ziua Internațională a Familiei;
  - **15.05.** – 300 de ani de când a fost patentată prima mitralieră din lume de către James Puckle (1718);
  - **15.05.** – Se naște profesorul Ștefan Stoica Teodorescu (1887, sat. Șipot, Ph. – 1973, Ploiești);
  - **15.05.** – A apărut „revista economică” ploieșteană „Buletinul Camerei de Comerț și Industrie Circ. III Ploiești” (1889 – 1948, cu întreruperi);
  - **16.05.** – Tratatul „Pacea de la București” încheia războiul ruso-turc (1812);
  - **16.05.** – 130 de ani de la nașterea pianistei Aurelia Cionca (1888-1962);
  - **16.05.** – S-a desfășurat prima ediție a Premiilor „Oscar” pentru film (1929);
  - **16.05.** – Se naște prozatorul Titus Popovici (1930-1994);
  - **16.05.** – S-a născut solista vocală de muzică ușoară Graziela Constanța Chițu (1936, Ploiești – 2004, Ploiești);
  - **16.05.** – Se naște scriitorul Ioan Dan Nicolescu (1947, Ploiești);
  - **16.05.** – 60 de ani de la moartea generalului și omului politic Nicolae Rădescu (1874 – 1953);
  - **16.05.** – Se naște poetul și prof. univ. dr. ing. Lazăr Avram (n. 1955), cu activitate în Ploiești;
  - **17.05.** – Ziua Mondială a Telecomunicațiilor;
  - **17.05.** – Mihai Viteazu devine „domn al Țării Românești și al Ardealului și a toată Țara Moldovei” (1600);
  - **17.05.** – Se naște poetul Geo Dumitrescu (1920-2004);
  - **18.05.** – 970 de ani de la nașterea poetului persan Omar Khayyam (1048-1131);
  - **18.05.** – Se naște dirijorul și violonistul Nicu Stănescu (1907, Ploiești – 1973);
  - **18.05.** – Se naște compozitorul și dirijorul Constantin Bugeanu (1916, Ploiești – 1998);
  - **18.05.** – 40 de ani de la moartea lingvistului Aurel Nicolescu (n. 1919, Câmpina – m. 1978);
  - **18.05.** – 50 de ani de la nașterea poetului Mihai Ionuț Constantinescu (1968, Găgeni, PH – 2004?);
  - **19.05.** – 125 de ani de la nașterea scriitorului H. Bonciu (1893-1950);
  - **19.05.** – Se naște sculptorul Ion Jalea (1887-1978);
  - **19.05.** – Se naște artista plastică și muzeografa Marilena Marian (1947, Ploiești – 2013, Ploiești);
  - **19.05.** – S-a născut violonistul Ondin Brezeanu (1974, Ploiești);
  - **20.05.** – 45 de ani de la moartea profesorului și publicistului Ștefan Stoica Teodorescu (1887, sat Șipot, PH – m. 1973, Ploiești);
  - **20.05.** – S-a născut compozitorul Mircea Drăgan (1945, Ploiești – 1995);
  - **20.05.** – Se naște compozitorul și dirijorul Viorel Gavrilă (n. 1961), cu activitate în Ploiești;
  - **20.05.** – Se naște poeta Mihaela Bidilică-Vasilache (n. 1983);
  - **21.05.** – 130 de ani de la nașterea ing. Constantin C. Bellu (n. 1888, Urlați – m.1970);
  - **21.05.** – 85 de ani de la nașterea scriitorului Horia Zilieru (n. 1933);
  - **21.05.** – Ziua Mondială pentru Diversitate Culturală, pentru Dialog și Dezvoltare (UNESCO);
  - **21.05.** – Se naște scriitorul Tudor Arghezi (1880-1967)
  - **21.05.** – Se naște dirijorul și compozitorul Constantin Bobescu (n. 1899, Iași – m. 1992, Sinaia);
  - **21.05.** – Se naște Constantin Dobrogeanu-Gherea (S. Katz) (1855 – 1920), critic literar, militant socialist, cu activitate și în Ploiești;
  - **21.05.** – 80 de ani de la nașterea scriitorului Ștefan Dimitriu (1938), cu activitate și în Ploiești;
  - **22.05.** – Ziua Internațională pentru Diversitate Biologică;
  - **22.05.** – 145 de ani de la moartea scriitorului italian Alessandro Manzoni (1785-1873);
  - **22.05.** – Se naște scriitorul Gérard de Nerval (1808 – 1855);
  - **22.05.** – 205 de ani de la nașterea compozitorului Richard Wagner (1813) și 135 de ani de la moartea sa (13.02.1883);
  - **22.05.** – Se naște avocatul și omul politic Istrate N. Micescu (1881, Ploiești – 1951);
  - **23.05.** – 520 ani de la moartea preotului italian Girolamo Savonarola (1452-1498);
  - **23.05.** – Se naște Garabet Ibrăileanu (1871-1936), critic și istoric literar;
  - **23.05.** – Se naște Vladimir Streinu (1902-1970), critic și istoric literar;
  - **23.05.** – Se naște scriitorul Aurel Petrescu (1927, Ploiești – 2003);
  - **23.05.** – 75 de ani de la nașterea ofițerului și istoricului Ion R. Dedu (n. 1938, com. Mănești, PH);
  - **23.05.** – Se naște Gabriel Liiceanu (n. 1942), scriitor, filosof;
  - **25.05.** – 215 ani de la nașterea scriitorului R. W. Emerson (1803-1882);
  - **25.05.** – 200 de ani de la nașterea istoricului Jacob Burckhardt (1818-1897);

- **25.05.** – 120 ani de la nașterea generalului Nicolae M. Zăgănescu (n. 1898, Ploiești – m. 1987);
- **24.05.** – Se naște actorul Fory Etterle (1905, Ploiești) și 35 de ani de la moartea sa (1983);
- **24.05.** – 95 de ani de la nașterea poetului Ion Caraion (1923–1986);
- **25.05.** – 85 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar acad. Eugen Simion (1933, com. Chiojdeanca, PH), „Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești”;
- **25.05.** – 60 de ani de la nașterea violonistei Liliana Ciulei-Atanasiu (n. 1958);
- **25.05.** – Petrache Poenaru a brevetat în Franța invenția stiloului (1927);
- **26.05.** – Se naște general de brigadă Gheorghe M. Cereșanu (n. 1862, Ploiești);
- **26.05.** – Se naște istoricul literar George Cristea Niculescu (1911, Ploiești – 1967);
- **26.05.** – 75 de ani de la nașterea lui Liviu Grăsoiu (n. 1943), critic literar;
- **26.05.** – 70 de ani de la nașterea poetului Anton Moraru (n. 1948, com. Berceni, Ph.);
- **26.05.** – Se naște ofițerul, avocatul și publicistul Florin Șinca (n. 1970, sat Pietriceaua, PH);
- **26.05.** – Comuniata Europeană adoptă steagul european (1986);
- **27.05.** – Se naște poetul Petre Strihan, dr. în Drept (1899, Mizil – 1990, Buc.);
- **28.05.** – 55 de ani de la moartea scriitorului Ion Agârbiceanu (1882 – 1963);
- **28.05.** – S-a creat Organizația pentru Eliberarea Palestinei (1964);
- **29.05.** – 565 de ani de la asedierea și cucerirea Constantinopolului de către turci, marcând sfârșitul Imperiului Bizantin (1453);
- **30.05.** – 425 de ani de la moartea scriitorului Christopher Marlowe (1564-1593);
- **30.05/ 09.06.** – Se naște țarul Rusiei Petru cel Mare (1672-1725);
- **30.05.** – 240 de ani de la moartea scriitorului Voltaire (1694 – 1778);
- **30.05.** – 135 de ani de la nașterea scriitorului și actorului G. Ciprian (G.P. Constantinescu) (1883) și 50 de ani de la moartea sa (07.05.1968);
- **30.05.** – 90 de ani de la premiera operei “Năpasta” de Sabin Drăgoi (după drama de I.L. Caragiale) la Opera Română din București (1928);
- **30.05.** – Se naște compozitorul și pianistul Mircea Vasilescu (n. 1931, Ploiești – 2013, Ploiești);
- **30.05.** – Se naște medicul și epigramistul Mircea C. Dinescu (n. 1934, Ploiești – m. 2009, Ploiești – 2013, Ploiești);
- **31.05.** – Ziua Mondială Împotriva Fumatului (OMS);
- **31.05.** – 245 de ani de la nașterea scriitorului Ludwig Tieck (1773) și 165 de ani de la moartea sa (28.04.1853);
- **31.05.** – 170 de ani de la târnosirea noului lăcaș de cărămidă al Bisericii “Sf. Ilie” din Ploiești (1848);
- **31.05.** – 135 de ani de la nașterea lui Onisifor Ghibu (1883-1972);
- **31.05.** – 80 de ani de la moartea prozatorului M. Blecher (1909 – 1938);
- **31.05.** – S-a născut compozitorul, dirijorul și pianistul Constantin Silvestri (1913–1969);
- **31.05.** – Se naște compozitorul și publicistul prof. Paul Athanasie Păunescu (n. 1937, Ploiești);
- **31.05.** – Se naște prof. Călin Catargiu (Gheorghe C-tin Ionescu), critic literar și publicist (1945, Ploiești);
- **31.05.** – Se naște cântărețul și compozitorul Nicu Alifantis (1954), cu activitate și în Ploiești;
- **31.05.** – Africa de Sud devine republică independentă (1961);
- **31.05.** – S-a născut prof. dr. în filologie Mihaela Gheorghe (1964, Ploiești).

CUPRINS

Editorial, <i>Gelu Nicolae Ionescu</i>	cop. 2
Scrisori deschise: O relație de prietenie spirituală (XXIV), <i>Traian D. Lazăr</i>	1
Constantin Stere: Castelanel de la Bucov de Prahova, mare luptător pentru unirea Basarabiei cu România (III), <i>Ion Șt. Baicu</i> 2	
Folclorul poetic despre evenimentele de la 1918 (IX), <i>Victor Rusu</i>	4
Monumentul din Bușteni (VII), <i>C. Dobrescu</i> 5	
Destine comune în războiul de întregire (VI), <i>Traian D. Lazăr</i>	6
Regele Ferdinand în mijlocul ostașilor (I), <i>Traian D. Lazăr</i>	7
Regina Maria – "Soldat și medic" pe frontul din Moldova: 1916-1918 (I), <i>Ion Șt. Baicu</i> 8	
"De vorbă cu Nichita", <i>Ion Bălu</i>	9
Galeria marilor epigramiști:	
Geo Olteanu-Spinus (II), <i>C. Tudorache</i>	11
Galeria marilor matematicieni:	
Octavian Onicescu (I), <i>Olimpia Popescu</i>	16
Răsfoiri și comentarii, <i>C. Tudorache</i>	17
Andrei Naum la Ploiești, <i>Alexandru H. Popa</i> 19	
Legături epistolare între avocatul G. Brănescu cu scriitorii Cezar Petrescu și Ionel Teodoreanu (II), <i>C. Dobrescu</i>	21
Maiorul Iancu Cătuneanu, care s-a duelat cu Al. Sturdza în 1908, era ploieștean (II) <i>C. Dobrescu</i>	22
Fieful lui Nicolae Iorga (II), <i>C. Dobrescu</i>	23
Din arhivele totalitarismului - mărturii documentare despre Toma Caragiu (I) ..	24
Considerații privind termenul și toponimul Breaza. Forma Mentis și genius loci (II), <i>Mocanu Alexandra, Bogdan Ion Mocanu, Ana-Maria Banu</i>	25
Focșanii la 1909-1912 (XIV), <i>C. Dobrescu</i> 26	
Avangarda sau radicalizarea conștiinței de sine a modernității, <i>Mădălina Paula Ștefan</i>	27
Aviatori, de-a lungul timpului de la începuturi până în prezent (II), <i>Marin Alexandru</i>	28
Concursul național de proză scurtă "I.L. Caragiale" - Ana Zett.....	29
Parada revistelor; <i>C. Dobrescu</i>	31
Evenimente culturale, <i>Marian Chirulescu</i>	34
Evenimente-Consemnări	coperta 3

— de Ștefania Popișteanu, Luminița Avram, Adriana Zamfir —

În luna martie, Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a desfășurat următoarele activități culturale:

• **aprilie-mai:** proiectul educațional „Ferestre deschise spre cer – Icoane pe sticlă”, derulat la C.N. „Jean Monnet”, Ploiești, la clasele a III-a C, a II-a E și a III-a A. Obiectivele acestui proiect sunt familiarizarea copiilor participanți cu tehnica realizării icoanelor pe sticlă, stimularea creativității elevilor și promovarea artei tradiționale românești. Artistul plastic Mihaela Laslo a susținut prelegeri despre tehnica iconografiei și despre povestea icoanelor pe sticlă, îndrumându-i pe copii în realizarea acestor obiecte.

• **15 aprilie:** Primăria Municipiului Ploiești, Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” și Filarmonica „Paul Constantinescu” au organizat evenimentul Concert Pascal în Săptămâna Luminaată. Acesta s-a desfășurat în sala „Ion Baci” a Filarmonicii Ploiești. La concert au participat 3 coruri ploieștene, după cum urmează: Corala „Paul Constantinescu” a Casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” Ploiești, dirijor Cristian Boldorea, corul „Allegrezza” al Colegiului de Artă „Carmen Sylva”, dirijor Mihai Nae, corul Psaltic al Protoieriei Ploiești, dirijor preot Toma Dumitru. Acestea au interpretat cântece pascale, aducând mai aproape de sufletele noastre Sărbătoarea Învierii Domnului nostru Iisus Hristos.

• **17 aprilie:** Colegiul Național „Ion Luca Caragiale” și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești au organizat proiectul educațional „Ploescii în anul Marii Uniri”. Evenimentul s-a desfășurat la Colegiul Național „Ion Luca Caragiale” Ploiești. Prelegerea a fost susținută de domnul profesor universitar doctor Ioan Scurtu.

Coordonatorii acestui proiect sunt doamnele profesoare Carmen Băjenaru, Laura Pandelache, domnul profesor Dragoș Mocanu, din partea Colegiului Național „Ion Luca Caragiale” și doamnele Luminița Avram și Adriana Zamfir, referenți culturali în cadrul instituției noastre.

• **23 aprilie:** Serata „Atitudini”, care s-a desfășurat la Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, Ploiești.

În cadrul Seratei, au fost susținute prelegeri și recitaluri poetice și muzicale. Astfel, prof. ref. Gelu Nicolae Ionescu, coordonatorul proiectului, a susținut o prelegere cu tema „Despre proza contemporană”, iar doamna prof. inspector Rodica Georgescu a vorbit despre „Muzica instrumentală și vocea umană”. Programul muzical a fost susținut de elevii ai Colegiului de Artă „Carmen Sylva”, iar recitalurile poetice au fost prezentate de elevii Cercului de teatru pentru copii al instituției noastre.

• **28 aprilie:** Ansamblul „Prahova Junior” al Casei de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești a susținut un moment de dans folcloric la spectacolul organizat la „Ploiești Shopping City”, cu ocazia Zilei Internaționale a Dansului.

• **29 aprilie:** Ansamblul „Prahova Junior” al instituției noastre a participat, în calitate de partener, cu un moment

artistic, la spectacolul din cadrul evenimentului organizat de Uniunea Elenă din România, desfășurat la Filarmonica „Paul Constantinescu” Ploiești.

• În cadrul **Universității Populare „Dimitrie Gusti”** s-au desfășurat activități interesante și educative, după cum urmează:

– **20 aprilie:** „Etnobotanicele, pericol pentru viață”. Prelegerea a avut loc la C.N. „Al.I. Cuza”, Ploiești, la clasa a XII-a și a fost susținută de doamna doctor Carmen Diaconovici, colaborator al instituției noastre;

– **24 aprilie:** „Creativitatea, exercițiu practic de dezvoltare a creativității prin scriere cu tema Prietenia”. Prelegerea a fost susținută de doamna psiholog Emilia Petrescu, colaborator al instituției noastre, la Colegiul Național „Mihai Viteazul”, la clasa a VI-a;

– **26 aprilie:** „Toleranța și generozitatea, pietre de temelie în formarea unui adult echilibrat”, activitate educațională susținută de doamna psihopedagog Georgiana Brișan, colaborator al instituției noastre, desfășurată la Colegiul Național „Al. I. Cuza”, la clasa a IX-a;

– **27 aprilie:** „Valorile morale în societate”, activitate desfășurată la Școala Gimnazială „Andrei Mureșanu”, la clasa a IV-a, susținută de doamna jurist Elena Ionescu, colaborator al instituției noastre.

